

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202226

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 81. 6
R 25 G.   Accession No. K 5053
Author చంద్రనాథ రావు
Title గ్రహంబులు. 1952

This book should be returned on or before the date
last marked below.

೧೫ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮೊದಲನೆಯ ಕುಡಿ.

ಕನ್ನಡ

ಗೀತಾಂಜಲಿ
ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ

ಅನುವಾದಕರು:

ನರೇಗಲ್ಲ ಪ್ರಲ್ಹಾದರಾಯರು
ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ,

**

ವಿಜಯಾದಶಮಿ
ತಕೆ ೧೮೭೪ ನಂದನ
(೧೯೫೨)

**

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಚಾವಡಿ,
ಧಾರವಾಡ

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ
೨-೮-೦

ಸಾದಾ ಪ್ರತಿ
೨-೦-೦

ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

- (೧) ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ.
- (೨) ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ-ಯೋಜನೆ.
- (೩) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- (೪) ಕರ್ನಾಟಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು.
- (೫) ರೇಲ್ವೆ ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಮಿತ್ರ.

ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿವೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಬಿಂದುಮಾಥವ ಬುರ್ಲಿ
ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಚಾವಡಿ,
ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು:
ನಾ. ಅ. ಹೊಸಕೇರಿ
ವಿಜಯ ಮುದ್ರಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ

ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ

ಶ್ರೀ ಹರಿಷಾಯುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯು ಗಜನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗಳ ವರ್ಷ ಬಳ್ಳಿ ಜ್ಞಾನದಾಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ ಬುದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಹೆಸರನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದೆ. ಅನೇಕ ಸನ್ಮಿತ್ರರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯ ನುಡಿಗಳು ಕೇಳಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೂ ಧೈಯವೂ ಎಷ್ಟೇ ಉದಾತ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದಾರಿಯು ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೋರಾಡಿಯೇ ಮುಂದಡಿಯಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೨-೪ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಹೊತ್ತು ನಾವು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಹೇಳದೆ ಇರಲಾರೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಿ, ಬಳ್ಳಿಯು ನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬುವಂತೆ ಈ ಶುಭ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತೇನೆ.

‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೆಳೆಯ ಪ್ರಲ್ಹಾದ ನರೇಗಲ್ಲರು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದವರು. ಅವರು ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರ ಭಕ್ತರು. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರು. ಅವರ ಜೀವನೋದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹೆಣಗಿದವರು. ಅವರ ಅನುವಾದವು ಜನತೆಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿದೆ. ಅಹನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸವಿದು ಅನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುವರೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆ.

‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ಗೆಳೆಯರಾದ ಆಳಂದಿಕರ ಶಂಕರರಾಯರು ಕವಿಹೃದಯದ ಚಿತ್ರಕಾರರೆಂದು ಹೈದರಾಬಾದ ನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೂ ರವೀಂದ್ರರ ಪರಶುಭಕ್ತರು.

ಈ ಇಬ್ಬರ ಕೃತಿಯೇ ಈ ಕುಡಿಯು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ಬಳ್ಳಿಯು ಚಿರಪುಣೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯಾದಶಮಿ.

೧೯೫೨

ತಮ್ಮ ಸೇವಕ

ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುವನಾಥನ

ಚಿತ್ರಶಿಲ್ಪಿ ಆಳಂದಕರ ಶಂಕರರಾಯರು

ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ. ಆಳಂದಕರ ಶಂಕರರಾಯರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ವಿಶಾಲಕರ್ನಾಟಕವು ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಯುತರು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿ, ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಕಷ್ಟಾರ್ಜಿತದಿಂದಲೇ ಮುಂಬಯಿಯ ಸರ್. ಜೆ. ಜೆ. ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೪ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾವು ಕಲಿತ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯ ನೂತನ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಅದರ ಅಜೀವ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು ದುಡಿದರು. ಮುಂಬಯಿ-ಮದ್ರಾಸಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಣತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದಿವ್ಯೋಮಾಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಬರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರದೆ ಲಲಿತಕಲಾ ಕೇಂದ್ರವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯೋಮಾ ಪದವಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನಿತ್ತರು. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿದ ಕಲಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದರೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿರುವರು.

ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ, ಹೈದರಾಬಾದ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವರು. ಹೈದರಾಬಾದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಇವರ ಕಲಾಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇವರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡುದು ಇದ್ದು ದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ಶಂಕರರಾಯರು ಬರಿ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ; ಅವರೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾವಜೀವಿಗಳು; ಕಂಡ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಬಲ್ಲ ಪರಿಣತ ಕಲಾಕೋವಿದರು.

(“Gurudev in my Vision”) ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಗುರುದೇವ;
 (“Gurudeva’s Life Symbols”) ಗುರುದೇವನ ಕಲಾಜೀವನ-
 ಕುರುಹುಗಳಲ್ಲಿ (“The Glorious Asaf Jai”)—ಅಸಫಜಾಹಿ
 ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜಮನೆತನದ ವೈಭವ, “ಧಾರ್ಮಿಕ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ
 ಚಿಹ್ನೆಗಳು,” (“Sri Aurobindo’s Philosophy in picture)
 ಶ್ರೀ. ಅರವಿಂದರ ದರ್ಶನದ ಚಿತ್ರಮಯ ನಿರೂಪಣೆ, (“Mahatmajī
 in Foreigners view”) ಪರದೇಶೀಯರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾಜಿ,
 (“Pandit Jawaharlal-Living Kohinoor”) ಜೀವಂತ
 ಕೋಹಿನೂರ-ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ, ಎಂಬ ಹಲವು ಚಿತ್ರಗಳೂ, ಚಿತ್ರ
 ಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಅವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವುಕ-ಕಲ್ಪಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯ ದಾರ್ಶನಿಕತೆ-
 ಗಭೀರತೆಗಳೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯ ನೇತ್ರಾನಂದಕರ ಗುಣವೂ
 ಒಂದುಗೂಡಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಲಾಪರಂಪರೆಯ ಅತ್ಯುಚ್ಛ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು
 ತನ್ನ ಕಲೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ
 ಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದ ಭಾವ-ಅನುಭಾವಗಳ ಪ್ರಕಟನಕ್ಕೆ
 ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ದೊರೆತು, ಅವರ ಕಲಾಸಂಪತ್ತಿನ
 ಪರಿಚಯವು ರಸಜ್ಞ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆಲ್ಲ ಆಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಹಾರಯಿಕೆ
 ಯಾಗಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕ

MY VIEWS ABOUT MY WORKS IN SHORT

Almost all of my works are of my creation and of my own impressions about the subjects. Mainly these are based on imagination, poetic similies and deep thinking. Authentic study is the background of my work. Coordination between Oriental and Western Art, it is more or less the revival of our Oriental Art in sober form My work is unique by itself because of its continuity to its completion. To understand these works the descriptions of the pictures are essential. Art without literature is incomplete My pictures are suggestive and symbolic ones which can be only understood by deep study and thought These are more or less of philosophic trend

S. N. Alandiker
Artist, Hyderabad

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಶ್ರೀಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಗ್ರಂಥವಾದ “ಗೀತಾಂಜಲಿ”ಯು ವಂಗಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿ ‘ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ’ಯ ಒಂದು ಕುಡಿಯಾಗಿ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗದ್ಯರೂಪದ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಬೂದಿಹಾಳಮಠರು ಈ ಮೊದಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಅವರ ಕೃತಿಯು ೨ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೇ. ವಂಗ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಬಹಳೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೨ ಗೀತಗಳಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಗುರುದೇವನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಂಗ ಕಾವ್ಯಗಳೊಳಗಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ: ವಂಗ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ೧೫೭ ಗೀತಗಳಿದ್ದು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೭೫ ಮಾತ್ರ ‘ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ’ಯ ಈ ವರ್ಷದ ೧ನೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಲ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದವು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರಬರುವವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಳಗೌತಮಿ ಸೌ. ಇಂದಿರಾದೇವಿಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಸ್ವಿಸನ್ ೧೯೪೬ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ೧೯೫೦ರ ಮೇ ತಿಂಗಳು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು. ಸೌ. ಇಂದಿರಾದೇವಿ ಮಾತ್ರ ಈ ವ್ಯಥೆ ಇಹಲೋಕಯಾತ್ರಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ‘ಕನ್ನಡ ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಅವಳ ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಈಶಸಂಕಲ್ಪವೇ ಸರಿ.

‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಗ್ರಂಥದ ಗುರುತನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವರು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಲಂ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಗೃಹದ ‘ಜೀವನ ದೇವತೆ’ಯ ಉಪಾಸನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗುರುದೇವನ ಪಾದತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶಾಂತಿನಿರ್ವೇಶನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು

ಕಲಿತ ಸುಯೋಗದ ಭಾಗ್ಯಬಲವೊಂದು ನನಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಗುರುವಿನ ಮುಣವನ್ನು ಈ ರೂಪದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ತೀರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ ಶಿಕ್ಷಾಭವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯಾಗಿದ್ದ ಈಗ ವಿಶ್ವಭಾರತಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಪರಮ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ಪುಲಿನ ಬಿಹಾರಿ ಸೇನರವರು ಇವುಗಳನ್ನು ವಂಗ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪರಮ ಗುರುಬಂಧುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅ. ವೆಂಕಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪರಿವರ್ತನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಯಿತ್ತ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ, ಗೆಳೆಯ ಸಂಗಮ ನಾರಾಯಣರಾಯರನ್ನೂ, ಮುದ್ರಣದ ಕರಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಶ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿದ್ದಿದ ಗೆಳೆಯ ವಿನೀತರಾಯರನ್ನೂ ನಾನು ನೆನೆಯಲೇ ಬೇಕು. ಅನುವಾದದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶ್ರೀ ದೇವಗಿರಿಕರವರ ಮರಾಠಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತಿಯು ತುಂಬಾ ನೆರವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳದಿರಲಾರೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಗೀತಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿ ಸುವ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕೈಕೊಂಡೆನೋ ಆ ಬಾಳ ಗೆಳತಿ ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಇವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆ.

ನ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ಕೂಲ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೨೦-೧-೫೨

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬಂಡೇರಾವ ನರೇಗಲ್ಲ

ಅನುವಾದಕರು

ಕನ್ನಡ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಪರಿವಿಡಿ

ಆನುಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು	ವಂಗ ಅವ್ಯಕ್ತಿ	ಅಂಗ ಅವ್ಯಕ್ತಿ
-------------------	-------	-----------------	-----------------

ಭಗವತ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

೧	ಅಂತರಂಗವನು ಅರಳಿಸು	೫	—
೨	ನವನವ ರೂಪದಿ ಬಾರೈ	೭	—
೩	ಮಾತೃಕೃಪೆ	೧೪	—
೪	ಪೌರುಷದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	೪	—
೫	ಬಾಳನು ಹೊಸದುಗೊಳಿಸು	೧೫೭	೨೪
೬	ಅಹ ಅಸೀಮನೆ!	೧೨೦	—
೭	ನೀನೇ ಬೇಕೈ	೮೮	೩೮
೮	ಬಾರೈ ರುದ್ರಪ್ರಕಾಶದಿ	೫೮	೩೯
೯	ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ!	೧೪೮	೧೦೩

ಅಂವರ್ತುಖತೆ

೧೦	ಮನೋಬಾಧೆಗಳ ಭಯ	೧೪೫	೨೮
೧೧	ನನ್ನೊಳಗಿನ 'ನಾನು'	೧೦೩	೩೦
೧೨	ಹೆಸರ ಗೋಡೆ	೧೪೩	೨೯
೧೩	ಸವಿಗಳ್ಳರು	೮೦	೩೩
೧೪	ನನ್ನ ಹೊಣೆ ನಿನ್ನ ಡಿಯೊಳು	೧೦೫	೯
೧೫	ನನ್ನ ತನವು ಉಳಿದಿರಲೈ	೧೩೨	೩೪
೧೬	ಜೀವನ ಶಕ್ತಿ	೧೪೯	೬೬
೧೭	ಕರ್ತೋರ ಕೃಪೆ	೨	೧೪
೧೮	ಕೊರಗು	೨೪	೭೯
೧೯	ಕೊರಗಿನ ಕಾಣಿಕೆ	೧೦	೮೩

ಅನುಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು	ವಂಗ ಅಂಕ	ಆಂಗ್ಲ ಅಂಕ
೨೦	ಹೃದಯದ ಕಥೆ	೬೦	—
೨೧	ವಿರಹ	೨೫	೮೪
೨೨	ಎಲ್ಲಿದೆ ಬೆಳಕು ?	೧೭	೨೭
೨೩	ಪವಿತ್ರ ಅಂಧಕಾರ	೯೫	—
೨೪	ನಿನ್ನ ವೆಳೆ	೭೧	೧೯
೨೫	ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ರೀತಿ	೧೫೨	೩೨
೨೬	ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ಬರುವೆಯಾ ?	೨೦	೨೩
೨೭	ಎದುರು ಸಾಗದಿರು	೧೮	೨೨
೨೮	ಈ ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೆ	೮೭	೬
೨೯	ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆಂದು ?	೧೫೧	೧೭

ಜೀವ-ಜೀವ-ಸಹಯೋಗ

೩೦	ಅರಿಯದವನ ಪರಿಚಯ	೨೬	೭೪
೩೧	ಅಂದು-ಇಂದು	೬೮	೯೭
೩೨	ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮಾತೆ	೮೩	೪೨
೩೩	ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	೧೦೧	೬೫
೩೪	ಜಿಣ್ಣಿನಾಗಿ ಬಾ	೧೧೫	—
೩೫	ಸಹಯೋಗ	೩೬	೭೦
೩೬	ಮಧುರ ಮಿಲನ	೧೨೧	೫೬
೩೭	ಒಡನಾಟ	೯೪	—
೩೮	ಅಮೃತಾಸುಭವ	೨೧	—
೩೯	ಮರಣದ ಆಗಮನ	೧೧೪	೯೦
೪೦	ಮರಣದೊಡನೆ ಮದುವೆ	೧೧೬	೯೧
೪೧	ಆಮರ ಮರಣ	೪೭	೧೦೦
೪೨	ಕೊನೆಯದಿನದ ಹೇಳಿಕೆ	೧೪೨	೯೬

ಅನುಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು	ವಂಗ ಆವೃತ್ತಿ	ಅಂಗ ಆವೃತ್ತಿ
	ನಿಸರ್ಗನಿಷ್ಠೆ		
೪೩	ವಸಂತನ ಆಗಮನ	೫೫	—
೪೪	ವೋಡವೋಡಕೆ ಜೋಡಿಕೂಡಿವೆ	೧೬	೧೮
೪೫	ಆಷಾಢದ ಸಂಜೆ	೧೯	—
೪೬	ಭಾದ್ರಪದದ ಜಡಿಮಳೆ	೨೭	—
೪೭	ಶರದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಆಗಮನ	೧೩	—
೪೮	ಬೆಳಕು ನೆಲಗಳಿಗೆ ವಂದನೆ	೪೮	—
	ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ		
೪೯	ನಿಮಂತ್ರಣ	೪೪	೧೬
೫೦	ಉಜ್ವಲತೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ	೯೬	—
೫೧	ಕರ್ಮಯೋಗ	೧೦೯	೧೧
೫೨	ಜನತಾಸಂಪರ್ಕ	೧೨೭	೮
೫೩	ಅತಿದೂರ	೯೨	೭೭
೫೪	ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ	೩	೬೩
೫೫	ಮರಳಿದ ವೀರವಲ	೧೨೩	೮೫
೫೬	ಭಾರತ ತೀರ್ಥ	೧೦೬	—
೫೭	ನೀನೆಲ್ಲಿ		
೫೮	ದಲಿತರ ಶಾಪ	೦೮	—
೫೯	ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ	೧೨೪	—
೬೦	ಬೆಳಗು ಹರಿಯಿತು	೩೭	—
೬೧	ಅನಂತಶೋಧನೆ	೧೩೩	—
	ಗಾನ-ಧ್ಯಾನ		
೬೨	ಹೇಳು ಹಾಡುವೆ	೭೮	೨
೬೩	ಎಂತು ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ !	೨೨	೩

ಅನುಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು	ವಂಗ ಅವ್ಯಕ್ತಿ	ಅಂಗ್ಲ ಅವ್ಯಕ್ತಿ
೬೪	ಒಂಟಿಗನ ಹಾಡು	೩೧	೧೫
೬೫	ಹಾಡಿನ ಸರಲ ಸೌಂದರ್ಯ	೧೨೫	೭
೬೬	ಹಾಡದ ಉಳಿದಿದೆ	೩೯	೧೩
೬೭	ಗಾನಲೋಲನ ಅವತರಣ	೫೬	೪೯
೬೮	ಕೊನೆಯ ಹಾಡಿನ ಆನಂದ	೧೩೪	೫೨
೬೯	ಗಾನಯೋಗ	೧೩೨	೧೦೧
೭೦	ಯಾತ್ರಿಕ	೧೧೭	—
೭೧	ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ	೬೧	೨೬
೭೨	ಭಗವದಾನಂದ	೧೦೨	—
೭೩	ಪ್ರೇಮಮಯ ಸೃಷ್ಟಿ	೩೦	೫೯
೭೪	ಆತನ ಸ್ವರ್ಶ	೩೪	೪೬
೭೫	ಆತನ ನಿತ್ಯ ಆಗಮನ	೬೨	೪೫

ಜಯ ಗುರುದೇವ ! (ಮಂಗಲಗೀತ)

ಪುಣ್ಯ ಸ್ಮರಣ

ನನ್ನ ಬಾಳ ಗೆಳತಿ

ಸೌ. ಇಂದಿರಾದೇವಿಯು

ನೆನಪಿಗಾಗಿ

—ಪ್ರಹ್ಲಾದ

ಗುರುದೇವನ ಗುರುತು

ಪೂರ್ವತೀಹಾಸ

ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 'ಕುಸರಿ' ಮನೆತನವೆಂದು ಹೆಸರಿತ್ತಂತೆ. ಆಗ ಈ ಮನೆತನದವರು ಬಂಗಾಲದ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಗೋಶ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ರಾಹಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ 'ಪಿರಾಳಿ' ಮನೆತನ ಹೊಡನೆ ಈ ಮನೆತನದ ಶರೀರ ಸಂಬಂಧವು ಬೆಳೆಯಿತು. ೧೬೯೧ ರಲ್ಲಿ ಜೆಸ್ಸೋರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಪಂಚಾನನ ಬಾಬುಗಳೇ ಮೊದಲು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದವರು; ಅಲ್ಲಿಯ ವರ್ತಕರು, ಸಾಧುಗಳಾಗಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ 'ತಾಕೂರ ವ.ಪಾಶಯ' ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಮನೆತನಕ್ಕೆ 'ತಾಕೂರ (ಪೂಜ್ಯ)' ಎಂಬುದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇವರ ಮೊಮ್ಮಗ ನೀಲಮಣಿ ತಾಕೂರರು ೧೭೬೫ ರಲ್ಲಿ ಈಗಿನ 'ಜೋರಾಸಾಂಕೊ' ಎಂಬ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರತೊಡಗಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಇದುವೇ ತಾಕೂರರ ಮನೆತನದ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ನೀಲಮಣಿ ತಾಕೂರರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೇ ದ್ವಾರಕಾನಾಥ ತಾಕೂರರು (೧೭೯೪-೧೮೪೬); ಇವರು ಅಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳಾದ ರಾಜಾರಾಮಮೋಹನರಾಯರ ಪರಮ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ರವೀಂದ್ರರ ಅಜ್ಜಂದಿರು. ಇವರು ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಫ್ರಿಕ್ವೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯು ಚಹಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವರ ನಿಧನವೂ ರಾಜಾರಾಮಮೋಹನ ರಾಯರುಂಟೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ಇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಇವರ ಓಣಿಗೆ 'ದ್ವಾರಕಾನಾಥ ತಾಕೂರ ಓಣಿ'ಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಇವರು ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನದಾರರು. ವೆಚ್ಚ-ದಾನಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಯುರೋಪಿಯನ್

ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಹಾರದ 'ಫರ್ಮ' 'ಬ್ಯಾಂಕು'ಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜು, ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸ್ವಂತ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರು ತೀರಿದಾಗ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲವೂ ಇತ್ತು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಕಾನೂನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಹೊಣೆಯೇನೂ ಮಕ್ಕಳಾದ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ (೧೮೧೭-೧೯೦೫) ರ ಮೇಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಒಂದು ಪೈ ಕೂಡ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೀರಿಸಿದರು. 'ಬ್ರಹ್ಮೋ ಸಮಾಜ'ವೆಂಬ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ರಾಜಾರಾಮ ಮೋಹನರಾಯರು ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರ ನಾಥರು ಮುಂದೆ ಆ ಪಂಥದ ಹೊಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತರು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಹೊಂದಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಂತೆ ಶ್ರೀಯ-ಪ್ರೇಯಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರಿಗೆ ಸತಿ ಶಾರದಾದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ೧೫ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಬಾಲ ರವೀಂದ್ರನು ೧೮೬೧ ರ ಮೇ ೭ನೆಯ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಬಂಗಾಲಿ ಶಕೆ ೧೨೬೮, (ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ ೧೭೮೩) ವೈಶಾಖ ಬಹುಳ ದಶಮಿ ಮಂಗಳವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೨೧-೩ರ ನಡುವೆ ಜನಿಸಿದನು.

ಬಾಲ್ಯ (೧೮೬೧-೧೮೮೦)

ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಸೆಮಿನರಿ, ನಾರ್ಮಲ್‌ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಣ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಮನೆತನದ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ರವೀಂದ್ರರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಗಿತು. ೧೧ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಉಪನಯನವಾಯ್ತು. ತಂದೆ ಯೊಡನೆ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಅಮೃತಸರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದರು. ಇವರು ನೊಡಲು ಬರೆದ ಕೃತಿಯೆಂದರೆ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಪರಾಜಯ'ವೆಂಬ ನಾಟಕ. ಅದು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ೧೮೭೪ರಲ್ಲಿ ಸೇಂಟ್ ಝೇವ್ಜಿಯರ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲ ಕಾಲ ಓದಿದ್ದಾಯ್ತು; ಆದರೆ ೧೮೭೫ ರ ವರೆಗೂ ಶ್ರೀ ಬ್ರಜಬಾಬುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ತಂದೆಯವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಓದಿದರು. ತಾಯಿಯವರೆದುರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ರಾಮಾಯಣದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಪಡೆದರು. ೧೮೭೫ ರಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದು

ಕೊಂಡರು. ೧೩ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆಕ್‌ಬೆಥ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಬಂಗಾಲಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ೧೮೭೫ ರಲ್ಲಿ ತಾವೇ ರಚಿಸಿದ ಕವಿತೆಯೊಂದನ್ನು ' ಹಿಂದೂ ಮೇಲಾ ' ನಡೆದಾಗ ಅಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಅದು ಅಮೃತಬರ್ಮಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ೨೫ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ೧೮೭೬ರಲ್ಲಿ ಕಥಾರೂಪದಲ್ಲಿ ' ಬನಪೂಲ್ ' ಎಂಬ ಪ್ರಥಮ ನೀಳ್ಗವನವನ್ನು ಎಂಟು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ' ಜ್ಞಾನಾಂಕುರ ' ಎಂಬ ಬಂಗಾಲಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ತಂದೆಯೊಡನೆ ೨ನೆಯ ಹಿಮಾಲಯ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸಿದರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುವಾರ ಸಂಭವ, ಶಕುಂತಲಾ ಗ್ರಂಥ ಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ೧೮೭೭ರಲ್ಲಿ ' ಭಾನುಸಿಂಹ ' ಎಂಬ ಗುಪ್ತ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರು. ಇದೇ ವರ್ಷ ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್‌ನ ದರ್ಬಾರದ ಮೇಲೆ ಆಣಕವಾಡು ಬರೆದರು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ' ಬೆಟ್ಟಿಸ್ ಮತ್ತು ಡಾಂಟಿ ' ' ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಾಚ್ಚಯ ' ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ೧೮೭೮ ರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ (ಮೊದಲನೇ ಹಿಂದೀ I. C. S.) ರೊಡನೆ ಅಹಮದಾಬಾದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು.

೧ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ (೧೮೭೮— ೧೮೮೦).

ಶ್ರೀಮತಿ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಸುರೇಂದ್ರ-ಇಂದಿರಾ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದು ಬೈಟಿನ್‌ದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಲಂಡನದಲ್ಲಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದು ಪ್ರೊ. ಹೆನ್ರಿ ಮೋರ್ಲೆ (ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿ ಲಾರ್ಡ್ ಮೋರ್ಲೆಯರ ಅಣ್ಣ) ಯವರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದಲೇ ' ಯುರೋಪ ಪ್ರವಾಸದ ಪತ್ರ ' ಗಳನ್ನು ' ಭಾರತಿ ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ' ಭಗ್ನಹೃದಯ ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಸರಳರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಯಾವ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯದೆ ೧೮೮೦ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದರು.

ಯೌವನ (೧೮೮೧-೧೮೯೪)

೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪ್ರತಿಭೆ'ಯೆಂಬ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗೀತ ನಾಟ್ಯ ರೂಪಕವನ್ನು ಬರೆದು, ಬಂಧು ಬಳಗದ ನಟರೊಡನೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು; ತಾವೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೈದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟು ಮದ್ರಾಸದ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿ ಪದವಿ ಬೇಡವೆಂದು ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಮೊದಲನೇ ಕಾದಂಬರಿಯಾದ ' ಬಹು ತಾಕೂರಾಣೀರ ಹಾಟ್, (ತರುಣಿ ರಾಣಿಯ ಸಂತೆ)' ಎಂಬುದನ್ನೂ 'ರ.ದ್ರ.ಚಂದ್ರ' ಎಂಬ ಮೊದಲನೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಬರೆದರು. 'ಸಂಧ್ಯಾ ಸಂಗೀತ'ವೆಂಬ ಕಾವ್ಯ ರಚಿತವಾದ ಕಾಲವು ಇದೇ.

೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ '೧೦, ಸದ್ದರ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್' ಎಂಬ ಕಲ್ಪತ್ತೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರತೊಡಗಿದರು. ದಶರಥನನ್ನು ಕುರಿತು 'ಕಾಳಮೃಗಯಾ' ಎಂಬ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಹಡಿಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಅನುಭವವು ತಮಗೆ ಆಯಿತೆಂದು ಇವರು ತಮ್ಮ 'ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿ' 'Religion of Man' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ಆನಂದರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡಿತೆಂದೂ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಾಯಿತೆಂದೂ ಜಗತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅನುಭೂತಿ ತಮಗೆ ಬಂತೆಂದೂ ಇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಲೇ 'ನಿರ್ಯುರೇರ ಸ್ವಪ್ನಭಂಗ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಉದಿಸಿ 'ಪ್ರಭಾತ ಸಂಗೀತ'ವೆಂಬ ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಅಣ್ಣ ಜ್ಯೋತೀಂದ್ರನೊಡನೆ 'ಸಾರಸ್ವತ ಸಮಾಜ'ವೆಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು. ೧೮೮೩ರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನು ಕಾರವಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ಇದ್ದುದಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಕೃತಿ' ಪ್ರತಿಶೋಧ'ವೆಂಬ ಪಠ್ಯನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದುದಾಯ್ತು. ಇದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ 'Saryasi' ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದೇ

ವರ್ಷ 'ಭಬಿ ಓ ಗಾನ' (ಚಿತ್ರಗಳೂ ಗೀತೆಗಳೂ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಗ ಮೊದಲು 'ಭಾರತಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅಂದಿನ ಬಾಯಿಬಡಾಯಿ ರಾಜಕೀಯ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

೧೮೮೩ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೯ಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ೨೨ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೃಣಾಲಿನಿ ದೇವಿಯೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಯಿತು.

ಮರುವರ್ಷ ಮೇ ೨೦ಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣ ಜ್ಯೋತಿಷಂಶ್ವನ ಮಡದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾದಂಬರಿದೇವಿ ಕಾಲವಾದರು. ಈ ಅತ್ತಿಗೆ ರಬಿಬಾಬುವನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ದೊಡ್ಡ ದುಃಖವು ಇದೇಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಆಂಗ್ಲ ಕವಿಗಳಾದ ಶೆಲಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಬ್ರೌನಿಂಗ್, ಅರ್ನೆಸ್ಟ್ ಮಾಯರ್ಸ್, ವ್ಹಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಕವಿ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬಂಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ 'ಕಡಿ ಓ ಕೋಮಲ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಗದ್ಯ ನಾಟಕವಾದ 'ನಲಿನಿ'ಯು ಈ ಕಾಲದ್ದೇ. 'ಭಾನುಸಿಂಹ ತಾಕೂರೇರ್ ಪದಾವಲಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬ್ರಜಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈಷ್ಣವ ಕವಿಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 'ಶೈಶವ ಸಂಗೀತ (ಬಾಲ್ಯದ ಹಾಡುಗಳು)' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವೂ ಹೊರಬಂತು. ಈ ಎರಡೂ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅತ್ತಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿದೇವಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದವು.

ಆದಿ ಬ್ರಹ್ಮೋ ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕವಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರೊಡನೆ ವಾದವಿವಾದ ಬೆಳೆಯಿತು. ರಾಜಾರಾಮ ನೋಹನರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ 'ಭಾರತಿ' ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆದರು.

ಇವರ ಅತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ೧೮೮೫ರಲ್ಲಿ ಹೊಡೆ 'ಬಾಲಕ' ಎಂಬ ಬಂಗಾಲಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೨೦ ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೯ ಪತ್ರಗಳು,

೧೨ ಕವಿತೆಗಳು, ೮ ನಾಟ್ಯಚೈತನ್ಯಗಳು, 'ಮುಕುಟ'ವೆಂಬ ದೀರ್ಘ ಕಥೆ, 'ರಾಜರ್ಷಿ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವು. ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀಶಚಂದ್ರ ಮುಜನುದಾರರೊಡನೆ ನೈಷ್ಠವ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. 'ಆಲೋಚನಾ' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹವೂ 'ರಬಿಚ್ಛಾಯಾ' ಎಂಬ ಗೀತಸಂಕಲನವೂ ಹೊರಬಂದವು. ಬಾಂದ್ರಾ-ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಇದ್ದುದಾಯಿತು.

೧೮೮೬ ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದರೆ ಅನೇಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಶಿಶು 'ಮಾಧುರೀ' ಲತಾ, ೧೮೮೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪುತ್ರ ರತೀಂದ್ರ, ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಅನೇಯ ಮಗಳು ರೇಣುಕಾ, ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ಅನೇಯ ಮಗಳು ಮೀರಾ, ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮಗು ಸಮೀಂದ್ರ ಜನಿಸಿದರು.

೧೮೮೬ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯ ಅನೇಯ ಅಧಿವೇಶನವು ಪೂಜ್ಯ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದಾಗ ತರುಣ ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರು 'ಆಮರಾ ಮಿಲೇಭೇ ಆಜ ಮಾಯೇರ ಡಾಕೆ, (ಒಂದೆ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಯೆ ನೆರೆದಿವು) ಎಂಬ ಸ್ವಂತ ನಾಡ ಹಾಡನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರು.

೧೮೮೭ರಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೂ ಸಮಾಜವನ್ನೂ ಆರಿತ ಕವಿ 'ಮಾನಸೀ' ಎಂಬ ಹೊಸತಂತ್ರದ ಕವಿತಾಗುಚ್ಛವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. 'ಚಿತ್ತೀ-ಪತ್ರ' ಎಂಬ ಪತ್ರಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಸನಾತನಿ ಅಜ್ಜ-ಆಧುನಿಕ ಮೊಮ್ಮಗ ಇವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಾಲವಿನಾಹವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದರು. 'ಸಮಾಲೋಚನ'ವೆಂಬ ವಿನುಶಾರ್ತ್ಯಕ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂತು.

೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ 'ರಾಜಾ ಓರಾಣಿ' ಎಂಬ ನಾಟಕವು ರಚಿತವಾಗಿ, ಕವಿಯಿಂದ ಸ್ವತಃ ವಿಕ್ರಮರಾಜನ ಪಾತ್ರವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮರುವರ್ಷವೇ ಪ್ರಾಣಿವಧವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ 'ವಿಸರ್ಜನ'ವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ

ನಾಟಕವು ರಚಿತವಾಗಿ ಕವಿ ಅದರಲ್ಲಿ 'ರಘುಪತಿ'ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೦ ವಾರಗಳ ಯುರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗೆಳೆಯ ತಾಲಿತರೊಡನೆ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು.

೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ತಾಕೂರ ಮನೆತನದ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರರಿಂದ ಕವಿರವೀಂದ್ರರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಶಿಲಿಡಾ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಮುಖ್ಯ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಗಳಲ್ಲಿಯು ಬಡರೈತರೊಂದಿಗೆ ಸಮರಸರಾಗಿ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಜನತಾ ಸಂಪರ್ಕವು ಬೆಳೆದು ಕವಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಂದಾಳು ಎನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು ಕೂಡ ಕವಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮನವೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡಿದವು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರರು ಈಗಿನ 'ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ'ವಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಡ, ಉಪಾಸನಾಮಂದಿರ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಪಾಪ್ಯ ಸಪ್ತಮಿ ದಿನ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಟ್ರಸ್ಟನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಾವು ಅಲ್ಲೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ಥಳವು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಯೋಗ ಸಮಾಧಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದಾಗಿದೆ. ಕವಿ ಆಗೀಗ ತಂದೆಯ ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ 'ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ' ಎಂಬ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಂಗ ಚಿತ್ರಕಾರರೂ ರವೀಂದ್ರರ ಚಿಗ್ಗುವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಆದ ಅನನೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರಿಂದ ಬರೆಯಲಾದ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟ ವಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ 'ಚಿತ್ರಾ' ಎಂದು ಪರಿವರ್ತನಾಗಿದ್ದು ತಿಕ್ಷಣ ಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕವಿ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದುದು ಈ ವರ್ಷವೇ. ಅವರೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದ 'ಸಾಧನಾ' ಎಂಬ ಬಂಗಾಲಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯು

ತೊಡಗಿದರು. ಬಂಗಾಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

‘ಸೋನಾರ್ ತರೀ’ (ಸುರ್ವಣ ನೌಕೆ) ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಸಮುಚ್ಚಯವೂ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ‘ಜೀವನ ದೇವತಾ’ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಯ್ತು. ಕವಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೈರಣಾ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಬೇರೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಕಾಡ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಯೆಂಬ ತಿಳಿವೇ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ಕಾವ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಇವರ ಕವಿತೆಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವಿಯ ಓಂನೆಯ ವಯಸ್ಸನ್ನು ವಿವಿಧ ಮುಂದೆ ಬರೆದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ೧೮೯೩ ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಜಿ ‘ಭಾರತಬಾಸಿ’ ಎಂಬ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕವಿ ಓದಿದರು.

ಮಧ್ಯಾವಸ್ಥೆ (೧೮೯೪ರಿಂದ ೧೯೧೧)

‘ಸಾಧನಾ’ ಮತ್ತು ‘ಭಾರತಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂತತವಾಗಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆವುದು ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಓದಿದರು. ಮಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರೊಡನೆ ಸಮರಸರಾದರು. ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಬಳಿಕ ‘ಪಂಚಭೂತೇರ ಡೈರಿ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಜ್ವಲ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ‘ಭಾರತಿ’ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ತನ್ನ ಆಪ್ತರಾದ ಸುರೇಂದ್ರ-ಬಾಲೇಂದ್ರರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಲೆಂದೂ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರದ ಅಂಗಡಿಯೊಂದನ್ನು ಕಲಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತುಷ್ಟಿಯಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜೂಟ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಕಾರಖಾನೆಯೊಂದನ್ನೂ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಕವಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ೨ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾಗಿ ಸಾಲ ಸೋಸಿದರು.

‘ಕ್ಷುಧಿತ ವಾಷಾಣ’ (ಹಸಿವ ಕಲ್ಲುಗಳು) ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಕವಿಯ ಈ ಮುಂದಿನ ಕೃತಿಗಳು. (೧೮೯೫)

ಠಾಕೂರ ವನಿತನದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರಿಗೂ ಅವರ ಅಣ್ಣನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ವಿಭಾಗವಾಯಿತು (೧೮೯೬). ‘ಮಾಲಿನೀ’ ಎಂಬ ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕ ನಾಟಕವು ಇದೇ ಕಾಲದ್ದು. ಇದುವರೆಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿ ‘ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥಾವಲಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಚ್ಚುಗೊಳಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು.

೧೮೯೭ ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಣ್ಣ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟೋರಿ ನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಬಂಗಾಲಿಯಲ್ಲೇ ಭಾಷಣಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ನಾಟ್ಯಗೀತೆಗಳು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಚಿತವಾದವು.

ಆಗ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಜೀವನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶಚಂದ್ರರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಕವನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿದರು.

೧೮೯೮ ರಲ್ಲಿ ‘ಭಾರತಿ’ಯ ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತರು. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೧೫ ಕವಿತೆ, ೬ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಬಂಧ, ೪ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಬಂಧ, ೧೨ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರಬಂಧ, ೭ ಸಣ್ಣಕತೆ, ೧ ಪದ್ಯನಾಟಕ ಇಷ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯ್ತು.

ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ನಡೆದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಟಿಳಕರ ಬಂಧನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸರಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರು. ಸಿಸ್ವರಾ ನಿರೀದಿತಾ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗಪೀಡಿತರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ದುಡಿದರು. (೧೮೯೯).

ಕಣಿಕಾ, ಕಥಾ, ಕ್ಷಣಿಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೊರಬಂದವು. (೧೯೦೦), ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಚಿಕ್ಕ ಲೋಕೋಕ್ತಿಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಂಗದ ಉಜ್ವಲ ಕಥೆಗಳು, ಮನರಂಜನೆಯ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾದವು. ‘ಕಥಾ’ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶಚಂದ್ರರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ

ಮಾಡಿದರು. 'ಭಾರತಿಯ ಆಗಿನ ಸಂಪಾದಿಕೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಲಾದೇವಿ ಯವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ' ಚಿರಕುಮಾರ ಸಭಾ' ಎಂಬ ಹಾಸ್ಯರಸದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ೨ ದಿನ ಪೇಯಗಳ ಮೇಲಿದ್ದು ಹೆಗಲು ರಾತ್ರಿ ಸತತವಾಗಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿ ಶಿಲಡಾದಿಂದ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಲಕತ್ತೆಯ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟವನ್ನು ಏರುವಾಗ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡರು.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ ಉಪಾಸನಾನುಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಯ ಸಪ್ತಮಿಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಹೋಧಿಸಿದರು. (೧೯೦೦) ೧೯೦೧ ರಿಂದ ಅವರು ' ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ' ದಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಪದ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದರು. ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು.

೧೯೦೧ ರಿಂದ ಮುಂದೆ ೫ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ, ಆಗ ದಿವಂಗತರಾದ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ ' ಬಂಗದರ್ಶನ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸಿದರು. ' ಚೋಖೀರ ಬಾಲಿ (ಕಣ್ಣೋವು) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನವಾದ ನೈವೇದ್ಯವೂ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಬಂತು. ಇದನ್ನು ತಂದೆಯವರ ಎದುರು ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಪೌಷ್ಯ ಸಪ್ತಮಿ (೨೨ ಡಿಸೆಂಬರ) ದಿನ ' ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ' ಎಂಬ ಶಾಲೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯ್ತು. ಕವಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸಮರಸರಾದರು! ಶ್ರೀ ಜಗದಾನಂದರಾಯ, ವಿಲಿಯಂ ಲಾರೆನ್ಸ್ ರೇವಾಚಂದ್ರ, ಸತೀಶಚಂದ್ರರು ಮೊದಲಾದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಶಾಲೆಗಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಬರೆದರು.

೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನರು ಕಲಕತ್ತೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಾನ್‌ವೋಕೇಶನ್ ಉಪನ್ಯಾಸದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನರು

ಸುಳ್ಳು ಗಾರರೆಂಬರ್ಥದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಡನುಡಿದಾಗ ಕವಿ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದ ಬಾಳಜೊತೆಗಾರ್ತಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿ ಧೈರ್ಯಗಳಿಂದ ಆರೈಕೆಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಮರುವರ್ಷವೇ ೨ನೆಯ ಮಗಳಾದ ರೇಣುಕೆಯ ಬೇನೆಯಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಥ ಸತ್ತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ನಚ್ಚಿನ ಯುವಕ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಸತೀಶಚಂದ್ರನೂ ಮೈಲಿಬೇನೆಯಿಂದ ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಕಾಲವಾದನು. ಸತಿಯ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ 'ಸ್ಮರಣ' ಕಾವ್ಯ ಬರೆದರು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ೯ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಗೆಳೆಯರಾದ ಪ್ರೊ. ಮೊಹಿತಚಂದ್ರ ಸೇನರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. (೧೯೦೪)

'ರಾಜಕುಟುಂಬ' 'ಘಸಾಘನಿ' ಮೊದಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ವಿಧಾಯಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 'ಸ್ವದೇಶಿ ಸಮಾಜ' ವೆಂಬುದಾಗಿ ದೇಶದೆದುರು ಇಟ್ಟರು. ಗ್ರಾಮದ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಂಘಟನ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಡಿನ ನಾಯಕರು ತೊಡಗಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿತೆ ಬರೆದರು. ಬಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ ಖಗ್ಗೆ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. (೧೯೦೪)

೧೯೦೫ ಜನೇವರಿ ೧೯ಕ್ಕೆ ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರು ದಿವಂಗತರಾದರು. ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರನಾಥರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇರತೊಡಗಿದರು.

ಈ ವರ್ಷವೇ 'ಭಾಂಡಾರ'ವೆಂಬ ಹೊಸ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು.

ಆದನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿದರು. 'ರಾಜಪ್ರಜಾ' ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು, ಬ್ರಿಟಿಶರು ಜಿಗಳಿಯಂತೆ ಅರ್ಥಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ ಧೋರಣವನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು.—ದೇಶೀಯ 'ರಾಜ್ಯ' ವೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲ ಸ್ವದೇಶದ ಕಲಾ-ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಜನ್ ದೊರೆಗಳ ಮಗಭಂಗವು ತಾಮ್ರಪಟವಾಯ್ತು. ರವೀಂದ್ರರು 'ವಿಧಾಯಕ ಅಸಹಕಾರ'ದ ತಮ್ಮ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ 'ರಾಖೀಬಂಧನ' ಸಮಾರಂಭವು ನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ 'ಬಿಧೀರ, ಬಂಧನ ಕಾಟಬಿ ತುಮಿ ಎ ಮನ್, ಶಕ್ತಿಮಾನ್ (ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಘಟಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಐಕ್ಯದ ಬಂಧನವನ್ನು ಕಡಿಯಲು ನೀವೆಷ್ಟರವರು) ಎಂಬ ಹೆಸರಾಂತ ನಾಡಹಾಡನ್ನು ರಚಿಸಿ. ರಾಷ್ಟ್ರನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಈ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂಬ ಬಂಗಾಲ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಮನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾವಿರಾರು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಬಿಸಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಘೋಷವೊಪನಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕ ಅರವಿಂದರನ್ನು ಕುರಿತು 'ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಬರೆಸರು. ಮುಂದೆ ೧೯೦೭ರಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ರಾಜಕಾರಣವು ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಳೆದದ್ದರಿಂದ ತಾವು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯರಾದರು. ಆದರೂ ೧೯೦೮ ರಲ್ಲಿ ಪಾಟ್ನಾದ ಪ್ರಾಂತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧೋರಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಜನತೆಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬರೀಂದ್ರ ನೊವಲಾದವರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ರಾದರೂ ಅವರ ಧೋರಣವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಗ ರತೀಂದ್ರನನ್ನು ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲುತನಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. (೧೯೦೬) ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳ ಮದುವೆ,

ಕೊನೆಯ ಮಗು ಸಮೀಂವ್ರನ ಮರಣ ಎಂಬೀ ಶುಭಾಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮಗನು ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಮರಳಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ 'ಪ್ರತಿನಾದೇವಿ' ಎಂಬ ಬಾಲವಿಧವೆ ಯೊಡನೆ ಅವನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ವಧೂವರರನ್ನು ಹರಸಿದರು.

೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ' ವೆಂಬ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕರನಿರಾ ಕರಣ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವ ತತ್ಪಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 'ಬೈರಾಗಿ ಧನಂಜಯ' ನೆಂಬ ಪಾತ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಮುಂದೇನಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂಗಂಡು ನಾತನಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಈ ನಾಟಕವು ಶಾಂತನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಕವಿ ಸ್ವತಃ 'ಧನಂಜಯ'ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ನಾಯಕರೆಂಬವರು ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮವನ್ನು ನಾಟಕದ ನಾಯಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು 'ತಪೋವನ' ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ತನ್ಮತ ಶಾಲೆಯ ಆವರ್ತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಓದಿದರು. ೧೯೧೨ ಜಾನವರಿ ೧೨ಕ್ಕೆ ಬಂಗೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮಾನಸತ್ರವನ್ನರ್ಪಿಸಿತು.

೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಕ್ತಿಗೀತಗಳೆಲ್ಲ ರಚಿತವಾದವು. ಮರುವರ್ಷವೇ ಕವಿಯು ೫೦ ನೆಯ ವರ್ಧಂತಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಮತ್ತು ಕಲಕತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 'ಜೀವನಸ್ಮೃತಿ' ಎಂಬ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು 'ಪ್ರವಾಸಿ' ಎಂಬ ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಚತರ್ಜಿಯವರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 'ರಾಜಾ' ಎಂಬ ನಾಟಕವೂ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಬರೆದು ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಕವಿ 'ತಾಕೂರದಾದಾ'ನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ದೇವರೇ ಇದರ ನಾಯಕ, ಜೀವನೇ ರಾಣಿ ಎಂಬ ಸಂಕೇತವು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಇದು 'The King of the Dark Chamber' ಎಂಬುದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕೇರಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿತು.

೧೯೧೨ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮೋಸಮಾಜದ ಮಾಘೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯಾದ 'ಜನಗಣಮನ ಅಧಿನಾಯಕ' ವೆಂಬ ಗೀತವನ್ನು ಕವಿ

ಸ್ವತಃ ಹಾಡಿದರು—‘ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ’ವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದರು. ‘ಅಚಲಾಯತನ (ಸನಾತನಿಗಳ ಕೋಟಿ)’ ಎಂಬ ಗದ್ಯ ನಾಟಕವು ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸನಾತನಿಗಳ ಅಂಧದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು. ‘ಡಾಕ ಘರ’ (ಅಂಜೆಮನೆ) ಎಂಬ ನಾಟಕವೂ ಈ ಕಾಲದ್ದು.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಬಂಗಾಲ ಸರಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಗುತ್ತಾ ಹುಕುಮನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು.

ಬಳಿಕ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸಿದ ಅವರ ೩ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರಿಯ ಯೋಜನೆ ಮಾತಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬೇನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಕಲಿ ನೆಟ್ಟು-ಗಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯ ಅನೇಕ ಗೀತಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಆ ಯಾತ್ರಿ ೧೯೧೨ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ವರೆಗೂ ಮುಂದೆ ಬಿತ್ತು. ಅದು ಮುಂದಿನ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು.

ಉತ್ಕರ್ಷಕಾಲ (೧೯೧೨-೧೯೩೧)

ಕವಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ೫೦ರಿಂದ ೭೦ರ ಕಾಲ ಅವರ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಕಾಲ. ರವೀಂದ್ರರ ಭಾಗ್ಯರವಿಯ ನಡುಹಗಲು. ೩ನೇ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಮೇ ೧೯೧೨ ರಿಂದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ೧೯೧೩ರ ವರೆಗೆ ೧|| ವರ್ಷ ಸಾಗಿತು. ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಂಗ್ಲ ಚಿತ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ. ರೋಥೇನ್‌ಸ್ಟೀನರಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯ ಗೀತಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರು ಭಾವಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಯಿಟ್ಟು, ಸಿಂಕ್ಲೇರ ಮೊದಲಾದ ನಾಮಾಂಕಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರವೀಂದ್ರರಿಂದ ಓದಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಚಾರ್ಲಸ್ ಆಂಡ್ರೂಜರ ಮೊದಲ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯ್ತು. ‘Nation’ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆ ರವೀಂದ್ರರ ಸನ್ಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಭೋಜನ ಸಮಾರಂಭವೊಂದನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತು. ಲಂಡನ್ನಿನ ‘ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ’ಯು ಮೊದಲು ಬಾರಿ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಯಿಟ್ಟರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಂದಿಗೆ

ಅಚ್ಚುಗೊಳಿಸಿತು. ಕೇವಲ ೭೫೦ ಪ್ರತಿಗಳು ಹೊರಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುರೋಪ ಅಮೇರಿಕಗಳ ಲೇಖಕರ ಕೈ ಸೇರಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥ ರೋಥೆನ್‌ಸ್ಟೇನ್‌ರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕರಲ್ಲ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಪ್ರವಾಸ ಆರಂಭವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಾಗೊ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆದರ್ಶಗಳು' ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ವಿತ್ತರು. ಜನಾಂಗ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'Race-Conflict' ಎಂಬ ಹೆಸರಾಂತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೋದಿದರು. ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಹಾರ್‌ವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಲೆ ಆರಂಭವಾಗಿ 'ಸಾಧನಾ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯ್ತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಮೇಲಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೪ಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಮೆಕ್‌ಮಿಲನ್ ಕಂಪನಿಯವರು "ಗೀತಾಂಜಲಿ"ಯನ್ನು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಅದು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಗಳ ಸುಮಾರು ೭೫ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ದೇಶಗಳ ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿದೆ. ೧೯೧೩ ನವಂಬರ್‌ಕ್ಕೆ 'ನೋಬೆಲ್' ಮೆಚ್ಚು ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆತುದೇ ಕಾರಣ. ೨೬ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ಕ್ಕೆ ಕಲಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು 'ಡಾಕ್ಟರೇಟ್' ಪದವಿಯನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ಮೆಕ್‌ಮಿಲನ್ ಕಂಪನಿಯು Gardener Crescent Moon, Chitra ಗಳನ್ನು ಇದೇ ವರ್ಷ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿತು.

ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಪಿಯರ್ಸನ ಹಾಗೂ ಸಿ. ಎಫ್. ಆಂಡ್ರೂಜರು ಪರಮ ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಮರುವರ್ಷ ೧೯೧೪ ರಲ್ಲಿ The King of the Dark chamber, The Post Office ಮತ್ತು 'Sadhana' ಮೆಕ್‌ಮಿಲನ್‌ದವರಿಂದ ಅಚ್ಚಾದವು.

೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸತಿ ಕಸ್ತೂರ್ ಬಾ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದ. ಅಭಿಮಾನಿ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತ್ತು ಕೆಲ ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ಇದೇ ವರ್ಷ ಜೂನ್ ೩ಕ್ಕೆ ಪಂಚಮ ಜಾರ್ಜ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು 'Sir' ಎಂಬ ಪದವಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. 'The Cycle of Spring' ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳೂ 'Home & the World' ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ಈ ಕಾಲದವು. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಿಕ್ಷಾಸ್ವಿಯರನ ೩೦೦ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಗ್ಲ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಕವಿತೆ ಓದಿದರು.

ಇದೇ ವರ್ಷ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯಗಳು ೧೦ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಮೆಕಾಮಿಲನ ದವರು 'Fruit Gathering' ಮತ್ತು 'Hungry stones and other Stories' ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ೪ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರಿ ಮೇದಲ್ಲಿ ಆರುಭವಾಗಿ ೧೯೧೩ ಮಾರ್ಚ್ ವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಪಿಯರ್ಸನ, ಅಂಡ್ರೂಜ್, ಮುಕುಲ ಡೇ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹಾರಾ ಎಂಬವರ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೇನೇ 'Stray Birds,' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಜಪಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತವಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಟೋಕಿಯೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಪಾನದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದ ನನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಉಸುರಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಂಡ ಕಾರಿದರು; ಸೋತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕವಿಯೆಂದು ನಗೆಯಾಡಿದರು. ಆಗ 'Song of the Defeated' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಅವರ ಟೋಕಿಯೋ ಭಾಷಣಗಳು 'Nationalism' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಮುಂದೆ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ೨ನೆಯ ಸಲ ತೆರಳಿ ಇವೇ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ—ಅದು ಖಂಡನೀಯ ನೆಂದು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಯೇಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಲೋಕ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ವಿತ್ತರು. ಇವೇ 'Personality' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದವು.

೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದೊಡನೆ ಆಗ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರ ದವರು Home Rule ಚಳವಳಿಯ ಪುರಸ್ಕಾರದ ಪೂಜ್ಯ ಅಭಿನಿಬಿಂಟಿ

ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. 'ಕರ್ತಾರ ಇಚ್ಛಾಯ ಕರ್ಮ (ದೇವರು ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಅದೀತು)' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಪಂಡಿತ ಮದನಮೋಹನ ಮಾಲವೀಯರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ 'ದೇಶ ದೇಶ ನಂದಿತ ಕಂ' ಎಂಬ ಹೆಸರಾಂತ ನಾಡ ಹಾಡನ್ನು ಬರೆದರು. ಅನ್ಯನಿಬಿಡ್ಧಿಯಂತೆ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೆಂಬಲವಿತ್ತರು. ಸೌಮ್ಯ ಪಕ್ಷದವರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಅವರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಉಗ್ರಪಕ್ಷದವರು ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷಪದಕ್ಕೆ ರವೀಂದ್ರರನ್ನೇ ಆರಿಸಿದರು. ಕವಿಗಳು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ರಾಜಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೌಮ್ಯಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಟೀಕಕ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ಮಾಲವಿಯಜಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಬೆರ್ಮುಂಟಮ್ಮನವರನ್ನು ತಮ್ಮ 'ಅಂಚೆಮನೆ' ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಅವರೆದುರು ಅ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತ ಆಗಿನ ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂರವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ ಮೈಕೆಲ್ ಸ್ಯಾಡಲರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವು ದೇಶಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಬೆರ್ಮುಂಟಮ್ಮನವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿಯೆಂಬ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಪದವೀದಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣವಿತ್ತರು. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರುಗಳಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತ್ತುದು ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲದಿನ ಇದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ 'ತೇರ್ಪೇರ ಕಚಿತಾ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಆ ವರ್ಷ ಎಪ್ರಿಲ್ ದಲ್ಲಿ ಜಿಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ದುರಂತವು ಸಂಭವಿಸಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂಗ್ಲರ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ 'ಸರ್' ಪವವಿಯನ್ನು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ವ್ಹಾಯಿಸರಾಯರಿಗೆ ಮರಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಆಗ ೨೦ನೇ ಮೇಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವು ಅವರ ಉಜ್ವಲ ಸಾತ್ವಿಕ ದೇಶಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ 'ವಿದ್ಯಾಭವನ' (ಪ್ರಾಚ್ಯಸಂಶೋಧನ ವಿಭಾಗ)ವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿ'ಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಯಿತು. ಕವಿ ಸ್ವತಃ ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿದರು. 'ಶಾರದೋತ್ಸವ' ನೆಂಬ ನೃತ್ಯ ನಾಟಕವು ಈ ಕಾಲದ್ದು.

೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದು, ಬಳಿಕ ಭಾವನಗರ, ಲಿಂಬಡಿ, ಬರೋಡಾ, ಸುರತ, ಮುಂಬೈಗಳಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತ್ತರು. ದೀನಬಂಧು ಆಂಡ್ರೂಸ್, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ವಾನ್ ಸ್ವಿತಿಮೋಹನಸೇನ ಮೊದಲಾದವರು ಜೊತೆಗಿದ್ದರು.

ಆನಂತರ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೫ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡರು. (ಮೇ ೧೯೨೦ ರಿಂದ ಜುಲೈ ೧೯೨೧). ಈ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುದೇವರು ತಮ್ಮ 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿ' ಎಂಬ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೊಳಹನ್ನು ಹಾಕಿ ಯುರೋಪ-ಅಮೇರಿಕೆಗಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಭಾವೀ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಿ ಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್, ಕೇಂಬ್ರಿಜ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳೇ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಜೊಸ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮಿತ್ರರು ಈ ಸಲ ಕವಿಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿರೋಧ ದಿಂದಾಗಿ ಸಾವಧಾನದ ತಾಟಸ್ಥ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಪಿಯರ್ಸನ ನೆಂಬ ಅಂಗ್ಲಮಿತ್ರರು ಮಾತ್ರ ನೆರಳಿನಂತೆ ಕವಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಹಾಲೆಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತ್ತು ಮುಂದೆ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿರಿ ಎಂದು ತಂತಿಕಳಿಸಿದರೂ " ಪಶ್ಚಿಮವು ಪೂರ್ವದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಲೇ ಬೇಕು " ಎಂದು ಹೆಟ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟಿಬಿಟ್ಟರು. ಹೋದ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ' ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಮಿಲನ 'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ

ತಾವು ಮಾಡಿದರು. ಮರಳಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶ್ರೀ. ರೋಮೇ ರೊಲಾರನ್ನು ಕಂಡರು. ಬಳಿಕ ಬೆಲ್ಜಿಮ್ ಸ್ವಿತ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ, ಸ್ವೀಡನ್, ಹಂಗರಿ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನುತ್ತಾ ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿ'ಗೆ ನೆರವೀಯಬೇಕೆಂದೂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಮತರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತರು. 'ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೂ ರಾಜ ರಾಣಿಯರೂ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತರು.

ಈ ಪ್ರವಾಸದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲಶ್ರುತಿಯೆಂದರೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್ಮಣಿ ಸಿಲ್ವನ್ ಲೆವಿಯವರು 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿ'ಗೆ ಪ್ರಥಮ Visiting Professor ರಾಗಿ ಬಂದರು. ಅದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಮುತ್ತಿನ ವರ್ತಕ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಧರ ರಾಣಾರು ತಮ್ಮ ಅಮೆಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರವನ್ನು ಗುರುದೇವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತರು. ಹಾಗೂ ತರುಣ ಅಂಗ್ಲ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥ ರಾದ ಶ್ರೀ L. K. Elmhirst ರೆಂಬವರು ತಮ್ಮ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸತಿಯೊಡನೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯ ಅಂಗವಾದ 'ಶ್ರೀನಿಕೇತನ' (ಗ್ರಾಮೀವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ)ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದಲ್ಲದೆ ಕವಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮ ದಿಂದ ತಾವಿಲ್ಲಿರುವ ವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಡಿಸೆಂಬರ ೨೨, ೧೯೨೧ರ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಪ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿನ ಶ್ರೀ ಬ್ರಜೇಂದ್ರನಾಥ ಸೀಲರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಭಾರತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕವಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಧರ್ಮ ನಿಧಿಯನ್ನು (Trust) ರಚಿಸಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದೊಳಗಿನ ಭೂಮಿ, ಕಟ್ಟಡ, ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ 'ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ'ದ ಯಾವತ್ತೂ ಬಡ್ಡಿಯ ಹಣವನ್ನೂ ಬಂಗಾಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು.

ಇದಾದೊಡನೆ ೧೯೨೨-೨೩ ರಲ್ಲಿ ಅಂಡ್ರೂ ಜ್-ಲೆವಿಯವರ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ-ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುಣೆಯಿಂದ

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಮಿರ್ಜಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಮಿ ಅನರ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾಯ್ತು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನನ ಕರ್ನಾಟಕವು ಶಿರಬಾಗಿತು.

ತಮ್ಮ ಈ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು “ವಿಶ್ವಭಾರತಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ”ವನ್ನು ೧೯೨೩ ಎಪ್ರಿಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಅದರ ಸಂಪಾದಕ ರಾದರು. ಶ್ರೀಮಂತ ಟಾಟಾರವರು ೨೫೦೦೦ ರೂ. ಯಿತ್ತು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀಯರಿಗಾಗಿ ಅಧಿತಿಗೃಹ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಈ ಕಾಲವೆಂದರೆ ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲ. ಈ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರವು ವಿಶ್ವಕ್ಷೇಮದ ಧೈಯವನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಆಗ ಬಾಪೂಜಿಯವರು ಗುರುದೇವನಿಗೆ “The Great Sentinel” (ಹಿರಿ ಕಾವಲುಗಾರ) ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸಾತ್ವಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವದೆಂದೂ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಮಾನವ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಉತ್ತರವಿತ್ತರು; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದೀನಬಂಧು ಆ್ಯಂಡ್ರೂಜ್ ರೊಡನೆ ಗುರುದೇವನನ್ನು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ೬ನೆಯ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೨೧ ಕ್ಕೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡರು.

೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಜುಲೈ ಲಕ್ಕೆ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಂಗ್ಲ ಕವಿ ಶಿಲ್ಲಿಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್‌ದಿಂದ ಜುಲೈ ಲರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೬ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡು ಜೇನ-ಜಪಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ಈ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಂಗ ಚಿತ್ರಕಾರ ನಂದಲಾಲ ಬೋಸ್, ಡಾ. ಕಾಲಿದಾಸ ನಾಗ್, ಕ್ಷಿತಿಮೋಹನ ಸೇನ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಮಹರ್ಷ್ವರು ಕವಿಯ ಜೊತೆಗಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರವಾಸದ ವೆಚ್ಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಿರ್ಲಾರವರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು

ಚೀನದಲ್ಲಿ ಇವರ ಐರೋಪ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷಯಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ತರುಣವೃಂದ ಮೊದಲು ಮೆಚ್ಚಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಚೀನದ ಯುವಕ ಮುಖಂಡರಾದ ಡಾ. ಹುನ್ನಿ ಎಂಬವರು ರವೀಂದ್ರರನ್ನು ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಚೀನವು ಇವರಿಗೆ ಗೌರವ ಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿತು. ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿಗಳ 'ಜೈನಾದ್ವೇಷ'ವನ್ನು ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಖಂಡಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಡಿಬಂದರು. ಚೀನಪ್ರವಾಸದ ಫಲಶ್ರುತಿಯೆಂದರೆ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಚೀನಭವನ'ವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಖೆ ಚೀನಿಯರಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೨೪ ರಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೨೫ರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೭ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯ ಪೇರೊ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಶತಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಎಲ್‌ಹೆಸ್ಟೆರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ವೇನಿಸ್-ಮಿಲಾನ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸವಿತ್ತರು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ೨೯-೫-೧೯೨೫ಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಗುರುದೇವನನ್ನು ಕಂಡರು. ಶ್ರೀ ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸರ ಆಕಾಲಿಕ ನಿಧನದಿಂದ ನೊಂದು ಹೃದಯಸ್ವರ್ತಿಯಾದ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳ ಶೋಕ ಗೀತವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದೇ ವರ್ಷ ೧೮-೧೨-೨೫ಕ್ಕೆ ನೆರೆದ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಟಲಿಯಿಂದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮುಸಲೋನಿಯ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಫಾರ್ಮಿಚಿ ಎಂಬ ಇಟಾಲಿಯನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾರತಕ್ಕೆ Visiting Professor ರಾಗಿ ಬಂದರು. ಮರುವರ್ಷ ಅವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ೧೯೨೬ ಮೇದಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೮ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡು ಇಟಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿದರು. ರೋಮ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಸ್ವಾಗತವಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀ ರೋಮೆ ರೊಲಾರ ಭೆಟ್ಟಿಗಂದು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಇಟಲಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಅಳಿಕೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಸ್ವರೂಪದ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ 'ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅಂದಿನ ಇಟಲಿಯ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಈಡಾದರು. ಆ ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಸರಕಾರವು ಹಿಂದೆ ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಇದೇ ವರ್ಷ ಸೊವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕವಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮರುವರ್ಷವೇ ಎಂದರೆ ೧೯೨೭ ಜುಲೈದಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೯ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬೃಹದ್ಭಾರತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಬಾಲಿ, ಜಾವಾ ಮೊದಲಾದ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತ ವಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಯೊಡನೆ ಭಾರತದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಬಂದರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಕಾಲಿದಾಸನಾಗರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ **Greater India Society** ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಗುರುದೇವ ಪುರೋಧರಾದರು.

೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯ ವೃದ್ಧಮಾತೆ ಅನಿಬೆಝಿಂಟಮ್ಮನವರ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಅಡ್ಯಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಮುಂದೆ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಗೆ ಯೋಗವರೈ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೊಡನೆ ಮಾಡರ್ನ್ ರಿವ್ಯೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ 'ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ವಾಣಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಇದೇ ವರ್ಷ ಭಾರತದ ಆಗಿನ ವೈಸರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ಅಯರ್‌ವಿನ್ಸರು ಅ್ಯಂಡ್ರೂ ಜರ ಗೆಳೆಯರೆಂದು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಿತ್ತರು. ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತ ಅಯರ್‌ವಿನ್ಸರಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕಠಾರಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ

ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತರು. ಬಂಗಾಲದ ಗವ್ವರ್ನರರು ವೈಸರಾಯರ ದೇಹರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಾವು ಒಳಗೆ ಬರುವೆವೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೬೮ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಿಂದ ಜುಲೈ ವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ೧೦ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕ್ಯಾನಡಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜಪಾನದಲ್ಲಿ ೨ ದಿನ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ, ಟೋಕಿಯೋ ದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣವಿತ್ತರು. ಕ್ಯಾನಡಾದಿಂದ ಹೊರಟು ಯು. ಎಸ್. ಎ. (ಅಮೇರಿಕೆ) ದಲ್ಲಿಯ ಕೋಲಂಬಿಯಾ ಮೊದಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬಂದದ್ದಾಯ್ತು.

೧೯೩೦ ರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದರು. ಅಪೂರ್ವವೂ ವಿಲಕ್ಷಣವೂ ಆದ ನೂರಾರು ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

ಈ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಲ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶ್ರೀನಿಕೇತನದ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ೫ ಸಾವಿರ ರೂ. ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ೩ ವರ್ಷ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಯ್ತು. ಈ ಹಣ ಏತಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಮುಖಂಡರು ಕೆಲವರು ಈ ಹಣ ಬೇಡವೆಂದು ಸಲಹೆಯಿತ್ತರೂ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿದರು.

ಬಳಿಕ ಕವಿಯ ೧೧ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೩೦ ರಿಂದ ೧೯೩೧ ಜನೇವರಿ ವರೆಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೭೦ ವಯಸ್ಸಿನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಮಾತೆಯ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ, ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್, ಸ್ವಿತ್ಜರ್ಯೂಲ್ಯೆಂಡ್, ರಶಿಯ, ಅಮೇರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದರು. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಹಿಬ್ಬರ್ಟ್' ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು 'Religion of Man (ಮಾನವ ಧರ್ಮ)' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಹೋದ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಚಿತ್ರವಿಮರ್ಶಕರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿತಜ್ಞ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನರನ್ನು

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡರು. ರಶಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜರ್ಮನಿ ವರೆಗೆ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಅಮಂತ್ರಣವಿತ್ತುದರಿಂದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಖ್ಯ ಬೆಳೆಸಿದರು. ರಶಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನಗಣಮನ ಮೊದಲಾದ ವಂಗ ಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಆರೈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಭೂಮಿಯು ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಕಲ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಸೌಖ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯವು ದೊರೆಯುವಂತೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಹೆಣಗಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೊನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕವಿ ಸಿಂಘಾಲಿಯವರು ರವೀಂದ್ರರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದರು. ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಲವು ರವೀಂದ್ರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಓದಿ, ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ' ರಶಿಯದ ಪತ್ರಗಳು ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಡೆಸಿದ ಅಂದಿನ ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆಯ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಇತ್ತ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶರ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ ಮರಳಿದೊಡನೆ ಕವಿಯು ೭೦ ನೆಯ ವರ್ಷಂತೆ ಉತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತವೂ ನಡೆಯಿತು. ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಂತೂ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಉತ್ಸವ ಡಿಸೆಂಬರದಲ್ಲಿ ೧ ವಾರದ ವರೆಗೆ ನಡೆದು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುವದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಾಪೂಜಿಯವರು ಸೆರೆಮನೆ ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಉತ್ಸವವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ರೊಮೆರೊಲಾ, ಅಯನ್‌ಸ್ಟೀನ್, ಜಗದೀಶಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ ಕವಿ 'ಮಾನುಸ'ಳ ಪುರಸ್ಕಾರದಿಂದ " The Golden Book of Tagore " ರವೀಂದ್ರರ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಗ್ರಂಥವು ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಚಟರ್ಜಿಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ೨೨ ದೇಶಗಳಿಂದ ೨೦೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನ ಬರೆದರು.

೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಕೊನೆಯ ೧೨ನೆಯ ವರ್ಷದ ಯಾತ್ರೆ ಸರ್ವಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪರ್ಶಿಯದ ಶಹಾರ ಅಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು ಕವಿ ದಾವೂದರನ್ನು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಪರ್ಶಿಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿ ಹಾಫೀಜನ ಗೋರಿಗೆ ಭಾರತದ ವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಬಂದರು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರು ೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದತ್ತಿಯಿತ್ತು 'ಇಸ್ಲಾಮಭವನ'ವನ್ನು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ೨೫ ಸಾವಿರ ರೂ. ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತರು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ (೧೯೩೨ ರಿಂದ ೧೯೪೧)

ಕೊನೆಯ ೧೦ ವರ್ಷಗಳು ಕವಿಯ ಭಾಗ್ಯರವಿಯ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಬಾಳಿನ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಲಂನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೂ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಕವಿ ದುಡಿದರು. ಇದ್ದೊಬ್ಬ ಮೊಮ್ಮಗ ನಿತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಗಂಗೂಲಿಯೂ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವಾರ್ತೆ ೧೯೩೬ಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಸ್ವಿತಪ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡರು. ಇದ್ದ ೫ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರತೀಂದ್ರರನ್ನುಳಿದು ನಾಲ್ವರೂ ತಂದೆಯೆದುರಿಗೆ ತೀರಿದರು. ರತೀಂದ್ರರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅವರ ಸಾಕುಮಗಳಾದ ನಂದಿನಿಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಮದುವೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಪಿಸಿದರು.

೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು 'Man' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಇದೇ ವರ್ಷ ಮುಂಬೈ ದಿಲ್ಲಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ನಟ ವರ್ಗದೊಡನೆ ಇಂಥ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗಾಗಿ ಧನ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಣಾಳು ಬಾಪೂಜಿಯವರು ದಿಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮಂತರೊಬ್ಬರಿಗೆ ೧೯೪೬ ರಿಂದ ೧೯೫೦ ಸಾವಿರ ರೂ. ಗಳ ಚೆಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು; ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವಮಿಷನರಿಗೆ ಗುರುದೇವನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಬಾಪೂಜಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ 'ಬಾ' ರೊಡನೆ ಫೆ. ತಾ. ೨ಕ್ಕೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಿತು.

೩ ದಿನ ಇದ್ದರು; ಹಗಲಿನಲ್ಲೂ ಕವಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕಾರ್ಯರತ ರಾಗಿರುವರೆಂದೂ ಬಾಪೂಜಿಯೆದುರು ತಕರಾರು ಹೋಯಿತು. ಆ ಕಠ್ಠ ಯೋಗಿ ಕೂಡ ಗುರುದೇವನಿಗೆ ದಿನಾಲು ಹಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ರೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಪತ್ರಮುಖೇನ ಗುರುದೇವನು ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

೧೯೩೯, ಜನೆವರಿ ೨೧ಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಸುಭಾಸಚಂದ್ರರನ್ನು ಗುರುದೇವ ತನ್ನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲರು ಜನೆವರಿ ೩೧ಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, 'ಹಿಂದೀಭವನ'ವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು; ಮುಂದೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ೧೮ಕ್ಕೆ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತಜಿಯವರು ಹೊರಟಾಗ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಗುರು ದೇವನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದರು.

೧೯೪೦ ಅಗಸ್ತ್ಯ ೨ಕ್ಕೆ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಸರ್ ಮಾರಿಸ್ ಗ್ವಾಯರ್ (ಆಗಿನ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು) ಮತ್ತು ಸರ್ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್‌ರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷ ಪದವಿದಾನ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ 'Doctor of Literature' ಎಂಬ ಗೌರವದ ಪದವಿಯನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡಿನ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತರು. ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ-ಅದೇ ದಿನ ರವಿಯು ಅಸ್ತಂಗತನಾದನು. ಆಗ ೩ನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವ ಮುನ್ನ ೧೯೪೧ರ ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಕೊನೆಯ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವದ ದಿನ 'Crisis in civilization' (ಸಂಸ್ಕೃತಿಕೆ ಗಂಡಾಂತರ) ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ತಾವಿಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾರತೆಂದು ಉದ್ಧಾರ ತೆಗೆದರು.

ಕವಿ ಆಗ ಬೇನೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ನಭವು ಕಾರ್ಯೋಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಜವಾಹರಲಾಲರು ಸೆರೆಮನೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತನು ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಆಂದೋಲನದ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ್ದನು.

ಇಂಥ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕುಮಾರಿ ರಾಥಬೋನ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯೆಯು ೪-೬-೪೧ಕ್ಕೆ ಜವಾಹರಲಾಲರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಓನೇ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೆಗರಣದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು. ಕವಿ ಕೆರಳೆ ಬೇನೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಸೆರೆಮನೆವಾಸಿಯಾದ ಜವಾಹರರ ಪರವಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿಕೆಕೊಟ್ಟರು. ಲಂ ವರ್ಷ ದುಡಿದ ಕೈಯ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ನಡುಗ ತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಂಗ್ಲಮಹಿಳೆಯ ಜಂಭಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತರು.

ಇದೇ ವರ್ಷ ವಸಂತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಮೂರು ಗ್ರಂಥಗಳು 'ಜನ್ಮದಿನೇ' (ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ) 'ಗಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ' (ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ) ಹಾಗೂ My Boyhood Days (ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿನಗಳು) ಎಂಬವು ಪ್ರಕಟವಾದವು.

ಬೇನೆ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಿಂದ ಕವಿ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಜವ್ಹು ಸ್ಥಳ ಜೊರಾಸೋಂಕೋಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಜುಲೈ ೩೦ಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುವ ಮುನ್ನ ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಕವಿತೆ 'ತೊಮಾರ ಸೃಷ್ಟಿರ ಪಥ' ಎಂಬುದನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಉಸುರಿದರು.

ಅಗಸ್ಟ ೭, ೧೯೪೧ ಗುರುವಾರ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಶ್ರಾವಣ ೨೨, ಬಂಗಾಲಿಶಕೆ ೧೩೪೮, ವಿಕ್ರಮಶಕೆ ೧೮೬೩ಕ್ಕೆ ಹಗಲು ೧೨-೧೩ಕ್ಕೆ ಗುರು ದೇವನ ಜೀವಾತ್ಮವು ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಯ್ತು.

ಜೀವನದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆ

ಗುರುದೇವನ ಗುರುತನ್ನು ಅವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟುದಾಯ್ತು. ಇನ್ನು ಆತನು ತನ್ನ ಜೀವನದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೊನೆಯ ನಿಮಿಷದ ವರೆಗೂ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡೋಣ.

‘ಸ ಜೀವತಿ ಮನೋ ಯಸ್ಯ ಮನನೇನ ಹಿ ಜೀವತಿ’ ಎಂದು ಯೋಗ-
ವಾಸಿಷ್ಠಕಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ ಯಾವನ ಮನವು ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಧ್ಯಾನ
ಮನನಗಳಿಂದ ಜೀವಂತವಿದೆಯೋ ಅವನದೇ ನಿಜವಾದ ಬಾಳು. ಅವರು
೧೨ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯತೊಡಗಿ ಕೊನೆಯ
ತಿಂಗಳಿನ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ವರೆಗೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಜೈತನ್ಯಮಯ
ನಾಗಿದ್ದುದು ಮೇಲಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ೭೦ ವರ್ಷ
ಸತತ ಗ್ರಂಥರಚಿಸಿದವರವರು. ಮೊದಲಿನ ಕೆಲವು ಬಾಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟರೂ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಪಕ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾರ್ಹವೆಂದು ಅವರೇ
ಹೇಳಿದ ವಂಗ ಗ್ರಂಥಗಳು ರಾಯಲ್ ಅಸ್ಟ್ರಮಾಕಾರದ ೧೬೦೦೦ ಪುಟ
ಗಳನ್ನು ಮಿಕ್ಕುವ ೨೫ ಸಂಪುಟಗಳೆಂದು ಅವರ ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರಾದ
ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಚಟರ್ಜಿಯವರು ಅವರ ಲಂನೆಯ ‘ವಿಶ್ವಭಾರತಿ’ ವರ್ಧಂತಿ
ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕವಿಯೆಂದು ಲೋಕವು
ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೇ ಸಮಾಲೋಚಿಸುವುದಾದರೆ
‘ಸಂಚಯಿತಾ’ ಎಂಬ ಅವರ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸ
ಬಹುದು. ಕವಿಗಳೇ ತಮ್ಮ ೭೦ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದ
೫೬ ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೊಳಗಿಂದ ೪೭೫ ಗೀತಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಸುಮಾರು ೩೦
ಸಾವಿರ ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ಸಾವಿರ ಪುಟದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ
ಕಾವ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಂಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು ಈ
ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕೆಂದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಜನ್ಮವನ್ನಾದರೂ
ತೆರಬೇಕಾದೀತು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಅವರು ಗ್ರಂಥ
ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಪ್ತತಿ ಜಯಂತಿ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ
ದಿನಂಗಳತ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಹರಪ್ರಸಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ದ್ದಾರೆ. ದ್ವಿಪದಿ, ಶ್ಲೋಕ, ಸಣ್ಣ ಕವಿತೆ, ದೀರ್ಘಕವಿತೆ, ಸಣ್ಣಕತೆ
ನೀಳ್ಕತೆ, ನೀತಿಕಥೆ, ಲೋಕೋಕ್ತಿ, ಕಾದಂಬರಿ, ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ಭುತರಮ್ಯ
ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಹಸನ, ದುಃಖಾಂತ-ಸುಖಾಂತ ನಾಟಕ, ಗೀತ್ಯ ನಾಟ್ಯ
ಗೀತ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪಳ-ಕೊನೆಗೆ ಭಾವಗೀತ. ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲೂ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿ

ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾವಗೀತದಲ್ಲಂತೂ ಅವರದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಜ್ಞಾನದಾಯಕವಾದುವು, ಅವರ ವಕ್ರೋಕ್ತಿಪರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳೂ ಮುರ್ಛಭೇದಕ ವಿಡಂಬನೆಗಳೂ ಹೆಸರಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಂತೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯಾಕರಣ-ಶಬ್ದ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಬುದ್ಧಿ ಹರತಾಗಿತ್ತು” ಎಂದು ಉದ್ಧಾರ ತೆಗೆದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಅವರು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಪಿಪಾಸೆ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಟ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು,

ಒಕ್ಕಲುತನ, ಶಬ್ದವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಇತಿಹಾಸ, ಔಷಧ, ಗ್ರಹಗಳು, ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ, ಭೂಗರ್ಭಶಾಸ್ತ್ರ, ವನಸ್ಪತಿಗಳ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಕೇಟಿಕವಿಜ್ಞಾನ, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ರೇಶಿಮೆ ವ್ಯವಸಾಯ, ಗೃಹಾಲಂಕಾರ, ಚರ್ಮಹದ ಗೋಳಿಸುವುದು, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಬ್ಬು, ಎಣ್ಣೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಮಗ್ಗಗಳು, ವಾರ್ನಿಸ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು, ಗ್ರಾಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ. ಪಾಕ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜಿನಸುಗಳು, ಪ್ರಕಾಶ, ಗಟಾರುಗಳು (Drainage), ಸುಂದರ ಲಿಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಅಗಿಗಳನ್ನು ಕಲಮು ಮಾಡುವುದು, ವಾತಾವರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಬಣ್ಣಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ, ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಅಟಿಗಳು ಇಚ್ಛದ ಪ್ರಾಚೀನವಿದ್ಯೆ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ತತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾವು ಕೊಡುವುದು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊಲೆಗಳು, ವಕ್ರೋತ್ಪ, ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸರಕು ಒದಗಿಸುವುದು. ಜಪಾನದ ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆ ಜುಜುತ್ಸು, ಮುದ್ರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ವಂಗಪ್ರಾಂತದಹೊರಗೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ವಿದೇಶದ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಅವರು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತಿ ವಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಪವಾದವೆಂದರೆ 'The Child' ಎಂಬ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹವು. ನೇರವಾಗಿ ಇದು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಗ್ರಾಹರಲ್ಲಿ 'ಶಿಶುತೀರ್ಥ' ವೆಂಬುದಾಗಿ ವಂಗ

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ಹೀಗೆ ವಂಗಭಾಷೆಯು ಈಗ ಅಂತರ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದು ರವೀಂದ್ರರ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿಯಿಂದಲೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಭಾರತ ಯಾತ್ರೆಗಳೂ ೧೨ ಸುದೀರ್ಘ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆಗಳೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಪೃಥ್ವಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಧೈರ್ಯವಾದಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಕಲ ಮಾನವ್ಯದ ಸತ್ಸತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ವಯಸ್ಸಿನ ೧೭ನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ೭೧ನೆಯ ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ೫೪ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪಂಚಖಂಡಗಳ ಸಕಲ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಜನತೆಯೊಡನೆ ಸಮರಸನಾದುದು, ಪೃಥ್ವಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಎಂಬ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ನೊದಲಿನವರೆಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯ ಸುಖಪ್ರವಾಸಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ ೧೯೧೨ ರಿಂದ ೧೯೩೨ರ ವರೆಗಿನ ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ೧೦ ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರೆಗಳಂತೂ ಧೈರ್ಯನಿಷ್ಠವಾಗಿವೆ.

ಕವಿಯೆಂದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದೂ, ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿಯೆಂದೂ ಮಾನವ ಕುಲದ ಸಂಘಟಕನೆಂದೂ ಉತ್ತಮ ನಟನೆಂದೂ ವಾಗ್ಮಿಯೆಂದೂ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಈ ಲೋಕವು ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುವವು

ಗೀತಾಂಜಲಿ ಗ್ರಂಥಮಹಿಮೆ

ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆಯ ಸಾಧನ ದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದು? ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವರ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಕವಿಯವರಿಗೆ ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೈವಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವದು ಇದೆಲ್ಲ ಮಾತಿನ ಮುಖ್ಯ ಸಾರಾಂಶ. ಇವರ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ

ಚೀನದಲ್ಲಿ ಇವರ ಐರೋಪ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷಯಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ತರುಣವೃಂದ ಮೊದಲು ಮೆಚ್ಚಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಚೀನದ ಯುವಕ ಮುಖಂಡರಾದ ಡಾ. ಹುನ್ನಿ ಎಂಬವರು ರವೀಂದ್ರರನ್ನು ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಚೀನವು ಇವರಿಗೆ ಗೌರವ ಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿತು. ಜವಾಹರದಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿಗಳ 'ಚೈನಾದ್ವೇಷ'ವನ್ನು ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಖಂಡಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಡಿಬಂದರು. ಚೀನಪ್ರವಾಸದ ಫಲಶ್ರುತಿಯೆಂದರೆ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಚೀನಭವನ'ವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಖೆ ಚೀನಿಯರಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ೧೯೨೪ ರಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೨೫ರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೭ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯ ಪೇರೂ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಶತಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಎಲ್ಮಾಹರ್ಸ್ಟ್ರೋಡನೆ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ವೇನಿಸ್-ಮಿಲಾನ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸವಿತ್ತರು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ೨೯-೫-೧೯೨೫ಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಗುರುದೇವನನ್ನು ಕಂಡರು. ಶ್ರೀ ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸರ ಆಕಾಲಿಕ ನಿಧನದಿಂದ ನೊಂದು ಹೃದಯಸ್ವರ್ತಿಯಾದ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳ ಶೋಕ ಗೀತವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದೇ ವರ್ಷ ೧೮-೧೨-೨೫ಕ್ಕೆ ನೆರೆದ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಟಲಿಯಿಂದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮುಸಲೋನಿಯ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಫಾರ್ಮಿಚಿ ಎಂಬ ಇಟಾಲಿಯನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾರತಕ್ಕೆ Visiting Professor ರಾಗಿ ಬಂದರು. ಮರುವರ್ಷ ಅವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ೧೯೨೬ ಮೇದಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ತಮ್ಮ ೮ನೆಯ ವಿದೇಶಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡು ಇಟಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿದರು. ರೋಮ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನೆಯ ಸ್ವಾಗತವಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ

ನಾಚಕರು ನಾಂದೀಪದ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೋದಲು ಓದಿದರೂ ಒಳ್ಳೆ ವಾದೀತು ಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರರು ಏಕಾಂತ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಲೋಕಾಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವತ ಜೀವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕಂಡುಂಡವರು. ಅವರ ಆ ಜೀವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಏಳು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಏಳು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಅಂತರ್ಮುಖತೆ, ಜೀವ-ದೇವ ಸಹಯೋಗ, ನಿಸರ್ಗನಿಷ್ಠೆ, ಗಾನ ಧ್ಯಾನಗಳ ಬಲ, ಭಗವದನುಭವ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಮೂಲದ ಬಂಗಾಲಿ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನುಭವ ಗೀತಗಳನ್ನು ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರಿವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕನ್ನಡ ಗೀತವು ಯಾವ ವಂಗ ಇಲ್ಲವೆ ಆಂಗ್ಲ ಗೀತದ ಅನುವಾದವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಆಯಾ ಆವೃತ್ತಿಗಳ ಗೀತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ೫೨ ಗೀತಗಳೂ ಸಮಾವೇಶವಾಗುವಂತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕಾವ್ಯರ್ಷಿ

ಭಗೀರಥನಂತೆ ಗುರುದೇವನೂ
ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನೆಸಗಿ, ಕಾವ್ಯ
ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ
ಕೊಂದು, ಬಳಲುವ ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಸಂತತ ಸುಜ್ಞಾನ ಧಾರೆಯನ್ನು
ನೀಡಿ ದನು. ಕಾವ್ಯತಪಸ್ವಿಯು
ಅಂಜಲಿಯಿಂದ ಗೀತಗಂಗೆಯು
ಉಗಮಿಸಿ, ಮಹಾಪ್ರವಾಹವಾಗಿ
ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಗೀತಾಂಜಲಿ

ಭಗವತ್-ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

೧

ಅಂತರಂಗವನು ಅರಳಿಸು !

ಅಂತರಂಗವನು ಅರಳಿಸು ಒಲವೇ,
ಅಂತಃಕರಣದ ಒಳನಲಿವೇ !
ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸೈ ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸೈ !
ಸುಂದರಗೊಳಿಸೈ ಓ ಚಿಲುವೇ !

ಎಚ್ಚರವಿಸೈ ಕೆಲಸದೊಳಿಸೈ !
ಅಂಜಿಕೆಯೆಂಬುದ ಕತ್ತರಿಸೈ !
ಅಲಸಿಕೆ ಕಳೆಯೈ ಸಂಶಯ ಕಳೆಯೈ
ಅಂಗದಿ ಮಂಗಲ ಬಿತ್ತರಿಸೈ !

ಸಕಲರೊಡನೆ ನನ್ನನು ಜೊತೆಗೊಳಿಸೈ !
' ಜೊತೆಯೇ ಮುಕುತಿಯು ' ಇದೆ ಕಲಿಸೈ !
ಸಕಲ ಕರ್ಮದಲಿ ನೀ ಸಂಚರಿಸೈ !
ಶಾಂತಿ-ಸಮರಸದಿ ನೀ ನೆಲಿಸೈ !

ಚರಣಪದ್ಮವನು ಚಿತ್ತದೊಳಿಸೈ
ಆತ್ಮದಿ ಆನಂದವ ಸುರಿಸೈ !
ಆಹಾ ಓಹೋ ಆ ಆನಂದದ
ಮಹಾಪ್ರವಾಹವ ನೀ ಹರಿಸೈ !

೨

ನವ ನವ ರೂಪದಿ ಬಾರೈ !

ನವ ನವ ರೂಪದಿ ಬಾರೈ ಪ್ರಾಣದಲಿ !
ವಿಧ ವಿಧ ವರ್ಣದಿ ಗಂಧದಿ ಗಾನದಲಿ !

ಬಾರೈ ಅಂಗದಿ ಪುಲಕದಿ ಸ್ವರ್ಣಿಸುತ
ಬಾರೈ ಚಿತ್ತದಿ ಅನೃತವ ನರ್ಷಿಸುತ !
ಬಾರೈ ನಯನದಿ ಮುಗ್ಧ ಮುದದಲಿ
ತೋರೈ ತೆರೆತೆರೆ ಹೃದಯ ಹೃದದಲಿ !

ಬಾರೈ ಸುಂದರ ಸ್ಥಿಗ್ಧ ಪ್ರಶಾಂತಾ
ಬಾರೈ ನಿರ್ಮಲ ಉಜ್ವಲ ಕಾಂತಾ !
ಬಾರೈ ಸುಖದಲಿ ದುಃಖದಿ ಮರ್ಮದಲಿ
ತೋರೈ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನ ಕರ್ಮದಲಿ !
ಚಿತ್ರಚಿತ್ರವಹ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನದಲಿ
ಕೃತ್ಯ ಕೃತ್ಯಗಳ ಆ ಅವಸಾನದಲಿ !

ನವ ನವ ರೂಪದಿ ಬಾರೈ ಪ್ರಾಣದಲಿ
ವಿಧ ವಿಧ ವರ್ಣದಿ ಗಂಧದಿ ಗಾನದಲಿ !

.೩

ಮಾತೃಕೃಪೆ

ಬೆಳಗುತ್ತಿಹ ಈ ಅರುಣ ಕಿರಣಗಳುಃ

ತಾಯೇ

ಶೋಳಗುತ್ತಿಹ ತವ ಕರುಣ ಚರಣಗಳು !

ತಾಯೆ ನಿನ್ನಯ ಅಮೃತವಾಣಿಯು ಸಾವ ಜೈಸುವುದು
ಮಾಯೆಯಿಂದಲಿ ಶಾಂತ ಗಗನದಿ ತುಂಬಿ ಸೂಸುವುದು !

ಧರೆಯ ತುಂಬಾ ಇರುವ ಅಂಬಾ ! ಮಣಿವೆನಲಸದಲಿ
ತ್ವರದಿ ಮಣಿವೆನು ಬಾಳಿನೆಲ್ಲಾ ಕಲಸಕೆಲಸದೊಳೆ !

ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯ ಸುರಭಿಧೂಪದಿ ಭಕ್ತಿಪಾವನವು
ನನ್ನ ತನುವೂ ಮನವು ಧನವೂ ಇದೊ ನಿವೇದನವು !

ಬೆಳಗುತ್ತಿಹ ಈ ಅರುಣ ಕಿರಣಗಳುಃ

ತಾಯೇ

ಶೋಳಗುತ್ತಿಹ ತವ ಕರುಣ ಚರಣಗಳು !

೪

ಪೌರುಷದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಸಂಕಟದಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೆ ಅಲ್ಲಾ !
ಸಂಕಟದಲಿ ಭಯವಿರದಿರೆ ಸಾಕೈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಯಕೆಯೆ ಇಲ್ಲಾ !

ಮುಖದ ತಾಸದಿ ಬೆಂದಿಹ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಾಂತ್ವನವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲಾ !
ದುಃಖವ ಗೆಲ್ಲುವ ಶಕುತಿಯು ಇರಲೈ ಇದ್ದರದುವೆಸಾಕಲ್ಲಾ !

ಯಾರೂ ನೆರವಿಗೆ ಬರದಿರೆ ಒಳತೇ ಕುಸಿಯದಿರಲಿ ಈ ಬಲವು !
ತೀರ ನೋಸವದು ಬಾಳಲಿ ಒದಗಿರೆ ಹುಸಿಗೊಳದಿರಲೈ ಒಲವು !

ನನ್ನ ನು ನೀನೇ ಉದ್ಧರಿಸೆಂಬುದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೆ ಅಲ್ಲಾ !
ತನ್ನ ಸಂಕಟವನೀಸಿ ಜೈಸುವಾ ಕಸುವು ಇರಲಿ ಒಳಗಿಲ್ಲಾ !

ನನ್ನ ಹೊಣೆಯ ಹೊರೆ ಹಗುರುಗೊಳಿಸುತಿಹ ಸಾಂತ್ವನವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲಾ !
ತನ್ನ ಹೊಣೆಯ ಹೊರೆ ತಾನೇ ಹೊರುತಿಹ ಹುಮ್ಮಸನೇ ಸಾಕಲ್ಲಾ !

ಶಿರವು ಬಾಗಿರಲಿ ಸೊಗದ ಹೆಗಲಿನಲಿ ನಿನ್ನ ಗುರುತು ನನಗಿರಲಿ !
ಕೊರಗಿನಿರುಳಿನಲಿ ಜಗನೇ ಮಂಚಿಸೆ ಶಂಕೆ ನಿನ್ನೊಳರದಿರಲಿ !

೫

ಬಾಳನು ಹೊಸದುಗೊಳಿಸು !

ಇನ್ನು ಹೊತ್ತಿಳಿಯೆ, ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡದಿರೆ, ಗಾಳಿ ದಣಿದು ಮಲಗೆ—
 ನನ್ನ ಮೊಗಕೆ ದಟ್ಟರುಳ ಮುಸುಕ ನೀನೇಳೆಯೆ ತಕ್ಕ ಗಳಿಗೆ !
 ನೆಲಕೆ ಮೆಲ್ಲನೇ ನಿದ್ದೆ ಹೊದಿಸುವವ ನೀನೆಯಲ್ಲೆ ತಾನೆ !
 ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯಲಿ ಕಮಲದೆಲೆ ಮುಚ್ಚುವವನು ನೀನೇ !

ನಡೆವ ದಾರಿಯಿದೆ, ಬುತ್ತಿ ತೀರಿ ಇದೆ, ಬಟ್ಟೆ ಕೊಳಕು ಹರಕು
 ನಡುಗು ನೂಡಿಹುದು, ಭಕುತಿ ಬಾಡಿಹುದು, ಶಕುತಿ ಮುರಕು ಮುರಕು !
 ನನ್ನ ನಾಚಿಕೆಯ ದೈನ್ಯ ಕಳೆಯೊ ಈ ನಿಶೆಯ ಅಮೃತ-ಜಲದಿ
 ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ಘನವಾಗೆ, ಹೊಸ ನಸುಕು ಅರಳೆ ಬಾಳ ನೆಲದಿ !

೬

ಅಹ ಅಸೀಮನೆ !

ಅಹ ಅಸೀಮನೆ, ಸೀಮೆಯಲಿ ಮನು, ಬಾಜಿಸೈ ತವ ಸುಸ್ವರಾ
ನನ್ನ ಒಳದಲಿ ನಿನ್ನ ಬೆಳಕದು ಇಂತು ಇನಿತೋ ಸುಮಧುರಾ !

ಎನಿತೋ ವರ್ಣದಿ ಎನಿತೋ ಗಂಧದಿ
ಎನಿತೋ ಗಾನದಿ ಎನಿತೋ ಛಂದದಿ

ಅಹ ಅರೂಪನೆ ರೂಪಲೀಲೆಯೊಳೆದೆಯು ತುಂಬಿತು ಪೂರಾ
ನನ್ನ ಒಳದಲಿ ನಿನ್ನ ಶೋಭೆಯು ತುಂಬಿ ಇನಿತೋ ಸುಮಧುರಾ !

ನಿನ್ನ ನನ್ನಯ ಮಿಲನದಿಂದಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಡೆತಡೆ ಒಡೆದಿವೆ
ವಿಶ್ವಸಾಗರದಲೆಗಳಲಿ ಅಹ ಆಟವೆನಿತೋ ನಡೆದಿವೆ !

ನಿನ್ನ ಬೆಳಕದು ನೆರಳುಗೊಳದಲಿ
ನನ್ನೊಳೆಳದಿ ಅಶ್ರುಜಲದಲಿ

ಚಿಂತೆಯತೆಯಲಿ ಪರಿಣಮಿಸುತಲೆ ಅಧಿಕ ವಿಹ್ವಲ ಸುಂದರಾ
ನನ್ನ ಒಳದಲಿ ನಿನ್ನ ಶೋಭೆಯು ತುಂಬಿ ಇನಿತೋ ಸುಮಧುರಾ !

೭

ನೀನೇ ಬೇಕೈ !

ಹೃದಯಕೆ ಬೇಕೈ, ನೀನೇ ಬೇಕೈ, ನೀನು ನನಗೆ ಬೇಕೈ
ಇದನೇ ಮನದಲಿ ಸದಾ ಉಸಿರುವೆನು ನೀನೆ ನನಗೆ ಬೇಕೈ !

ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಮನಸೆರೆಯಾಗುವ ಎಳೆತ ಸೆಳೆತ ಸಾಕೈ
ಭಗವನ್ ನೀ ನಿಜ, ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಹುಸಿ ! ನೀನೆ ನನಗೆ ಬೇಕೈ !

ಬೆಳಕ ಬಯಕೆಯನು ರಾತ್ರಿಯು ಹುದುಗಿಸಿ ಬಚ್ಚಿಡಲೇಬೇಕೈ
ಒಳಗೆ ಆಳದಲಿ ಮೋಹದ ಮಧ್ಯದಿ ನೀನೆ ನನಗೆ ಬೇಕೈ !

ಶಾಂತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಆ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಕೈ
ಕಾಂತನೆ, ಎದುರಿಸಿ ನಾ ಕಾಡಿದರೂ ನೀನೆ ನನಗೆ ಬೇಕೈ !

ಆ

ಬಾರೈ ರುದ್ರ ಪ್ರಕಾಶದಿ

ಎಂದಿಗೆ ಬೊಳುವೆ ಒತ್ತಿ ಒಣಗಿಹುದೊ
ಅಂದಿಗೆ ಕರುಣೆಯ ಸುರಿಸುತ ಬಾರೈ !
ಸವಿಯೆಲ್ಲಾ ಸವೆಸವೆದಿಹ ಸಮಯದಿ
ಸವಿಹಾಡಿನ ಸುಧೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾರೈ !

ಗುಡುಗುತ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕಾಕಾರದಿ
ಆಡಗಿಸುಪಾಗಲೆ ದಶ ದಿಶಿಗಳನು !
ಶಾಂತಿನಾಥನೇ, ಹೃದಯಪ್ರಾಂತದಲಿ
ಶಾಂತಚರಣಿದಲಿ ಸುಳಿಯುತ ಬಾರೈ !

ಬಾಳನೆ ಕೊರಗಿಸಿ ದೀನ ಹೀನ ಮನ
ಮೂಲೆಯೊಳೇ ಬಿದ್ದಿಹ ಆ ಕಾಲದಿ !
ತೆರೆಯುತ ಕದವನು ಕೊಡುಗೈದೊರೆಯೇ
ಅರಸುಬೆಡಗಿನಲಿ ಬಿನ್ನನೆ ಬಾರೈ !

ಅಂಗದಿ ಆಸೆಯು ಇಡಿ ಹುಡಿಯೆಬ್ಬಿಸಿ
ಕಂಗಡಿಸುತ ಎಂದರಿವುಗೆಡಿಸುವುದೊ !
ಅಂದತಿನೇಗದಿ, ಪವಿತ್ರ ಅನಿಮಿಸ,
ಓದೇ ಬಾರೈ ರುದ್ರ ಪ್ರಕಾಶದಿ !

೯

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಭೋ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ
ಇಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ
ದೇಹವೆಲ್ಲ ಚಾಚಲಿ
ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ತೋಚಲಿ—
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಿ
ಸಕಲ ಸಂಸಾರದಿ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಭೋ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಭಾವರಸದ ಭಾರವಾಂತ
ಶ್ರಾವಣದ ಸುಮೇಘದಂತೆ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ
ಇಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ
ಮನವೆಲ್ಲಾ ಬಾಗಲಿ
ತನುವೆಲ್ಲಾ ತೂಗಲಿ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಿ
ನಿನ್ನ ಭವನ ದ್ವಾರದಿ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಭೋ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ವಿವಿಧ ಸ್ವರದನೇಕಗಾನ
ಸವಿಯು ಹೊಂದಿ ಏಕತಾನ!

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ
ಇಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ
ಗಾನಧಾರೆ ನಿಲ್ಲಲಿ!
ಮೌನವಾರಿ ಚಿಲ್ಲಲಿ—

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಿ
ಇಹುದು ಶಾಂತಿವಾರಿಧಿ !

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಭೋ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಏನು ಎರಗು ಅಹೋರಾತ್ರಿ—
ಮಾನಸದ ಸರೋಯಾತ್ರೆ!

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ
ಇಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣಹಂಸವೆರಗಲಿ
ಬೆರೆಯುತಂಶ ಕರಗಲಿ!—

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರದಿ
ಮಹಾಮರಣ-ವಾರಿಧಿ !

ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಭೋ
ಒಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಅಂತರ್ಮುಖತೆ

೧೦

ಮನೋಬಾಧೆಗಳ ಭಯ

ಜಡಿದು ಇಳಿದಿವೆ ಬಾಧೆ ಮನದೊಳು
ಕಡಿದು ಕೀಳಲು ಎಳಸುವೆ !
ಕಡಿದು ಬಿಡುವಾ ಎಂದು ಕೊರಟರೆ
ಒಡನೆ ನಾ ತಳಮಳಸುವೆ !

ಬಿಡುಗಡೆಯನೇ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಕೈ-
ಚಾಚಿ ಬೇಡಲು ಬರುವೆನು !
ಗಡನೆ ಬೇಡುವ ಗಳಿಗೆಯೊಳೆ, ಮನ
ನಾಚಿ ಹಿಂದಕೆ ಸರಿವೆನು !

ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯೆಗೆ ಅಸಮ ಘನತಮ
 ಬೆಲೆಯು ನೀನಿಹೆ ಬಲ್ಲೆನು !
 ಇನ್ನು ಈ ಮನೆ-ಮುರುಕು-ಒಡನೆಯ
 ಕಳಚಿ ಒಗೆಯಲು ಒಲ್ಲೆನು !

ನಿನ್ನನೆದೆಯಿಂದಡಗಿಸಿಹೆ ಹುಡಿ
 ಸಾವ ರಾಶಿಯ ತರುತಿದೆ !
 ಚಿನ್ನ ! ಇದರಲಿ ಮನಕೆ ಹಗೆತನ
 ಜೀವಕದೆ ಸರಿಬರುತಿದೆ !

ರಿಣಗಳಗಣಿತ ! ಕೊಡುವ ಕೊಳ್ಳುವ
 ಅಚ್ಚ ಮೋಸಗಳಗಣಿತ !
 ಎನಿತೊ ವಿಫಲತೆ ನನ್ನ ಬಾಳೊಳು
 ಮುಚ್ಚುಮರೆಗಳೆ ಸುಜನಿತ !

ನನ್ನ ಒಳಿತನು ಬಯಸಿ ನಿನ್ನಯ
 ಬಳಿಯೊಳೇ ಬರತೊಡಗುವೆ !
 ಗನ್ನ ಗತಕಗಳೆಣಿಕೆ ಮನದಲಿ
 ಸುಳಿದು, ಭಯದಲಿ ನಡುಗುವೆ !

೧೧

ನನ್ನೊಳಗಿನ 'ನಾನು'

ಒಂಟಿಗ ಹೊರಟೆನು ಏಕಾಂತದಿ ನೀನೊರೆದಿಹ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ !
ಅಂಟಿದ ಚದುರನು ಯಾರಿವನೋ ಈ ನೀರವ ನಿಶೆಯಲ್ಲಿ ?

ಈತನ ಜೊತೆಯನು ತಪ್ಪಿಸಲೆಂದೇ ಬದಿಗೆ ಸರಿವೆ ನಾನು !
ಈ ತರಲಿ ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಿತು ಎಂದೊಡೆ ಎದುರು ಮತ್ತೆ ತಾನು !

ತನ್ನ ವಿಷಮು ಚಂಚಲತೆಯ ಚಟದಲಿ ನೆಲವನು ಹುಡುಗೊಳಿಸಿ
ನನ್ನ ಮಾತಿನಲಿ ತನ್ನಯ ಮಾತನೆ ಚಾಚುವ ನಡೆಗೊಳಿಸಿ !

'ನನ್ನೊಳಗಿನ 'ನಾನೇ' ಇವ ! ಇವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲಾ !
ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಪ್ರಭೋ ಇವನೊಡ ಬಂದರೆ ನಾಚಿಕೆ ನನಗೆಲ್ಲಾ !

೧೨

ಹೆಸರ-ಗೋಡೆ

ನನ್ನ ಹೆಸರಿನೊಳು ಕೈಸೆರೆಯಾಗಿ ಕೆಳಗೆ
ಸಣ್ಣಾಗಿ ಸಾಯ್ವನವ ಹೆಸರ ಸೆರೆಯೊಳಗೆ !

ಹಗಲಿರಳು ನಾ ಮರೆತು ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನು
ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕೆ ಹೆಸರ-ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವೆನು !

ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ದಟ್ಟ ಕತ್ತಲೆಯ ಭರದಿ
ತನ್ನತನವನೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳತೆ ಹೆತ್ತರದಿ !

ಗಚ್ಚುಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಿ
ಉಚ್ಚ ಭತ್ತಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಗ್ಗುವೆನು ಮನದಿ !

ಇರವಂತೆ ಗೋಡೆಯಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಛಿದ್ರ !
ಇರದು ಜೀವಕೆ ಶಾಂತಿ ! ತನುಮನ ಅನಿದ್ರ !

ಬೆಲೆಗೇಡಿ ಹುಸಿಹೆಸರಿಗಾಗಿಯೇ ಯತ್ನ !
ಕಳೆಯತಿದೆ ತನ್ನತನವೆಂಬ ಆ ರತ್ನ !

೧೩

ಸವಿಗಳ್ಳರು

ಬಂದರು ಹಗಲಲಿ ನನ್ನಯ ಮನೆಯಲಿ
ಒಂದು ಮೂಲೆಯೊಳೆ ಒರಗುವೆವೆಂದರು !

ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ನೆರವನು ನೀಡಲು
ತಾನೆ ಸವಿ ಸವಿ ವಚನವನಿತ್ತರು !

ಕೊನೆಯಲಿ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಸಾದವ
ಮಣಿಯುತ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆವೆಂದರು !

ಇಂತು ದರಿದ್ರ ಸ್ವೀಣಧ್ಯನಿಯಲಿ
ಮುಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಲಿನ ವೇಷದಲಿ

ಅಂಕಣದಲಿ ತಾವೊಂದು ಮೂಲೆಯಲಿ
ಸಂಕೋಚದಿ ಬಲು ಮುದುಡಿ ಮಲಗಿದರು !

ಒಳಗುಡಿಯಲಿ ನಟ್ಟಿರುಳಲಿ ದುಡುಕುತ
ಕೊಳೆಗೈಯಲಿ ನೈವೇದ್ಯವ ಕದ್ದರು !

೧೪

ನನ್ನ ಹೊಣೆ ನಿನ್ನಡಿಯೊಳು!

ನನ್ನನೇ ನಾ ನನ್ನ ತಿರದಲಿ ಹೊತ್ತಿರುವುದಿದು ಚೋದ್ಯವೋ !
ತನ್ನ ಬಾಗಲ ಬಳಿಗೆ ತಾನೇ ತಿರಿವ ತಿರುಮುರು ವಿದ್ಯೆಯೋ !

ಇನ್ನು ಸಾಕಿದು-ವಿಲ್ಲ ಹೊಣೆಯಿದು ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರವೆ ಸಾಧ್ಯವು !
ನನ್ನ ಹೊಣೆ ನಿನ್ನಡಿಯೊಳೊಗೆದಿದೆ; ನಿನಗೆ ಬಾಳಾ ನೈವೇದ್ಯವು !

ನನ್ನ ಆಸೆಯು ಕೈಯು ಮುಟ್ಟಿದ ದಾರಿದ್ರೀಪವೆ ನೊಂದಿತು !
ತನ್ನ ಕೊಳೆಯೇ ತನ್ನನಳಯಲು ಅಶುಚಿ ಆಸೆಗೆ ಸಂದಿತು !

ಇನ್ನು ಮಾಸಿದ ಆಸೆ ತಂದಿಹ ಒಂದನೂ ನಾ ಬಯಸೆನು !
ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಂಕಿತವು ಕುಸುರದ ಯಾವುದನು ನಾ ಸಹಿಸೆನು !

೧೫

ನನ್ನತನವು ಉಳಿದಿರಲೈ!

ನಿನ್ನನು ಪ್ರಭುವೆಂದೆಣಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ
ನನ್ನತನವು ಉಳಿದಿರಲೈ ಒಟ್ಟಿಗೆ!

ಸರ್ವದಿಶಿಗಳಲಿ ನಿನ್ನನೆ ನೋಡುವ
ಸರ್ವಸ್ವದಿ ನಿನ್ನೊಳದಲಿ ಕೂಡುವ
ಸರ್ವಕಾಲ ನಿನಗೊಲವನು ನೀಡುವ

ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಉಳಿದಿರಲೈ ಒಟ್ಟಿಗೆ
ನಿನ್ನನು ಪ್ರಭುವೆಂದೆಣಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ!

ನಿನ್ನನು ಎಲ್ಲಿಯು ಅಡಗಿಸದಂತೆಯೆ
ನನ್ನತನವು ಉಳಿದಿರಲೈ ಇಂತೆಯೆ!

ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ ಈ ಪ್ರಾಣದಿ ತುಂಬಿದೆ
ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ನನ್ನನ್ನೆ ನಂಬಿದೆ
ನಿನ್ನ ತೋಳಿನಲಿ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಇಂಬಿದೆ!-

ನನ್ನ ತೆಕ್ಕೆ ಉಳಿದಿರಲೈ ಒಟ್ಟಿಗೆ
ನಿನ್ನನು ಪ್ರಭುವೆಂದೆಣಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ!

೧೬

ಜೀವನ-ಶಕ್ತಿ

ತೋಳಗಿಯು ತೋಳಗದೆ ಬಾಳ್ವೆಯೊಳನುದಿನ ಇದ್ದಳು ಇರದಾಕೆ—
ಬೆಳಗ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಮೊಗವನು ತೋರದ ಮುಗ್ಧಳು ಬರದಾಕೆ !

ಬಾಳನ ಕೊನೆಗಿಹ ದಾನದಲಿ
ಬಾಳನ ಕೊನೆಗಿಹ ಗಾನದಲಿ

ಕಾಣಿಕೆಯಿಯುವೆ ಆಕೆಯನೇ, ಮಮ ಜೀವನಶಕ್ತಿಯನೇ
ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ನಿನ್ನೆಡೆಯಲಿ ಮಮ ಸಂಜೀವನಿ ಭಕ್ತಿಯನೇ !

ವಾಣಿಯು ಅವಳನು ಇಡಿತನದಿಂದಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ನುರಿತಿಲ್ಲಾ !
ಗಾಸವು ಇಂಚರದಲಿ ಒಡನೂಡಿಸಿ ಬಿಡಲೂ ಅರಿತಿಲ್ಲಾ !

ಅಹ ಏಕಾಂತದ ಶಾಂತಿಯಲಿ
ಬಹು ನವರೂಪದ ಕಾಂತಿಯಲಿ

ಸೆಳೆಯುತ್ತ ಚಿತ್ತವನೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬಲೆಯಲಿ ಸಿಗದಾಕೆ !
ಬೆಳಗ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಮುಗುಳಿನ ಬಗೆಯಲಿ ಕುಲುಕುಲು ನಗದಾಕೆ !

ನಾನಾ ದೇಶದೊಳಲೆಯುತ್ತಲಿರೆ, ಮನ ಅವಳನೆ ಎಳಸಿಹುದು !
ಪ್ರಾಣದ ಉನ್ನತಿ ಅವನತಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವಳನೆ ಬಳಸಿಹುದು !

ಎಲ್ಲಾ ಭಾವದಿ, ಕಾರ್ಯದಲಿ
ಎಲ್ಲಾ ಮನು ಆಂತರ್ಯದಲಿ

ಶಯನದಿ ಸ್ವಪ್ನದಿ ಮಮ ಸರ್ವಸ್ವದಿ ತುಂಬಿಹಳೋ ಹವಳಾ !
ಪ್ರಿಯೆ ತಾನೊಂಟಿಗಳೇ ಇಹಳೋ!- ಮನ ನಂಬಿದೆಯೋ ಅವಳಾ !

ದಿನವೂ ಅವಳನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ನೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂತೈ ಜನ ಬಂತು !
ಕ್ಷಣದಲಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತ ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿತು ಅಂತು !

ಬಲ್ಲರು ಯಾರ್ ಬಳೆಯಲಿ ಬರಲು ?
ಒಲ್ಲರು ಅವಳೆದುರಿಗೆ ಇರಲು !

ನೀನೇ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲವನೆನ್ನುತ ಆಶೆಯ ತಳೆದಾಕೆ—
ತಾನೇ ತನ್ನಲಿ ಹುದುಗುತ ಗುಟ್ಟಿನ ವೇಷದಿ ಹೊಳೆದಾಕೆ !

೧೭

ಕಠೋರ ಕೃಪೆ

ಕೊರಗಿಸಿವೆ ಬಹು ಆಸೆ ಪ್ರಾಣವ ಗಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತೆ ಪೀಡಿಸಿ !
ಪೊರೆಯುತ್ತಿಹೆ, ಪ್ರಿಯ ವಂಚಕನೆ, ಈ ಆಸೆಗಳ ಹುಡಿಗೂಡಿಸಿ !

ನನ್ನ ಬಾಳುವೆ ತುಂಬ ನಿನ್ನ ಕಠೋರ ಕೃಪೆ ಕೈಗೂಡಿದೆ !
ನಿನ್ನ ಈ ಕೃಪೆ ಜೀವಿತದ ಸಂಚಿತವೆ ಎನೆ ಮೈಗೂಡಿದೆ !

ಬಾಸ ಕೊಡುತ್ತಲಿ ಬೆಳಕ ಕೊಡುತ್ತಲಿ ಕೊಡುವೆ ತನು-ಮನ-ಪ್ರಾಣನ !
ನಾನು ಬಯಸದೆ ನೀನು ಕೊಡುತ್ತಿಹೆ ಈ ಮಹಾ ವರದಾನವ !

ದಯೆಯ ದಾನಕೆ ಯೋಗ್ಯನನು ದಿನದಿನದಿ ಗ್ರಿಯುತ ಸಲುಹುವೆ !
ಬಯಕೆಗಳ ಅತಿಶಯದ ಸಂಕಟದಿಂದ ನನ್ನನು ಉಳುಹುವೆ !

ಮದುವೆ ಕೆಲಸಲ, ನಡವೆ ಕೆಲಸಲ, ನಿನ್ನ ದಾರಿಯೆ ಗುರಿಯಿದೆ !
ಸರಿದು ಅಡಗುವೆ ನೀನು ನಿಷ್ಕರ ! ಅಹುದು ನಿನಗಿದು ಸರಿಯಿದೆ !

ಇದುವೆ ನಿನ್ನಯ ದಯೆಯು ಬಲ್ಲೆನು ಬಲ್ಲೆ;- ಲೋಕಕೆ ತಿಳಿಯಲಿ !
ಎದೆಯ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆಳೆದು ಪುನರಪಿ ಕರೆವೆ ನಿನ್ನಯ ಬಳಿಯಲಿ !

ಬಾಳ ತುಂಬುತ್ತ ನಿನ್ನ ಮಿಲನಕೆ ತಕ್ಕುದನೆ ಅದ ಗ್ರಿಯುವೆ !
ಬೀಳು ಬಯಕೆಯ ಗೋಳಿನಿಂದಲಿ ನನ್ನನೀ ತೆರ ಕಾಯುವೆ !

೧೮

ಕೊ ರ ಗು

ನಿನ್ನನು ಕಾಣುವ ಪುಣ್ಯವೆ ಇರದರೆ
 ನನ್ನೇ ಜೀವನದಿ!
 ನಿನ್ನನೆ ಪಡೆಯದ ಬಿನ್ನತೆಯುಳಿಯಲಿ
 ಪ್ರಭುವೇ ಈ ಮನದಿ!
 ಕರುಣದ ಕತೆಯಿದು ಮರೆಯದೆ ಇರಲೈ
 ಎಂದಿಗು ಸ್ಮರಣದಲಿ!
 ಕೊರಗಿದು ಜನ್ಮಾಂತರವಲಿ ಸಾಗಲಿ
 ಸ್ವಪ್ನದಿ ಶಯನದಲಿ!

 ಇಂತು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂತೆಯೊಳೆನಿತೋ
 ಕಾಲವು ಕಳೆದಿಹುದು!
 ಎಂತೆಂತೋ ಹಣ ಬಂತ್ಯೆ, ಎರಡೂ
 ಕೈಯಲಿ ಬೆಳೆದಿಹುದು!
 ಕುಣಿಯಿತು ಲೋಭವು ಮಣಿಯಿತು ಲಾಭವು
 ಅಕಟಾ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಿ!
 ಎನಿತಾದರು ಕೊನೆಗೆನಿತೂ ಇಲ್ಲೆಂ-
 ಬುಮ್ಮಳವೇ ಮನದಿ!
 ಕರುಣದ ಕತೆಯಿದು ಮರೆಯದೆ ಇರಲೈ
 ಎಂದಿಗು ಸ್ಮರಣದಲಿ!
 ಕೊರಗಿದು ಜನ್ಮಾಂತರದಲಿ ಸಾಗಲಿ
 ಸ್ವಪ್ನದಿ ಶಯನದಲಿ!

ಅಲಸಿಕೆಯಿಂದಲಿ ಮಲಗಿರೆ ಹಾಸುತ
 ಹಾದಿಯ ಹುಡುಕಣದಿ !
 ಮುನ್ನಿನ ಪಯಣವು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ
 ಎಂಬುವ್ಮಳ ಮನದಿ !
 ಕರುಣದ ಕತೆಯಿದು ಮರೆಯದೆ ಇರಲೈ
 ಎಂದಿಗು ಸ್ಮರಣದಲಿ !
 ಕೊರಗಿದು ಜನ್ಮಾಂತರದಲಿ ಸಾಗಲಿ
 ಸ್ವಪ್ನದಿ ಶಯನದಲಿ !

 ನನ್ನೀ ಮನೆಯಲಿ ಬಣ್ಣದ ನಗೆಗಳು
 ಚಿಲ್ವಿರಿದಿವೆಯೆನಿತೋ !
 ವೇಣುವಿನಿಂಪಿನ ಗಾನದ ಸೊಂಪದು
 ತುಳುತುಳುಕಿದೆಯೆನಿತೋ !
 ಚೆಲುವಿನ ಗೆಲುವಿನ ಸುಳುಹುಗಳಿಂದಲಿ
 ಮನೆ ಸೊಗಸಿದೆಯೆನಿತೋ !
 ಜಿನ್ನನೆ, ಮನೆಯಲಿ ನಿನ್ನನು ಕರೆತರು-
 ವೆಣಕೆಗೆ ಸೋಲೆನಿತೋ !
 ಕರುಣದ ಕತೆಯಿದು ಮರೆಯದೆ ಇರಲೈ
 ಎಂದಿಗು ಸ್ಮರಣದಲಿ !
 ಕೊರಗಿದು ಜನ್ಮಾಂತರದಲಿ ಸಾಗಲಿ
 ಸ್ವಪ್ನದಿ ಶಯನದಲಿ !

೧೯

ಕೊರಗಿನ ಕಾಣಿಕೆ

ನನ್ನ ಕರುಳನು ಕೊರೆವ ಕೊರಗೇ
 ಕಣ್ಣು ನೀರಿನ ಧಾರೆಯು;
 ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ, ತಾಯೆ, ಮುತ್ತಿನ
 ಚಿನ್ನ ಸರ ಈ ವಾರಿಯು !
 ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರ ಕಾಂತಿಮಾಲೆಯು
 ನಿನ್ನ ಅಡಿಗಳೆಗೊಪ್ಪಿರೆ
 ಇಂದು ನನ್ನಯ ದುಃಖ ಸೊಗಸಿದೆ
 ನಿನ್ನ ಎದೆಯನ್ನಪ್ಪಿರೆ !

ಧನಕೆ-ಧಾನ್ಯಕೆ ನೀನೆ ಒಡತಿಯು;
 ಮಾಡು ಮನಬಂದಂತೆಯೆ !
 ಮನವು ನಿನ್ನನು ಮೆಚ್ಚಿ ನೆಚ್ಚಿರೆ,
 ನೀಡು ಬಿಡು ಸಂದಂತೆಯೆ !
 ನನ್ನ ಬನ್ನವೊ ಮನೆಯೊಡನೆ, ನಿಜ
 ರನ್ನವಾವುದು ಬಲ್ಲೆಯೆ !
 ಇನ್ನು ಇದನೇ ಅರ್ಪಿಸುವೆ ತಾಯಾ
 ನಿನ್ನ ಕಡು ಕೃಪೆ ಸಲ್ಪುವಾ !

೨೦

ಹೃದಯದ ವೃಥೆ

ಈ ಜಗ ಮುಳುಗಿದೆ ನಿದ್ರೆಯೊಳಿಂದು
ಗಗನದಿ ಅಂಧಃಕಾರಾ !

ಬಾಜಿಸರಾರೀ ಬೀಜೆಯ ತಂತಿಯ ?
ಏನಿದು ಈ ಝಂಕಾರಾ !

ಸರಿಯಿತು ಕಣ್ಣಲಿ ಕುಳಿತಿಹ ನಿದ್ರೆ
ಒರಗದ ಹಾಸಿಗೆ ಕೊಡಹುತಲೆದ್ದೆ

ಕಣ್ಣನು ತೆರೆಯುತ ಸಣ್ಣಗೆ ನೋಡಿಹೆ
ಕಾಣದು ಅವನಾಕಾರಾ !

ಪ್ರಾಣವು ಗುಂಜನ ಗೈದಿರೆ ಗೈದಿರೆ
ತುಂಬಿವೆ ಶಿರ ತಂತನದಿ !

ವಾಣಿಯದಾವುದೋ ವ್ಯಾಕುಲ ಸ್ವರದಲಿ
ಮಿಡಿಯುವದೋ ಇಡಿತನದಿ !

ತುಂಬಿದೆ ಹೃದಯವು ಯಾವುದೋ ವೃಥೆಯಲಿ
ಕಂಬನಿ ಸುರಿದಿವೆ ಒಂದೇ ಮಿತಿಯಲಿ

ಏಕೋ ತಿಳಿಯದು; ಹಾಕುವುದಾರಿಗೆ
ನನ್ನೀ ಕೊರಳನ ಹಾರಾ !

೨೧

ವಿ ರ ಹ

ತನ ವಿರಹವು ದಿನದಿನವೂ
ಭುವಿಭುವಿಯಲಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ
ಅಹ ಹೊಳೆವುದು ಚರಿಸಿ—

ಕಾನನದಲಿ ಭೂಧರದಲಿ .
ಬಾನಲೆಯಲಿ ಸಾಗರದಲಿ
ಬಹು ರೂಪನ ಧರಿಸಿ !

ಇಡಿ ಇರುಳಲಿ ತಾರೆಗಳಲಿ
ಬಿಡುಗಣ್ಣಲಿ ನೀರವದಲಿ

ರಾಜಿಸುವುದು ಅರಸಿ !—

ಶ್ರಾವಣದಲಿ ಜಡಿಮಳೆಯಲಿ
ಆ ವಿರಹವು ಎಲೆವಲೆಯಲಿ

ಬಾಜಿಸುವುದು ಹರಸಿ !

* * * *

ಮನೆ ಮನೆಯಲಿ ಈ ದಿನದಲಿ
ಎನಿಎನಿತೋ ವೇದನೆಯಲಿ

ತವ ವಿರಹವು ಜನಿಸಿ !

ಅಗಣಿತ ರತಿ ಮತಿಗಳಲಿ
ಸುಖ ದುಃಖದಿ ಕೃತಿಗಳಲಿ

ಕವಿವುದು ಕಡು ಘನಿಸಿ !

ಪಾಡೆಲ್ಲವ ಎಸರಿಸುತಲಿ
ಹಾಡೆನಿತೋ ಕುಸುರಿಸುತಲಿ

ಸ್ವರ ಬರುತ್ತಿದೆ ದಣಿಸಿ—

ನಿನ್ನಿಂದಲೆ ಬಹ ವಿರಹವು
ನನ್ನೆದೆಯಲಿ ಅಹ-ಅಹವೂ

ನೆರೆತರುತ್ತಿದೆ ತಣಿಸಿ !

೨೨

ಎಲ್ಲಿದೆ ಬೆಳಕು ?

ಬೆಳಕುಂ ಬೆಳಕುಂ ಎಲ್ಲಿದೆ ಒಳದಿ ?
ಬೆಳಗಿಸು ಅದನುಂ ವಿರಹಾನಲದಿ !

ತಾನಿದೆ ದೀಪಾ ಇಲ್ಲವೊ ಕುಡಿಯು
ಎನಿದೆ ಹಣೆಯಲಿ ಬರೆದಿಹ ನುಡಿಯು !

ಒಳತೋ ಮರಣಾ !- ಇದು ಎಲ್ಲಿಯ ವಿಧಿ ?
ಬೆಳಗಿಸು ತೋಳಗಿಸು ವಿರಹಾನಲದಿ !

ನೋವು ಹೇಳತೋ ಪ್ರಾಣಕೆ ಕೂಗಿ
“ ದೇವನು ಜಾಗೃತನಿಹ ನಿನಗಾಗಿ !-

ಇರುಳಲಿ ಮುನ್ನಾ ಕತ್ತಲೆ ಘನ್ನಾ
ಕರೆವನು ನಿನ್ನಾ ಆ ಮನದನ್ನ

ನೋವೆ ನಿನ್ನ ಮಾನದ ನೆಲೆಯಾಗಿ
ದೇವನು ಜಾಗೃತನಿಹ ನಿನಗಾಗಿ ! ”

ಭರದಲಿ ತುಂಬಿವೆ ಮುಗಿಲಲಿ ಮೇಘ
ಸುರಿವುದು ಮಳೆಯುಂ ಏನದು ಓಘ !

ಘೋರವು ರಾತ್ರಿ ಎದ್ದಿದೆ ಜೀವ
ಯಾರದೊ ಭರವಸೆ, ಬಿದ್ದಿದೆ ಹೇವಾ !

ಇರುವೆನು ಉತ್ಸುಕನೇಕೋ ಈಗ
ಸುರಿವುದು ಮಳೆಯುಂ ಏನದು ಓಘ !

ಕ್ಷಣದಲಿ ಮಿಂಚುಂ ಕಣ್ಣನು ಕುಕ್ಕಿ
ಘನತರ ತಿಮಿರವ ತರುವದು ಒಕ್ಕಿ

ಅಪಾರ ದೂರದಿ ಎನಿತೋ ಯೋಜನ
ಗಭೀರ ಸ್ವರದಲಿ ಗಾನದ ಬಾಜನ !

ಮನವಿದು ಸಾಗಿದೆ ಸಥವನು ಹೆಕ್ಕಿ
ಘನತರ ತಿಮಿರವ ತರುವದು ಒಕ್ಕಿ

ಬೆಳಕುಂ ಬೆಳಕುಂ ಎಲ್ಲಿದೆ ಒಳದಿ ?
ಬೆಳಗಿಸು ಅದನುಂ ಎರಹಾನಲದಿ !

ಒರೆವುದು ಗಾಳೀಂ ಗುಡುಗು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ
ಉರುಳಿತು ಹೊತ್ತುಂ ತೆರಳುವುದುಳಿದಿದೆ

ತಳೆದಿದೆ ಕತ್ತಲೆ ಕಂಶಿಲೆ ರೂಪವ
ಬೆಳಗಿಸು ಪ್ರಾಣದಿ ಪ್ರೇಮಪ್ರದೀಪವ !

- ೨ -

ಪವಿತ್ರ ಅಂಧಃಕಾರ

ಮುಗ್ಧನೆನ್ನನು ಕರೆಯೊ ಕರೆಕರೆ, ಬರುವೆ ಬಳಿ, ಅಭಿಸಾರದಿ;
 ಸ್ನಿಗ್ಧ ಶೀತಲ ಮೇಣ್ ಪವಿತ್ರ ಗಭೀರ ಅಂಧಃಕಾರದಿ !

ಕೀಳು ಹಗಲಿ ಬಾಳು ಬಳಲಿದೆ
 ಧೂಳಿಯಲಿ ಮೈದಾಳಿ ತೊಳಲಿದೆ,—

ಕ್ಷಣಕು ಕ್ಷಣಕೂ ಮನದೊಳೇಳುವ ಸಾವಿರಾರು ವಿಕಾರದಿ
 ದಣಿದ ನನ್ನನು ಕರೆಯೊ ಕರೆಕರೆ ನಿನ್ನಯಂಧಃಕಾರದಿ !

ಪ್ರಭುವೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ಬಿಡಿಸೈ ನಿನ್ನಯಂತಃಸಾರದಿ,
 ನಿಬಿಡ ನೀರವ ಆತಿ ಉದ್ಧಾರ ಅನಂತ ಅಂಧಃಕಾರದಿ !

ಕರಗಲೈ ಸ್ವರ ಶಾಂತ ನಿಶಿಯಲಿ
 ಹೊರಗು ಬೆರಿಯಲಿ ಬಾಹ್ಯ ದೆಸೆಯಲಿ,

ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿ ಸಕಲ ಸತ್ತ್ವವಖಂಡವಹ ಆಕಾರದಿ
 ಸಖನೈ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ - ಬಿಡಿಸೈ ನಿನ್ನಯಂಧಃಕಾರದಿ !

೨೪

ನಿನ್ನ ಮೌನ

ಮಾತುಕತೆಗಳನಾಡದಲೆ ನೀ
 ತುಂಬ ಮೌನವ ತಾಳಲು,
 ಆತುರದಿ ತನ ನೀರವತೆಯನು
 ತುಂಬಿ ತಾಳುವೆ ಬಾಳಲು !

ಹಿಳುಕಿಸದೆ ಎನೆ, ಚಿಕ್ಕೈ-ಗಣ್ಣಲಿ
 ನಿಟ್ಟಿಸುವ ಇರುಳಂದದಿ
 ಕುಳಿತು ತಣ್ಣಗೆ, ತಲೆಯಬಾಗಿಸಿ
 ದಿಟ್ಟಿಸುವೆ ವ್ರತಬಂಧದಿ !

ಬೆಳಗು ಬರುವುದು ಬಂದೆ ಬರುವುದು
 ಕಳೆವುದಳಿವುದು ಕತ್ತಲೆ !
 ಇಳಿವುದೋ ಸ್ವರ-ಸ್ವರ್ಣಧಾರೆಯು
 ಒಳ-ಮುಗಿಲನೊಡೆಯುತ್ತಲೆ !

ನಿನ್ನ ಸ್ವರದಲಿ ನನ್ನ ಗೂಡೊಳು
 ಸ್ಫುರಿಸುವುದೆ ಆ ಗಾನವು ?
 ನನ್ನ ಬನ-ಬಳ್ಳಿಯಲಿ ಹೂಗಳ
 ಅರಳಿಸುವುದೇ ತಾನವು ?

೨೫

ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ರೀತಿ

ಜಗದಿ ನನ್ನಯ ನೇಹಿಗರು ಮೆಚ್ಚುವರು ತೋಷದಲಿ !
ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟುವರವರೆ ನನ್ನನು ಕಠಿನ ಸಾಶದಲಿ !

ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇಮಕೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವು ಮಿಗಿಲು, ಬಗೆ ಮಿಗಿಲು !
ಇಲ್ಲಿ ಬಂಧನ ಯಾವುದಕ್ಕು, ನನಗಿದುವೆ ಅತಿ ದಿಗಿಲು !

ಎಲ್ಲರನು ನಾ ಮರೆವೆನೆನ್ನುತ ಬಿಡರು ಹೊರಗೆನ್ನಾ !
ಇಲ್ಲಿ ದಿನಗಳು ಉರುಳುತಿಹವೋ ಕಾಣೆನೋ ನಿನ್ನಾ !

ನಿನ್ನ ಕರೆಯದೆ ತನ್ನೆಳೆ ಮನ ನಲಿದು ಮೆರೆದಿಹುದು !
ನನ್ನ ಮರೆಯದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವು ಬಳಿಗೆ ಬರುತಿಹುದು !

೨೬

ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ಬರುವೆಯಾ?

ಇರುಳುಗಾಳಿ ಕೊರೆವುದಿಂದು
ಕರುಳಿನೊಲವನರಸಲೆಂದು

ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ಎದ್ದೆಯಾ
ತಾನೆ ತೊರೆದು ನಿಡ್ಡೆಯಾ?

ಅತಿ ಹತಾಶನಂತೆ ಮುಗಿಲು
ವ್ಯಥೆ ಪಡುತಿದೆ ಏನು ದಿಗಿಲು

ನಿಡ್ಡೆ ತಾನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಹೊದ್ದದೆ ಇದೆ ತಣ್ಣಗೆ!

ಈಗಲೆ ಪ್ರಿಯ ಬಂದನೆಂದು
ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಂದು

ನಾನೆ ತಾನೆ ತೆರೆಯುವೆ
ಪ್ರಾಣಸಖನ ಕರೆಯುವೆ!

* * * *

ಹೊರಗೆ ನೋಡಿ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ
ಇರದು ಯಾರ ಸುಳಿವು ಇಲ್ಲಿ!

ಅರಿಯೆ ನಿನ್ನ ಪಥವನು
ಅರಿಯೆ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತವನು!

ಭಾವನೆಗೂ ದೂರದಲ್ಲಿ
ಯಾವ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ

ಎನು ನೀನು ಅಲೆವೆಯಾ!
ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ಸಲುವೆಯಾ!

ಯಾವ ಗಹನ ವನದ ಮೊನೆಗೆ
ಯಾವ ಕತ್ತಲಾಳ ಕೊನೆಗೆ

ನೀನೇ ತಾನೆ ಇರುವೆಯಾ!
ಪ್ರಾಣಸಖನೆ ಬರುವೆಯಾ?

೨೨

ಎದುರು ಸಾಗದಿರು

ಶ್ರಾವಣಘನಗಳ ಗಹನ ಛಾಯೆಯಲಿ
ಕಾವಲುಗಾರರ ಕಣ್ಣಾತಪ್ಪಿಸುತ್ತಲಿ
ಸಾವರಿಸುತ್ತ ಸಾಗುವೆ ಅಡಿ ನಿನ್ನಾ
ನೇವರಿಸುತ್ತ ನಿಶೆ ನಡೆವೊಲು ಮುನ್ನಾ !

ಇಂದಿನ ಬೆಳಗದು ಮುಚ್ಚಿದೆ ಅಲಿ
ಒಂದೇ ಸ್ವರದಲಿ ಒರೆವುದು ಗಾಳಿ !
ನಿತ್ಯಜಾಗರದ ನೀಲಗಗನದಿ
ದಟ್ಟವೋಡ ಗಡ ಮುತ್ತಿಮುಸುಕಿದೆ !

ಈಗ ಅಡವಿಯಲಿ ಸ್ವರವೇ ಇಲ್ಲಾ
ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿವೆ ಮನೆಮನೆಯೆಲ್ಲಾ !
ನಿರ್ಜನ ಪಥದಲಿ ಒಬ್ಬನೆ ಇಲ್ಲಿ
ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಡುತ್ತಲಿ ನಡೆದಿಹೆ ಎಲ್ಲಿ ?

ಏಕೆ ಬಾರದಿಹೆ ಏಕಮಾತ್ರ ಸುಖ
ಏಕಾಂತದೊಳದೆ, ನಿನ್ನಿಂದಲೆ ಸಖ ?
ಕದಗಳು ತೆರೆದಿವೆ ನನ್ನೇ ಮನೆಯೊಳು
ಎದುರು ಸಾಗದಿರು ಪ್ರಿಯನೆ ಕನಸಿನೊಲು

೨೮

ಈ ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೈ

ತಡವೇಕೆ ತಡವೇಕೆ? ಈ ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೈ!
ಹುಡಿಗೂಡುವುದೊ ಎಂಬ ಸ್ನೇಹಮಯ ಭಯವ ತಳ್ಳೈ!

ನಿನ್ನ ಮಾಲೆಯಲಿ ಈ ಹೂವಿಗೊಂದಿಂತು ಸ್ಥಲವು
ಇನ್ನು ದೊರೆಯಲಿ ಬಿಡಲಿ—ದೇವ ನನಗಿಲ್ಲ ಛಲವು!

ನಿನ್ನ ಕೈಕುಲುಕಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದಾ ಭಾಗ್ಯ ಬರಲಿ!
ನಿನ್ನ ಡಿಯಲಿದ್ದ ಸುಖ ಕೆಲಕಾಲ ಭೋಗ್ಯವಿರಲಿ!

ಇನ್ನು ಹಗಲಿದು ಮುಗಿದು ಕರಿ ಇರುಳು ಕವಿವ ಮುನ್ನ
ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯ ಸಮಯ ಅರಿಯದಲೆ ಸರಿವ ಮುನ್ನ

ಇಂದು ಹೂವೊಳು ಬಣ್ಣ ಕಳಕಳಿಸುತಿರುವಾಗಲೇ
ಗಂಧ ಮಕರಂದಗಳು ನಳನಳಿಸುತಿರುವಾಗಲೇ

ಈ ಕಾಲ ಶುಭಕಾಲ ಇನ್ನೂ ಇದೀಗ ಇರಲು
ಸ್ವೀಕರಿಸು ಸೇವೆಯನು ಸಣ್ಣಹೂ ಸೇವೆಗಿರಲು!

~ ~ ~

ಚೆನ್ನ, ಇಕೊ ಕೊಯ್ದುಕೋ! ಇಲ್ಲದ ವಿಲಂಬ ಬೇಡೈ
ಬಿನ್ನವಿಸುವೆನು ಕರದಿ ಮೆಲ್ಲನೆಯೆ ಮುದ್ದಿಸಾಡೈ

ತಡವೇಕೆ? ತಡವೇಕೆ? ಈ ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೈ
ಹುಡಿಗೂಡುವುದೊ ಎಂಬ ಸ್ನೇಹಮಯ ಭಯವ ತಳ್ಳೈ

೨೯

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ?

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ?
ಆತಗೆ ಕಾಯುತ ಕುಳಿತಹೆನಿಂದು !

ತಡವೇ ಆಗುತ ನಡೆದಿದೆ ದಿನವೂ
ಬಿಡುವೇ ಇಲ್ಲವು ತಪ್ಪಿಗೆ ಕ್ಷಣವೂ !
ನಿಧಿನಿಧಾನದಿ ಬಿಗಿಯೆ ಬಂಧನಾ
ಬದಿಗೆ ಸರಿವೆನ್ನೆ ದೂರ ದಿನದಿನಾ !
ಸ್ವಜನ ನೀಡಲಿ ಯಾವ ದಂಡನಾ
ನಿಜದಿ ನಲಿವುದೈ ಆದರೋಳೇ ಮನಾ !

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ?
ಆತಗೆ ಕಾಯುತ ಕುಳಿತಹೆನಿಂದು !

ಜಗದ ಈ ಜನಾ ತೆಗಳುತ ನನ್ನಾ
ನಗುವರೊ ಆ ನಗೆ ಹುಸಿಯಲ್ಲಣ್ಣಾ !
ಎಲ್ಲ ತೆಗಳಕೆ ತಲೆಯಲಿ ಹೊರುವೆ
ಎಲ್ಲರ ಕೆಳಕೆ ಉಳಿಯುತ ಕೊರೆವೆ !
ಜಾರಿತು ಹೊತ್ತು, ಮುಗಿಯಿತು ಸಂತೆ;
ತೀರಿತು ಕೊಡುಕೊಳಿಯಾ ಈ ಕಂತೆ !

ಕರೆಯಲೀ ದಿನಾ, ಬಂದ ಆ ಜನಾ
ಕೆರಳಿ ತೆರಳತೋ ಇಗೋ ಈ ಕ್ಷಣಾ !

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ?
ಆತಗೆ ಕಾಯುತ ಕುಳಿತಹೆನಿಂದು !

ಜೀವ-ದೇವ-ಸಹಯೋಗ

೩೦

ಅರಿಯದವನ ಪರಿಚಯ

ಇದೀಗೋ... ಕಳೆಯಿತು ಹಗಲು ಇಳಿಯಿತು ಸಂಜೆ
ಭುವಿಯೊಳು ಬಳು ಬಳುಕೆ

ಸಖಿಯೇ... ತೀರಕೆ ತಲುಪಿ ನೀರನು ತರುವಾ
ಕೊಡ ತುಂಬಿದೆ ತುಳುಕಿ!

ಸೆಳವಿನ ಕಲಧ್ವನಿಯೋ ಅತಿಮಿಗಲು
ಕಳವಳಗೊಂಡಿದೆ ಸಂಜೆಯ ಮುಗಲು

ಓಹೋ... ಎಳಸಿದೆ ಚಿತ್ತವು ಬೀದಿಯ ಹೊಗಲು
ಸ್ವರದಲಿ ಸೆರೆಸಿಲುಕಿ
ತೀರಕೆ ತಲುಪಿ ನೀರನು ತರುವಾ
ಕೊಡ ತುಂಬಿದೆ ತುಳುಕಿ!

* * * *

ಇದಿಗೋಸ್ಕರ....ಯಾರಿಲ್ಲದ ಈ ದಾರಿಯೊಳಾರೂ
 ಬರುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲಾ!
 ಅಹಹಾ...ಒಲವಿನ ಹೊಳೆಯಲಿ ಅಲೆಗಳು ಎದ್ದಿವೆ
 ಸೂಸಿದೆ ಎಲರೆಲ್ಲಾ!
 ಮರಳುವೆನಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದ ಕಾಣೆ!
 ಪರಿಚಯವಪ್ಪುದೆ ಯಾರದು ಏನೇ?
 ದಡದಿಸ.... ಅರಿಯದ ಆರೋ ನಾವೊಳು ವೀಣೆ
 ಬಾಜಿಪನೆದೆ ಕಲುಕಿ!
 ತೀರಕೆ ತಲುಪಿ ನೀರನು ತರುವಾ
 ಕೊಡ ತುಂಬಿದೆ ತುಳುಕಿ!

೩೧

ಅಂದು - ಇಂದು

ಅಂದು.... ನಾನಾಡುತಲಿರೆ ನೀನಿರೆ ಜೊತೆ ದೊರೆ
ನೀನಾರೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ?

ಮನದಿ.... ಇದ್ದಿಲ್ಲವು ಭಯ; ಇದ್ದಿಲ್ಲವು ನಯ;
ಮುದ್ದಿನ ಬಾಳತಿ ಚಂಚಲವಿತ್ತು !

ನೀನೇ.... ಧಾವಿಸಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಿ ನನ್ನನು
ಜೀವದ ಸಖನೊಲು ಕೂಗುತ ಕರೆದೆ !

ನಿನ್ನಾ.... ನಂಬಿದ ಬಗೆಯಲಿ ತುಂಬಿದ ನಗೆಯಲಿ
ಬೆಂಬಳಿಸುತ ಬನ-ಬನದಲಿ ಮೆರೆದೆ !

ನೀನೇ.... ಹೇಳಿದ ಹಾಡನೆ ಕೇಳಿದೆ ಸುಮ್ಮನೆ
ಮೂಲಾರ್ಥವು ಅಂದಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ?

ಬೆರೆಯೆ.... ನಿನ್ನಾ ಗಾನವು ನನ್ನೀ ಪ್ರಾಣವು,
ನನ್ನೊಳು ಕಳವಳ ಕುಣಿಯುತಲಿತ್ತು !

ಇಂದು.... ಮುನಿದರೆ ಅಟವು ಇಗೊ ಹೊಸ ಮಾಟವು;
ಮುಗಿಲೂ ಸ್ತಬ್ಧವು ರವಿ ಶಶಿ ಸ್ತಬ್ಧ !

ನಿನ್ನಾ.... ಅಡಿಯಲಿ ಕಣ್ಣಿನೆ ನೆಡುತಲಿ ಚೆನ್ನನೆ !
ಇಡಿ ಜಗವೇ ಏಕಾಂತದಿ ಮುಗ್ಧ !

೩೨

ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಯಾತ್ರೆ

ಸವಿಬೆಳಕಿನೊಳೇ ನಾನೂ ನೀನೂ
 ಕಿವಿಯೊಳದಲಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡೆವು
 ಕೇಳಿ ಕೇಳದಂತೆ !

ನಾವೆಯ ಒಳದಲಿ ಕುಳಿತು ಇಬ್ಬರೇ
 ನಾವು ತೆರಳುವುದು ನಿಶ್ಚಯನಾಯಿತು
 ಏಕೆ ಏನೊ ಎಂತೋ !

ಭವಯಾತ್ರೆಯ ಗುರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಏಂಬುದ
 ಭುವನತ್ರಯದಲಿ ಯಾರಿಗು ತಿಳಿಸದೆ
 ಹೊರಡಲು ಗೊತ್ತಾಯ್ತು !

ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಆ ಕಡಲಿನ ಮಧ್ಯದಿ
 ನಿನಗೊಬ್ಬಗೆ ಸವಿ ಹಾಡನು ಕಿವಿಯೊಳು
 ಕೇಳಿಸಲೆಳಸುವೆನು !

ತೆರಿಗಳ ತೆರದಲಿ ನುಡಿಸೆರೆ ಹರಿದಿಹ
 ಸುರುಚಿರ ರಾಗಿಣಿಗಳ ನೀ ಕೇಳ್ವುದು
 ತಾಂತಸ್ಥಿತದಲ್ಲಿ !

ಹೊರಡುವ ಹೊತ್ತೊದಗಿಲ್ಲವೆ ಈಗ
 ಕರದೊಳು ಯಾವ ಸುಕಾರ್ಯಗಳಿನ್ನು
 ಉಳಿದಿವೆ ಸಿಲುಕಿನಲಿ ?

ಇಳಿದಿದೆ ಸಂಜೆಯು ಸಾಗರತೀರದಿ
 ಅಳವ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಕಡಲ ಹಕ್ಕಿಗಳು
 ಗೂಡನು ಸೇರುತ್ತಿವೆ !

ಬಿಡಿಸುತ್ತ ಸರೆಯನು, ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು
 ದಡದಲಿ ಬರುವೆಯೊ ಯಾವ ನಿಮಿಷದಲಿ
 ನನ್ನಯ ಬಳಿಸಾರಿ ?

ಇಳಿಹೊತ್ತಿನ ಕೊನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕಿನೊಲು
 ಸುಳಮ ನಾಕೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವುದೈ
 ಇರುಳಲಿ ತೇಲುತಲಿ !

೩೩

ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿ

ಅಹಹ, ನನ್ನಯ ದೇವ, ತುಂಬುತ ತುಂಬುತಲಿ ತನುಪ್ರಾಣವ
ಇಹದಿ ಈಗಳೆ ಮಾಡಬಯಸುವೆ ಯಾವ ಅಮೃತದ ಪಾನವೆ?
ನನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳು ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವವ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಲಿವೆಯಾ?
ನಿನ್ನ ಹಾಡನೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕವಿಯೆ, ಕವಿಯೊಳು ಸುಳಿವೆಯಾ?
ಅಹಹ, ನನ್ನಯ ದೇವ, ತುಂಬುತ ತುಂಬುತಲಿ ತನುಪ್ರಾಣವ
ಇಹದಿ ಈಗಳೆ ಮಾಡಬಯಸುವೆ ಯಾವ ಅಮೃತದ ಪಾನವೆ?

ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಿ ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯೆ ರಚಿಸುತಿದೆ ಈ ವಾಣಿಯು!
ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೀತಿಯಿದರಲಿ ರುಚಿಸುತಿದೆ, ಪ್ರಭೋ, ಕಾಣೆಯಾ?
ಮಧುರ ಭಾವದಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ನಿನ್ನಯದರ್ಪಣಾ!
ಚಿದುರ, ನನ್ನಲಿ ಸೋತಿ ಮನವನು;-ನನಗೆ ನಿನ್ನಯ ಅರ್ಪಣಾ!
ಅಹಹ, ನನ್ನಯ ದೇವ, ತುಂಬುತ ತುಂಬುತಲಿ ತನುಪ್ರಾಣವ
ಇಹದಿ ಈಗಳೆ ಮಾಡಬಯಸುವೆ ಯಾವ ಅಮೃತದ ಪಾನವ.

೩೪

ಚಿಣ್ಣನಾಗಿ ಬಾ!

ಒಲಿದು ಬಯಸುತ ನಲಿದು ನೀನೇ ಸಣ್ಣರೂಪವ ತಾಳುತ
ನಿಲಯ ಸಣ್ಣದು ನೆಲಿಸಲಿದರೊಳು ಬರುತಲಿಹೆ ಮೊರೆ ಕೇಳುತ

ನಿನ್ನ ಅತಿ ಮಾಧುರ್ಯ-ಸುಧೆಯದು
ನನ್ನೊಳಿಳಿಯುತ ಕಣ್ಣ ಕ್ಷುಧೆಯಿದು

ನಿತ್ಯ ತಣವುದು! ಧರೆಯೋಳೆ ಸ್ಥಲ ಜಲಗಳನೆ ಆವರಿಸುತ
ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿಯುವಿ ಎನಿತೊ ಆಕಾರಂಗಳನು ನೀ ಧರಿಸುತ!

ಬಂಧುವಾಗುತ ತಂದೆಯಾಗುತ ತಾಯಿಯೂ ತಾನಾಗುತ
ಇಂದು ಹೃದಯದಿ ಬಂದು ನೆಲಿಸಿಹೆ ಸಣ್ಣವನೆ ನೀನಾಗುತ!

ನನ್ನ ತೋಳಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥನ
ಚಿಣ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಲೆ ವಿನೂತನ! .

ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯವಲ್ಲವೆಂಬುದನೆಂತು ತಿಳಿಯುವೆ ತಿಳಿಸುವೆ?
ಚಿಣ್ಣನೆನ್ನನು ನೀನೆ ತಾನೇ ಎಂತೊ ಎನೋ ಬಿಳಿಸುವೆ!

೩೫

ಸಹಯೋಗ

ಜಿರಿಯಲಾರೆಯ ಪರಮಸಖ, ಸಹಯೋಗದಲಿ
 ಈ ಛಂದದಿ
 ಕೊರೆದು ಕೊಚ್ಚುತ ಬಿರಿದು ಬಿಚ್ಚುತ ಈ ನುಹಾ
 ಆನಂದದಿ ?

ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಗಗನ ತಲದಲಿ
 ಚಿಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯರೊಳದಲಿ
 ಮರಣ ವೀಣೆಯ ಸ್ವರವನಾಲಿಸಿ ಲಾಲಿಸುವೆಯಾ ಜೀವಿಸಿ
 ತೆರಳ ಬಯಸುತ್ತ, ಕೆರಳಿಸಿದ ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಹೊಗುವೆಯ
 ಧಾವಿಸಿ !

ನಲಿಯಲಾರೆಯ ಚೆಲುವ ಸಖ, ಸಹಯೋಗದಲಿ
 ಈ ಭಂದದಿ
 ಸುಳಿದು ಸುತ್ತುವ ಮಲೆತು ಮುತ್ತುವ ಈ ಮಹಾ
 ಆನಂದದಿ ?

ಮರುಳುಗೊಳ್ಳುತ ಮಧುರಗಾನದಿ
 ಮರೆತು ತನ್ನನೆ ಅದರ ತಾನದಿ
 ಹೊರಳಿ ನೋಡದೆ ತೆರಳುತಿಹ ಜಗ
 ಗುರಿಯ ತಾನೇ ಬಲ್ಲದು !
 ಸೆರೆಯ ಬಂಧದೊಳರಲು ವಿಶ್ವವು
 ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಒಲ್ಲದು !

ಮುಳುಗಲಾರೆಯ ತಳಕೆ ಸಖ, ಸಹಯೋಗದಲಿ
 ಈ ಭಂದದಿ—
 ಅಳಿದು ಗೆಲ್ಲುವ ಸೆಳೆದು ಚಲ್ಲುವ ಈ ಮಹಾ
 ಆನಂದದಿ ?

ಇದಿಗೊ ಈ ಆನಂದ ಪದದಲಿ
 ಪದವನಿಡುತಲಿ ಮುಗ್ಧಮುದದಲಿ
 ಮತ್ತರಂದದಿ ಸೃತ್ಯಗೈವುವು ಆರು ಋತು
 ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿ
 ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೆರೆಯೊತ್ತಿ ಬರುವುದು
 ವರ್ಣಗೀತ.ಸುಗಂಧದಿ !

೩೬

ಮಧುರ ಮಿಲನ

ನಿನ್ನಾನಂದವು ಆಧರಿಸಿದೆ ನನ್ನಾ;
 ಮುನ್ನವೆ ನೀನೇ ಇಳಿದು ಬಂದೆ ಜೆನ್ನಾ!
 ನಾನಿರದಿರೆ ನಿನ್ನೊಲವೇ ಹುಸಿ, ರಾಜಾ,
 ನೀನಿರುತಿರೆ ಮೂರ್ತೋಕದ ಮಹಾರಾಜಾ!

ಎಲ್ಲರ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಪಾಲುಕಾರಾ!
 ಜಿಲ್ಲರಿವುದು ಎದೆ ಎಲೆಲೆ ಆಟಗಾರಾ!
 ನನ್ನ ಜೀವನದಿ ಬಹು ರೂಪವ ಧರಿಸಿ
 ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗಳೆ ಬಹವೋ ಅವತರಿಸಿ!

ಮದದ ರಾಜರಗೆ ರಾಜನು ನೀ ಸತ್ಯ;
 ಹೃದಯದಿ ಪ್ರಭುವೇ ಜಾಗೃತ ನೀ ನಿತ್ಯ!
 ನನ್ನೀ ಮನವನು ಸೆರೆಗೊಳಿಸಲು ತಾನೇ
 ಬಣ್ಣದ ವೇಷದಿ ತಿರುಗುತಲಿಹೆ ನೀನೇ!

ಅಂತೆಯೆ ಪ್ರಭುವೇ ಇಲ್ಲಿಗಳಿದು ಬಂದೆ;
 ಇಂತು ಭಕ್ತರೊಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವೆಂದೇ!
 ಎಲ್ಲಿ ಉಭಯರಲಿ ಮಧುರ ಮಿಲನವಹುದೋ
 ಅಲ್ಲಿ ತವ ಮೂರ್ತಿ ತೋಕಗಿ ಬೆಳಗುತಿಹುದೋ!

೩೭

ಒಡನಾಟ

ಒಂದಾಗುತ್ತ ನೀ ವಿಶ್ವದೊಂದಿಗೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿಹೆ ಎಲ್ಲಿ-
ಒಂದಾಗಲು ನಾ ಬಯಸುವೆ ನಿನೊಡನಾಡಿಯೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ- !

ಬನದಲಿ ಇಲ್ಲವು ಮನದಲಿ ಇಲ್ಲವು
ಜನ ಸುಳಿಯವ ಸ್ಥಳದಲಿ ನೀನಿಲ್ಲವು;

ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲಿ ನಲ್ಲನ ರೂಪದಿ ನೀನಿಹೆ ಓ ಪ್ರಿಯಾ-
ಅಲ್ಲಲೆಲ್ಲಾ ನೀ ನನ್ನವನೈ ನನ್ನವನೇ ಜೀಯಾ!

ನಿನ್ನಯ ತೋಳ್ಗಳನೆಲ್ಲರ ಬಳಿಯಲಿ ಚಾಚುತ್ತಲಿಹೆ ಎಲ್ಲಿ-
ನನ್ನಯ ಪ್ರೇಮವು ಜಾಗೃತವವುದು ಒಡನೆಯೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ!

ಇರದೈ ಮನೆಯೊಳೆ ಮಡಗುತ್ತ ಪ್ರೇಮವು
ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದೇ ಬೆಳಕಿನ ನೇಮವು

ಆನಂದದ ಘನರೂಪದಿ ನೀನಿಹೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಿಯಾ!
ಆನಂದಿಸುವೆನು ಇದರೊಳೆ ನಾನೂ ಓ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯಾ!

೩೮

ಅನ್ಯತಾನುಭವ

ಯಾವ ಆದಿಕಾಲದಿಂದ
ಜೀವನದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ
ಆದುಮಿ ಬಿಟ್ಟೆ ನನ್ನನು !
ಇದನು ಬಲ್ಲೆ ಬಲ್ಲೆನು !

ಎನಿತೋ ಗೃಹ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ
ಎನಿತೋ ಪಥ ಪಥಗಳಲ್ಲಿ
ಹರಣಕೆಂದು ಬಿನ್ನವೆ
ಹರುಷವಿಟ್ಟೆ ಇನಿಯನೆ

ಒಡ್ಡಿ ಮೋಡಗಳನು ಎದುರು
ಅಡ್ಡೆ ನಿಲಿಸಿ ಎನಿತೋ ಬಾರಿ
ಇನಿಸು ಸವಿಯ ನಗೆಯಲಿ
ತಣಿಸಿಹೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಲಿ

ಅರುಣ ಕಿರಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಚರಣಗಳನು ಚಿಮುಕಿ ಜಿಗಿಸಿ
 ಹಣೆಯ ನೀನು ಮುಟ್ಟಿದೆ
 ಎನಿತೋ ಶುಭವನೊತ್ತಿಹೆ

ಎನಿತೋ ಗಳಗೆ ಗಳಗೆಯಲ್ಲಿ
 ಎನಿತೋ ಸ್ಥಳ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ
 ಕಣ್ಣಿಮುಂದೆ ಕಟ್ಟುವೆ
 ನಿನ್ನ ರೂಪ ಹುಟ್ಟುವೆ!

ಎನಿತೋ ಹೊಚ್ಚಿ ಹೊಸದು ಬೆಳಕು
 ಅನುಭವವನು ಬೆಳಗುತ್ತಿಹುದು
 ರೂಪವಿರದೆ ಬಾಳುತ್ತ
 ರೂಪ ಮತ್ತೆ ತಾಳುತ್ತ!

ಎನಿತೋ ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ
 ಎನಿತೋ ದುಃಖ-ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ
 ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತುಂಬಿಹೆ!
 ನಾನು ಇದನು ನಂಬಿಹೆ!

ಎನಿತೋ ಪ್ರೇಮ-ರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಎನಿತೋ ಗಾನ-ರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಅವ್ಯತ ರಸವ ಸುರಿಸಿಹೆ!
 ಅಮಿತ ರೋಮ ತರಿಸಿಹೆ!

೩೯

ಮರಣದ ಆಗಮನ

ಪ್ರಶ್ನೆ:—

ಸಾವು ನಿನ್ನಯ ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿ
 ಸುಳಿದ ಆ ಇಳಿಹೊತ್ತಿಗೆ
 ಯಾವ ಎಡೆಯನು ನೀಡುವೆಯೋ ನಲ್—
 ಸಾವಿನಾ ಸವಿತುತ್ತಿಗೆ ?

ಉತ್ತರ:—

ಹರಣಗಳು ತಾ ಎಂದು ತುಂಬಿವೆ
 ಮರಣ ಪುರುಷನ ಬರವ ನಂಬಿವೆ
 ಹರಣವೀಯುವೆನಿನ್ನಿಯ ಬಂದಿರೆ ಕಳಿಸೆನೋ ಬರಿ ಉಡಿಯಲಿ
 ಮರಣ ಮನೆವರೆ ತಾನೆ ಸಂದಿರೆ ನನ್ನ ಬಾಗಿಲಿನೆಡೆಯಲಿ!
 ಎನಿತೊ ಶರದ ವಸಂತ ನಿಶಿಗಳು
 ಎನಿತೊ ಸಂಧ್ಯೆ-ಪ್ರಭಾತ-ದಶಿಗಳು
 ಚಿಲುನ ಬಾಳು ಬಟ್ಟಲಲಿ ಎನಿತೋ ರಸವ ಸುರಿಸಿಹವು!
 ಎನಿತೊ ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳ ಹರುಷವು
 ಎನಿತೊ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಸ್ವರುಶವು
 ಬೆಳಕು-ನೆರಳುಗಳಿಂದ ಹೈದಯವ ತುಂಬಿ ಹರಿಸಿಹವು!

೪೦

ಮರಣದೊಡನೆ ಮದುವೆ

ಓವೊ ನೀನಿಹೆ ನನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಯ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯ ಪೂರ್ಣತೆ !
ಸಾವೆ, ನನ್ನಯ ಸಾವೆ, ಒಡನುಡಿ ಕಿವಿಯೊಳೇ ಆ ಈ ಕತೆ !

ಜನುಮವೆಲ್ಲವ ನಿನಗೆ ತೇದಿಹೆ
ದಿನವು ದಿನವೂ ನಿನಗೆ ಕಾದಿಹೆ

ಜೀವ ಸಹಿಸಿದೆ ನಿನ್ನ ಗೋಸುಗ ದುಃಖಸುಖಗಳ ಈ ವ್ಯಥೆ
ಸಾವೆ, ನನ್ನಯ ಸಾವೆ, ಒಡನುಡಿ ಕಿವಿಯೊಳೇ ಆ ಈ ಕತೆ !

ಗಳಕೆ-ಘಟನೆಗಳೆನ್ನ ಆಸೆಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿಯದೆ
ಒಲವಿನೊಡನೆಯೆ ನಿನ್ನೊಳಗಲೆ ಧಾವಿಸುತಲಿವೆ ತಿಳಿಯದೆ !

ಬೆರೆವುದೈ ಮನ ನೀನು ಬಂದಿರೆ
ಕರುಣೆಯಾ ಶುಭ ದೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿರೆ

ಜೀವವಧು ತಾನಿಂದು ಅಹಲೋ ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನವಳನುಗತೆ;
ಸಾವೆ, ನನ್ನಯ ಸಾವೆ, ಒಡನುಡಿ ಕಿವಿಯೊಳೇ ಆ ಈ ಕತೆ !

೪೦

ಅಮರ ಮರಣ

ರೂಪ ಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಅರೂಪ ರತ್ನವು.
 ನೆಳಸಿಹೆ;
 ದ್ವೀಪದ್ವೀಪಕೆ ಜೀರ್ಣನೌಕೆಯೊಳಲೆಯೆನೋ
 ಅಳವಳಿಸಿದೆ !
 ತೆರೆಯ ತೆರೆ ಮರೆಯೊಳದ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆ
 ನಿಲ್ಲಲಿ ಜಲದಲಿ;
 ಮರಣಹೊಂದುತ ಅಮರನಾಗುವೆ
 ಅಮೃತಸಾಗರ-ತಲದಲಿ !

ತಾನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಬಾಜಿಪ ಮೊನಗಾನದ
 ಪ್ರಭೆಯಲಿ
 ಪ್ರಾಣವೀಣೆಯನೊಡನೆ ಒಯ್ಯಿಸು ಅಚಲಲೋಕದ
 ಸಭೆಯಲಿ !
 ಆ ಚಿರಂತನದೊಡನೆ ಶ್ರುತಿಯರೆ ಕೊನೆಯ
 ಗಾನವು ಕರೆದಿರೆ
 ಅಚಿ ನೀರವದಡಿಯ ಸೇರುವೆ ಮೊನ
 ವೀಣೆಯು ಬೆರೆದಿರೆ !

೪೨

ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಹೇಳಿಕೆ

ಹೊರಡುವ ದಿನದಲಿ ಒರೆಯಲು ಬಳಗಕೆ
 ನನ್ನೊಳು ಈ ಮಾತೊಂದಿರಲಿ !
 ಕಂಡುದೆಲ್ಲಾ ಉಂಡುದೆಲ್ಲಾ
 ಉಪಮಾತೀತವೆ ಎಂದಿರಲಿ !
 ಬೆಳಕಿನ ಕಡಲಲಿ ಬೆಳಗುವ ಕಮಲದ
 ಮಧುಸೇವನದಲಿ ನಾ ಧನ್ಯ !
 ಹೊರಡುವ ದಿನದಲಿ ಒರೆಯುತ್ತಲಿದನೇ
 ತೆರಳುವ ಭಾಗ್ಯವ ಕೊಡು ಜಿನ್ನಾ !

ವಿರಾಟರೂಪವು ಮೆರೆವಂಗಳದಲಿ
 ಎನಿತೋ ಆಟವನಾಡಿದೆನು
 ಎರಡೂ ಕಣ್ಣನು ತೆರೆಯುತ್ತ ಆ ಅಪ-
 ರೂಪದ ದೃಶ್ಯವ ನೋಡಿದೆನು !
 ಸ್ವರುಶಬ್ದ ಆಚೆಗೆ ಇರುವನ ಸ್ವರುಶಬ್ದ
 ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯದಲಿ ತುಂಬಿಹುದು
 ಮರಣವು ಇಂದೇ ಬರಲಿರೆ ಸ್ವಾಗತ !
 ಜಯ ಶುಭವನೆ ಮನ ನಂಬಿಹುದು !

ನಿಸರ್ಗ ನಿಷ್ಠೆ

೪೩

ವಸಂತನ ಆಗಮನ

ಇಂದು ಬಸಂತನು ಬಂದಿಹನ್ನೆನ್ನೆ ಬಾಗಿಲಲಿ
 ನಿಂದಿಹನ್ನೆ ಬಾಳು-ದೇಗುಲಲಿ!
 ಕುಂತಿವಿರೆ ಅವಗುಂತಿವಿರೆ ತವ ಜೀವನಾ |
 ಎಂಥ ವಿಡಂಬನೆಯೋ ಅವನಾ!

ಇಂದೇ ತೆರೆಯೈ ಎದೆ ಮುಗುಳನು ತೆರೆ ತೆರೆಯೈ
 ಇಂದೇ ಮರೆಯೈ ಸ್ವ-ಪರ ಭಾವವನು ಮರೆಯೈ
 ಇಂಪಿನ ಗಾನದಿ ನಿನದಿಸುವಂತಹ ಈ ನಭದಿ
 ಕಂಪನು ಚೆಲ್ಲತ ತೆರೆ ತೆರೆಯಲಿ ನೀ ಹರಹೈ
 ಈ ಹೊರ ಜಗದಲಿ ದೆಸೆ ದೆಸೆಗಳನುಃ
 ಮೋಹಿಸುವಂತಹ ನಿನ್ನಯ ಸವಿಯಾ
 ತೋರೈ ಸೂರೆಯಲಿ
 ಅರಿಯದ ಮೇರೆಯಲಿ !

ಪ್ರತಿ ಪಲ್ಲವದಲಿ ವ್ಯಥೆ ಮಿಡಿಮಿಡಿವುದು
 ಅತಿ ನಿಬಿಡವೊ ಬನಬನದಲಿ ಇಂದು
 ದೂರದಿ ಗಗನದಿ ಯಾರನೊ ಬಯಸುತ
 ಚಾರು ವಸುಂಧರೆ ವ್ಯಾಕುಲಳೆಂದು

ತೆಂಕಣಿ ಗಾಳಿಯು ನನ್ನಯ ಪ್ರಾಣಕೆ ತಾಗಿಹುದು
 ಅಂಗಳಂಗಳದಿ ಕದದಲಿ ಯಾರನೊ ಕೂಗಿಹುದು
 ಸೌರಭ-ವಿವ್ವಲ ರಜನಿಯು ಇಂದೀ ಧರಣಿಯಲಿ
 ಯಾರ ಚರಣದಲಿ ಜಾಗೃತಿಯಿಂದಲಿ ಬಾಗಿಹುದು ?

ಪ್ರಭುವೇ, ಸುಂದರ! ನಲ್ಲಭ! ಕಾನ್ತಾ
 ಗಭೀರ ಸ್ವರದಲಿ ಯಾರನು ಇಂದು
 ಕರೆಯುವಿ ಕೂಗುತಲೆ
 ಸಾಗುತ ಸಾಗುತಲೆ?

೪೪

ಮೋಡ ಮೋಡಕೆ ಜೋಡಿ ಕೂಡಿನೆ !

ಮೋಡ ಮೋಡಕೆ ಜೋಡಿ ಕೂಡಿನೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಬಲು ಕವಿದಿದೆ !
 ಕೂಡಿಸಿಹೆಯಾ ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿ? ಹೊತ್ತು ತಿಳಿಯದೆ ಸವೆದಿದೆ !
 ಕೆಲಸ ತುಂಬಿದ ದಿನದಿ, ಹಲಹಲ ಜನದಿ ಕೆಲಸದಿ ತೊಡಗಿಹೆ !
 ನೆಲಿಸಿ ನಂಬಿಗೆ, ಇಂದು ಮಾತ್ರದಿ ನೆನಿಸಿ ನಿನ್ನೊಳು ಮಡಗಿಹೆ !
 ಕೂಡಿಸಿಹೆಯಾ ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿ? ಹೊತ್ತು ತಿಳಿಯದೆ ಸವೆದಿದೆ
 ಮೋಡ ಮೋಡಕೆ ಜೋಡಿ ಕೂಡಿದೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಬಲು ಕವಿದಿದೆ

ಇಂತು ನೀ ಮೊಗದೋರದಿರೆ, ಅವಹೇಳನದ ಈ ಕುತ್ತನೇ-
 ಎಂತು ಕಳೆಯುವೆನೋ ಪ್ರಭೋ ಈ ಮೋಡ ಕವಿದಿಹೆ ಹೊತ್ತನೇ
 ದೂರದಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಿದೆ ನಿನ್ನ ದಾರಿಯ ಕಾಯುತ !
 ಕ್ರೂರ ಗಾಳಿಗಳಲೆಗಳಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣವಲೆವುದು ನೋಯುತ !
 ಕೂಡಿಸಿಹೆಯಾ ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿ? ಹೊತ್ತು ತಿಳಿಯದೆ ಸವೆದಿದೆ !
 ಮೋಡ ಮೋಡಕೆ ಜೋಡಿ ಕೂಡಿನೆ; ಕತ್ತಲೆಯು ಬಲು ಕವಿದಿದೆ !

೪೫

ಆಷಾಢದ ಸಂಜೆ

ಆಷಾಢೆ ಮಾಸವಲಿ

ಸಂಜೆ ಘನಿಸುತ ಬಂತು
ಕಳೆಯಿತೋ ಹಗಲಂತು
ಈ ಲೋಕದಿ!

ಜಲಧಾರೆ ಧೋ ಎಂದು

ಸಂತತವು ಸುರಿಯುವದು
ಬಂಧನವ ಹರಿಯುವದು
ಮೂಲೋಕದಿ!

ನಿನ್ನ ಮನೆ-ಮೂಲೆಯಲಿ

ಹೀಗೇಕೆ ಕುಳಿತಿರುವೆ
ಏನು ಬಗೆಯುತಲಿರುವೆ
ಒಂಟಿತನದಿ?

ಸಜಲ ವಾಯುವು ತಾನೆ
 ಏನನೋ ನುಡಿಯುತಲಿ
 ಸುಳಿದಿಹುದು ಬೆಡಗಿನಲಿ
 ಜಾಜಿಬನದಿ !

ಹುಡುಕಿದರು ತಲುನೆಯೋ
 ಇಂದಂತರಂಗದಲಿ
 ಎದ್ದಿಹ ತರಂಗದಲಿ
 ಆ ದಂಡೆಯಾ !

ಬನದಿ ತೊಯ್ವಿಹ ಹೊವು
 ತನಿಗಂಪ ಹರಡಿಹವು
 ಪ್ರಾಣನನೆ ಕದಡಿಹವು
 ಎಲೆ ಕಂಡೆಯಾ !

ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಲವನು
 ಯಾವ ಸ್ವರವನು ತೀಡಿ
 ಯಾವ ರಾಗವ ಹಾಡಿ
 ಕಳೆಯಬಹುದೋ ?

ಇಂದು ಮರವೋ ಮರವು
 ಇದು ಯಾವ ಮಾಟವೋ
 ಮನದ ಮರುಳಾಟವೋ
 ಒಳಗೆ ಇಹುದೋ !

೪೬

ಭಾದ್ರಪದದ ಜಡಿವುಳೆ

ಇಂದು....ಮೇಘದಲಿ ಜಲ ವೇಗದಿಂದಲಿ

ತುಂಬಿ ಧೋಧೋಗರೆವುದು

ಮುಗಿಲ ಕರುಳನು ಬಗಿದು, ವ್ಯಾಕುಲ-

ಧಾರೆ ಸಂತತ ಸುರಿವುದು !

ಶಾಲಿ ಬನದಲಿ ಗಾಳಿ ತೂಗು-

ಯ್ಯಾಲೆಯಲಿ ಗುಡುಗುಡುಗಿರೆ

ನೀರು ಹರಿವುದು ಮೇರೆವರಿಯುತ

ನಲದ ನೆಲೆಯೇ ಅಡಗಿರೆ !

ಇಂದು....ನೋಡ-ಜಡೆಯೇಡಾಡಿ ಯಾವನೋ
 ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ ಕುಣಿವನೋ
 ಕುಣಿದು ಥೈಥೈ ಮಣಿಸಿ ಮೈಕೈ
 ಸ್ವೈರ ಛಂದದಿ ತಣಿವನೋ !

ಇದಿಗೋ.... ಸುರಿವ ಮಳೆಯಲಿ ಕೊರೆವ ಗಾಳಿಯ
 ಸೆಳವಿನಲಿ ಮನಸಿಟ್ಟುದು !
 ಎದೆಯ ತೆರೆ ಕುದಿಕ್ಕುದಿದು ಉಕ್ಕುತ
 ಯಾರ ಅಡಿಯಲಿ ಬೀಳ್ಳುದು
 ಅಂತರಂಗದೊಳೆಂಥ ಕಳವಳ !
 ಬಾಗಲಡೆತಡೆ ಒಡೆದಿದೆ !
 ಭದ್ರ ಹೃದಯದಿ ಭಾದ್ರಪದದೊಳು
 ಮರುಳಿನಾಟವು ನಡೆದಿದೆ

ಇಂದು....ಒಳಗು ಹೊರಗೂ ಮಲೆತು ನಿಂತಿಹ
 ಇಂಥವನು ಯಾರೈ ?
 ಇನ್ನು ಮನೆಯಲಿ ನನ್ನ ಒಡತನ
 ಇಲ್ಲ, ದೊರೆ ಬಾರೈ !

೪೭

ಶರದಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಆಗಮನ

ನನ್ನ ಕಂಗಳ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ
 ಮಾಟಗಾತಿಯೆ ಬಂದೆಯೆ!
 ಇನ್ನು ಏನಿದು ಎದೆಯು ತೆರೆಯಿತು;
 ಏನನೋ ನಾ ಕಂಡೆನಾ!

ಪಾರಿಜಾತದ ವೃಕ್ಷತಲದಲಿ
 ಹೂವ ರಾಶಿಯು ಹಾಸಿದೆ;
 ಮೇರೆ ಮೀರಿದ ಶಿಶಿರ ಜಲದಲಿ
 ಚೆಲ್ವ ಹುಲ್ಲದು ಈಸಿದೆ!
 ಮೆರೆವ ಈ ಹೂ ಹುಲ್ಲ ಹಾಸಿಗೆ
 ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ತುಳಿದೆಯೆ;
 ಅರುಣ ವರ್ಣದ ಚರಣ ಚೆಲ್ಲುತ
 ಶರದ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ಸುಳಿದೆಯೆ!
 ಮಾಟಗಾತಿಯೆ ಬಂದೆಯೆ;
 ಏನನೋ ನಾ ಕಂಡೆನಾ!

ಬಿಸಿಲು ನೆರಳಿನ್ನೆ ಸೆರಗು ಸುಳಿಯುತ್ತ
 ಸಾಗಿದುದು ಬನಬನದಲಿ;
 ಕುಸುಮಗಳು ಇದ ಕಂಡು ಏನನೋ .
 ನುಡಿವವೋ ಮನಮನದಲಿ !
 ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಓಸರಿಸು ಆ
 ಮೊಗದ ತೆರೆಯನು ಒಯ್ಯನೆ !
 ಮೋಡ-ಮುಸಕನು ಎರಡು ಕೈಯಲಿ
 ಇನಿಸು ತೆರೆಯೊರಯ್ಯನೆ !
 ಮಾಟಗಾತಿಯೆ ಬಂದೆಯೆ
 ಏನನೋ ನಾ ಕಂಡೆನಾ !

ಶಂಖಧ್ವನಿ ಗಂಭೀರವೋ ಬನ-
 ದೇವಿದ್ವಾರದ ಸನಿಯದಿ;
 ರೈಂಕರಿಸುತಿನೆ ಮುಗಿಲ ಬೀಣಿಯ
 ತಂತಿ, ತವ ಆಗಮನದಿ !
 ಉಲಿಯುತಿನೆ ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ?
 ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರೈದಿ !
 ಶಿಲೆಯ ದ್ರವಿಸುವ ಸುಧೆಯು ಹರಿವುದು
 ಸಕಲಭಾವದಿ ಕಾರ್ಯದಿ !
 ಮಾಟಗಾತಿಯೆ ಬಂದೆಯೆ
 ಏನನೋ ನಾ ಕಂಡೆನಾ !

೪೮

ಬೆಳಕು-ಗಾಳಿ-ನಲಗಳಿಗೆ ನಂದನೆ

ತಿಳಿ ಮುಗಿಲಲಿ ಅಹ ಕಳೆಗೊಂಡರಳಿತು

ಬೆಳಕಿನ ಶತದಲವು !

ಪಕಳಿಗಳಂತಿಕೊ ಸಕಲದಿಗಂತಕೆ

ಹರಹಿವೆ ಚಿದುರನು ತೆರೆಯುತ ಪದರನು

ಏನಿದು ಈ ಚಿಲುವು !

ಸುತ್ತಲು ಮುಚ್ಚಿದೆ ದಟ್ಟವಿರುವ ಕಂ

ಕತ್ತಲೆಯಾ ಜಲವು !

ಸ್ವರ್ಣಕೋಶದಲಿ ಪೂರ್ಣತೋಷದಲಿ

ಒಳಗೆ ನಡುವೆ ನಾ ಕುಳಿತಿಹೆನಣ್ಣಾ

ತುಳುಕಿದೆ ಒಳನಲವು !

ಸುಳಿಯುತ ನನ್ನಲಿ ಸೆಳೆದಿದೆ ಮನವನು

ಬೆಳಕಿನ ಶತದಲವು !

ಅರರೇ ಮುಗಿಲಲಿ ತೆರೆಯೆದ್ದವು ಮುಂ-
 ಬರಿಯುತಲಿದೆ ಗಾಳಿ !
 ಈ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯಲಿ ಗಾನವು ತಣಿದಿದೆ
 ಈ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಕಣಿದಿದೆ
 ಮೌನವೆ ಮೈದಾಳಿ !
 ಪರಿಸವು ಮುಗಿಲಲಿ ಹರಹಿದೆ, ಮೈಯಲಿ
 ಸುರಿದಿವೆ ರೋಮಾಳಿ !
 ಪ್ರಾಣದ ಕಡಲಲಿ ನಾನಿಹೆ ಒಡಲಲಿ
 ಪ್ರಾಣದ ತಿದಿಯಲಿ ತ್ರಾಣವು ಎದೆಯಲಿ
 ಆನುವುದೈ ತೇಲಿ !
 ತಿರುಗುತ ನನ್ನಲಿ ಮೊರೆ ಮೊರೆಯುತ ಮುಂ-
 ಬರಿಯುತಲಿದೆ ಗಾಳಿ !

ಉಡಿಯಲಿ ದಶದಿಶೆ ಮಡಗಿಹಳಪ್ಪುತ
 ಮಡಿಲಲಿ ನೆಲ-ತಾಯಿ !
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಹವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೊರೆವುದು
 ಎಲ್ಲಾ ಜೀವವ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರೆವುದು
 ಎಲ್ಲೆಯ ತಾಯೆ-ಬಾಯಿ !
 ತಣಿಸುತ ಕೈಗಳ, ದಣಿಸುತ ಬಾಯ್ಗಳ
 ಉಣಿಸುವಳ್ಳಿ ಓವಿ !
 ಅಹಹಾ ಕುಳತಿಹೆ ಮಹದಾನಂದದಿ
 ಪ್ರೀತಿಯು ತುಳುಕೆಹ ಗೀತದಿ ಗಂಧದಿ
 ಸೋತಿದೆ ಮನಸೂವಿ !
 ಉಡಿಯಲಿ ನನ್ನನು ಮಡಗಿಹಳಪ್ಪುತ
 ಮಡಿಲಲಿ ನೆಲ-ತಾಯಿ !

ಅಮಮಾ ಬೆಳಕೇ, ನಮಿಸುವೆ ನಿನ್ನಲಿ, ಕ್ಷಮಿಸೈ ಅಪರಾಧಾ !
 ಹಿತವಲಿ ಹಣೆಯಲಿ ಅತಿ ಮಮತೆಯೊಳೆಡು ಪಿತನಾಶೀರ್ವಾದಾ !
 ಈಗಲೆ ಗಾಳಿಯೆ ಬಾಗುವೆ ನಿನ್ನಲಿ ನೀಗೈ ಅವಸಾದಾ !
 ಇಡುತಲಿ ಕೈಯನು ಇಡಿ ಮೈದಡವುತ ಕೊಡು ಅಶೀರ್ವಾದಾ !

ಮಣಿಯುವೆ ನೆಲವೇ, ಎಣೆಕೆಗೆ ಎರೆಯೈ
 ಎಣೆಯಿಲ್ಲವ ಮೋವ !
 ಅತಿ ತುಂಬಿರೆ ಮನೆ, ದ್ರುತದಲಿ ಫಲಿಸಲಿ
 ಪಿತನಾಶೀರ್ವಾದಾ !

ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ

೪೯

ನಿಮಂತ್ರಣ

ಜಗದ ಈ ಆನಂದಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂತು ನನಗೆ ನಿಮಂತ್ರಣ !
ಸೊಗದ ಬಾಳ ಇದು ಧನ್ಯಧನ್ಯವು ಇಂತು ಮಾನವ ಜೀವನ !

ರೂಪ-ಸ್ವರದೊಳರಸಿ ಸುಳಿಯುತ ಕಣ್ಣು ತೃಪ್ತಿಯೊಳೇಸಿವೆ
ವ್ಯಾಪಿಸಿಹ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲಿ ಸೂಸಿವೆ !

ನೀನೆ ಹೊರಿಸಲು ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞದಿ ಕೊಳಲನೂದುವ ಹೊಸೆಯನು
ಪ್ರಾಣಲಹರಿಯ ನೋವು ನಲಿವಿನ ನೆಲೆಯ, ಹಾಡೊಳು ಹೆಣೆನೆನು !

ನಿನ್ನ ಮೊಗ ಓಲಗದಿ ಕಾಂಬ ಸು-ಸಮಯ ಬಂತೇ ಇಂದಿಗೆ ?
ಜೆನ್ನ ! ಜಯಧ್ವನಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಲಿ ನಮನ ಗೈವುದು ಎಂದಿಗೆ ?

೫೦

ಉಜ್ವಲತೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ

ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನು ಸೂರೆಗೊಂಬುದು ಸಾಗಿದೆಯೋ ಈ ಭುವನದಿ-
ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನಯ ಚಿತ್ತವೆಂಬುದು ಎಂತು ಹೊಗುವದೋ ಹವಣದಿ ?

ಚಿಕ್ಕೈ-ಸೂರ್ಯರು ಬೆಳಕ ಬಿಡದಲೆ
ಮಿಕ್ಕೈ ಒಯ್ಪರೊ ಹೊನ್ನ ಕೊಡದಲಿ-

ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅನಂತ ಪ್ರಾಣಗಳಹಹ ಚಿಗಿವುವೋ ಗಗನದಿ-
ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನಯ ಚಿತ್ತವೆಂಬುದು ಎಂತು ಹೊಗುವದೋ ಹವಣದಿ ?

ಎಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ ಕುಳಿತು ಇಹೆಯೋ ದಾನಗೈವಾಸನದಲಿ !
ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನಯ ಚಿತ್ತವೆಂತದು ಹೊಗುವದೋ ತಂತನದಲಿ !

ನಿತ್ಯ ನೂತನ ರಸವ ಚಿಮ್ಮುವ
ಸತ್ಯ ರೂಪವ ಹೊರಗೆ ಹೊಮ್ಮುವ

ಚೆಲ್ಲ ಸ್ಥಳದಲಿ ಕರೆವುದಿಲ್ಲವೆ ನನ್ನನೀ ಜೀವನದಲಿ ?
ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನಯ ಚಿತ್ತವೆಂತದು ಹೊಗುವದೋ ತಂತನದಲಿ ?

೫೧

ಕರ್ಮಯೋಗ

ಸಾಕು ಸಾಕೇ ಭಜನೆ ಪೂಜನೆ ಸಾಕು ಈ ಆರಾಧನೆ !
 ದೇಗುಲದ ಕದ ಬಿಗಿದು ಮೂಲೆಯೊಳೇಕೆ ಪಡುತಿಹೆ ವೇದನೆ ?
 ಕತ್ತಲಲಿ ಕಡು ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಲಿ ಯಾವ ನೆನಿಕೆಯು ಮನದಲಿ ?
 ಇತ್ತ ಕಣ್ಣಿರೆ- ಕಾಣಬಯಸುವ ದೇವನಿಲ್ಲವೊ ಮನೆಯಲಿ !

ಎಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲ ಮಗನು ಬಿರುನೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಹರಗುತ ದುಡಿವನೋ
 ಕಲ್ಲು ಮಗ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಲ್ಲೊಡೆವನೋ
 ಆತ ತೆರಳಹನಲ್ಲಿ ಹುಡಿಯಲಿ- ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಗಳ ಮಧ್ಯದಿ
 ಏತಕ್ಕೇ ಶುಚಿ ವಸನ ? ತೆಗೆದೊಗೆ ! ದುಡಿಯೊ ಅವನೊಲು ಸದ್ಯದಿ !

ಇಷ್ಟು ಹಲುಬುವ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟೇ ? ಎಲ್ಲಿ ಪಡೆವೆಯೊ ಮುಕ್ತಿಯ ?
 ಸೃಷ್ಟಿಬದ್ಧನು ಪ್ರಭುವು ಇಟ್ಟಿಹನೆಲ್ಲರೊಳು ಅನುರಕ್ತಿಯ
 ತೊರೆಯೊ ಧ್ಯಾನವ-ಪುಷ್ಪ ಧೂಪವ ! ಧೂಳಿ ವಸ್ತ್ರಕೆ ಸಿಡಿಯಲಿ
 ಬೆರೆತು ಅವನಲಿ, ಕರ್ಮಯೋಗದಿ ಬಾಳಸಾಧನೆ ನಡೆಯಲಿ !

೫೨

ಜನತಾ-ಸಂಸರ್ಕ

ರಾಜನಂದದ ವೇಷಭೂಷಗಳೇಕೆ ನಿನ್ನೀ ಮಗುವಿಗೆ ?
 ಮಾಜುವುದು ಸಹಜತೆಯು ಈ ಮಣಿ ರತ್ನಹಾರಗಳೊಗುವಿಗೆ
 ಅಟನೋಟದ ಎಲ್ಲ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎದೆ ಎರವಾಗಿರೆ
 ಮಾಟಮಾಟದ ತೊಡವು ತೊಡವುಗಳೇಗ ಹೊರೆ ಹೊರೆಯಾಗಿರೆ

ಅಯ್ಯೊ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಅದರುತ
 ರಯ್ಯ ಹುಡಿಯೊಳು ಹೊಗಲು ಹೆದರುತ

ಬಾಗಿಲೊಳಬದಿ ಬೆಪ್ಪನಂದದಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರುತ ನಡೆವರೇ ?
 ಸಾಗಿ ಹೋಗದೆ ಸರ್ಪರಿಂದಲಿ ದೂರದೂರಕೆ ಸಿಡಿವರೇ ?
 ರಾಜನಂದದ ವೇಷಭೂಷಗಳೇಕೆ ನಿನ್ನೀ ಮಗುವಿಗೆ ?—
 ಮಾಜುವುದು ಸಹಜತೆಯು ಈ ಮಣಿ ರತ್ನಹಾರಗಳೊಗುವಿಗೆ !

ತರುವುದೇನಿದೆ ತಾಯೆ ಇಂತಹ ರಾಜನಂದದ ವೇಷದಿ ?
 ಮೆರೆವುದೇನಿದೆ ಇಂಥ ಈ ಮಣಿ-ರತ್ನಹಾರದ ಭೂಷದಿ ?
 ತೆರೆದು ಕದವನು,— ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಚಿಕ್ಕಂದದಿ
 ಹರಿದು ಸೆರೆಯನು—ಕೆಸರಿನಲಿ ಕುಣಿದಾಡುವೆನು ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿ !

ಎಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಜನರ ಕೂಟವೊ,
 ಎಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ಹಲವು ಆಟವೊ,

ಎಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೆಸೆ ವಿಶ್ವಗಾನ ಸಹಸ್ರಸ್ವರದಲಿ ಮಿಡಿವುದು,
 ಅಲ್ಲಿ ಬೆರೆವಧಿಕಾರವಿರದಿರೆ ಬಾಳನೇ ಸುಡು ಸುಡುವುದು !
 ರಾಜನಂದದ ವೇಷಭೂಷಗಳೇಕೆ ನಿನ್ನೀ ಮಗುವಿಗೆ ?—
 ಮಾಜುವುದು ಸಹಜತೆಯು ಈ ಮಣಿ-ರತ್ನಹಾರಗಳೊಗುವಿಗೆ !

೫೩

ಅತಿ ದೂರ

' ದೇವಸ್ವಂ ' ಇತಿ ಭಾವಿಸಿ ದೂರದಿ ನಾ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವೆನು
 ನನ್ನವನೇ ನೀನೆನ್ನುವ ಮಾತನು ಒಳದಲೆ ತಳ್ಳುವೆನು
 ಪಿತನೇ ನೀನೆನ್ನುತ ಪದತಲದಲಿ ಶಿರವನು ಚೆಲ್ಲುವೆನು
 ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಕೈಯಲಿ ಕೈಯಿಕ್ಕದೆ ಸಿಡಿಯುತ ನಿಲ್ಲುವೆನು !
 ಒಲವನು ಸೂಸುತ ಇಳಿದು ಬಂದ ಅತಿ ಸಹಜ-ಪ್ರೇಮಿ ನೀನು !
 ಮುದದಲಿ ನಿನ್ನನು ಎದೆಗಪ್ಪುವ ಸಖನಾಗಲೊಲ್ಲೆ ನಾನು !

ಬಂಧುಗಳಲಿ ಪ್ರಭೋ ಹೊಂದಿದವನು ನೀನೆಂಬುದು ನಿಜ ಮಾತು
 ಆದರು ಆಸ್ತಿಯನಾದರದಿಂದಲಿ ಹಂಚದ ಒಳಬೇತು !
 ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಎಂಬುದನರಿವುದೆ ನಿಜ ದೃಷ್ಟಿ ;
 ಅನಿಬರೋಳೂ ಸರಿ ಧನವನು ಹಂಚಿರೆ ತುಂಬಿತೊ ತವ ಮುಷ್ಟಿ !
 ಜನ-ಸುಖದುಃಖದಿ ತನುಮನ ಜೆರಿಸದೆ ನಿನ್ನೆದುರಲಿ ಬರುವೆ ;
 ದಣಿಯದ ಕಾರ್ಯದಿ ಜನಸಾಗರದಲಿ ಧುಮುಕಲು ಹಿಂಜರಿವೆ !

೫೪

ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ

ಎನಿತೋ ಅರಿಯದಂಥ ಜನರ
 ಗುರುತುಗೊಳಿಸಿಹೆ !
 ಎನಿತೋ ಮನೆಯೊಳೆನಗೆ ಸ್ಥಳವ-
 ನಿರಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಹೆ !
 ದೂರದಲಿಹೆ ಜನವನಹಹ
 ಸನಿಹೆ ತರಿಸಿಹೆ !
 ಯಾರೊ ಎಂದ ಹೆರರ, ಬಂಧು-
 ವೆನಿಸಿ ಇರಿಸಿಹೆ !
 ಹಿಂದಿನಸ್ಥಳ ಬಿಡುವ ಗಳಿಗೆ
 ಬಂತೆ ಕ್ಷಣದಲಿ ?
 ಮುಂದೆ ಏನೊ ಎಂತೊ ಎಂದು
 ಚಿಂತೆ ಮನದಲಿ
 ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದರೊಳಗೆ ನೀನೆ
 ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯನು !
 ನಿಚ್ಚಳವಿಹೆ ಮಾತನಿದನು
 ತಿಳಿದು ತಿಳಿಯನು !
 ದೂರದಲಿಹೆ ಜನವನಹಹ
 ಸನಿಹೆ ತರಿಸಿಹೆ,
 ಯಾರೊ ಎಂದ ಹೆರರ, ಬಂಧು-
 ವೆನಿಸಿ ಇರಿಸಿಹೆ !

ಬದುಕೆ? ಸಾವೆ? ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು
 ತಾನೆ ಕರೆಯುವಿ-
 ಬದು-ಬದುಕಿಗು ಚಿರಪರಿಚಿತ
 ನೀನೆ ಬೆರೆಯುವಿ !
 ನಿಖಿಲ-ಭುವನ-ಜನಕೆ ತನ್ನ-
 ನಿತ್ತು ತಣಿಸಿಹೆ !
 ಸಕಲ ಜನರ ಗುರುತುಗೊಳಿಸಿ
 ಗುಟ್ಟನುಣಿಸಿಹೆ !

ನಿನ್ನನರಿತ ಬಳಿಕ ಹೆರವ-
 ರೆಂಬರಿಲ್ಲವು !
 ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ ಅಳುಕು ಅಂಜಿ-
 ಕೆಂಬುದಿಲ್ಲವು !
 ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮಿಲನಗೊಳಿಸಿ
 ಚಾರು ಜಾಗೃತ !
 ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರೊ
 ತೋರೊ ಸುವ್ರತ !

ದೂರದಲಿಹ ಜನವನಹಹ
 ಸನಿಹೆ ತರಿಸಿಹೆ !
 ಯಾರೊ ಎಂದ ಹೆರರ, ಬಂಧು-
 ವೆನಿಸಿ ಇರಿಸಿಹೆ !

೫೫

ಮರಳಿದ ವೀರ-ದಲ

ಎಂದು ಬಂದಿತೋ ದೊರೆಯ ಮಂದಿರದಿಂದ ವೀರರ ಆ ದಲ
ಅಂದು ಅಡಗತ್ತೆಲ್ಲೊ ಏನೋ ವಿಪುಲವಾಗಹ ಆ ಬಲ !

ಕವಚವೆಲ್ಲೆಯೊ ಖಡ್ಗವೆಲ್ಲೆಯೊ ?

ಸವೆದು ಬಡಕಲು, ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೋ ?

ಅಂದು ನಾಡ್ಡಿಸೆಯಿಂದಲೂ ಆಘಾತ ಬಂತೋ ನಿರರ್ಗಳಾ--

ಎಂದು ಬಂದಿತೋ ದೊರೆಯ ಮಂದಿರದಿಂದ ವೀರರ ಆ ದಲ !

ಎಂದು ಮರಳಿತೋ ದೊರೆಯ ಮಂದಿರದತ್ತ ವೀರರ ಆ ದಲ

ಅಂದು ಮತ್ತೆಯೆ ಮಾಯವಾಯಿತೋ ವಿಪುಲವಾಗಹ ಆ ಬಲ !

ಧನು ಶರಗಳೊಡ ಖಡ್ಗ ಬಿದ್ದಿತು ;

ತಣೆವು ಮೂಡಿತು, ನಗೆಯು ಎದ್ದಿತು !

ಅಂದು ಉಳಿಯಿತು ಹಿಂದೆ ಬಾಳುವೆ ಗಳಿಸಿದೆಲ್ಲಾ ಆ ಫಲ.

ಎಂದು ಮರಳಿತೋ ದೊರೆಯ ಮಂದಿರದತ್ತ ವೀರರ ಆ ದಲ !

೫೬

ಭಾರತ ತೀರ್ಥ

ನನ್ನ ಚಿತ್ತವೇ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲಿ
ಮೆಲ್ಲನೇಕೊ ಇಲ್ಲಿ!
ಭಾರತದ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲದ
ಶರಧಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ!

ನಿಂತು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಂತು ಕೈಮುಗಿದು
ನರದೇವಗೆ ಮಣಿವೆ!
ಸರಸ ಭಂದದಲಿ ಪರಮಾನಂದದಿ
ವಂದಿಸುತಲಿ ನೆನೆವೆ!

ಸದೈವ ಧ್ಯಾನ ಸುಗಭೀರ ಗಿರಿಯಲಿ
ನದಿಜಪಮಾಲೆಯ ಧರಿಸಿಹ ಬಯಲಲಿ

ನಿತ್ಯಪವಿತ್ರ ಧರಿಸ್ರಿಯ ಕಾಂಚಿನು
ಇರುತಲೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ!
ಭಾರತದ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲದ
ಶರಧಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ!

ಯಾರು ಬಲ್ಲರೈ ? ಯಾರ ಆಜ್ಞೆಯಲಿ
 ಬಂತೊ ಜನದ ಘಾರಿ
 ಮರೆತು ಬೆರೆತು ಹಿರಿ ಶರಧಿಯಾಯ್ತು ಕೊರೆ-
 ಕೊರೆದು ಕೌತವ ನೀರೇ !

ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಯರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಅನಾರ್ಯರು,
 ಇಲ್ಲಿ ದ್ರವಿಡ ಚೀನ
 ಹೂಣ ಶಕರು ಪಾತಾಣ ಮೊಗಳಲರು
 ಏಕದೇಹ ಲೀನ !

ಪಡುವಲ ಬಾಗಿಲು ಇಂದಿಗೊ ತೆರೆಯಿತು
 ಒಡನೆಯೆ ಸರ್ವರ ಕಾಣಿಕೆ ನೆರೆಯಿತು

ತರುತ ಕೊಳ್ಳುತಲಿ, ಬೆತೆದು ಬೆರೆಯಿಸುತ
 ಮರಳಡಿ ಇಹರಿತ್ಲಿ !
 ಭಾರತದ ಮಹೋಪಾತ ಮನುಕುಲದ
 ಶಶಧಿ-ತೀರಡಲ್ಲಿ !

ರಣಕೆ ರಕ್ತವಾಸ ಹಣಿಸಿ ಜಯಗಾನ-
 ಕಲರವೋನ್ಮಾದವಿ
 ಮಾರುಪಥನನೊಡೆದು ಗಿರಿಘಟ್ಟ ಕಡಿದು
 ಬಂದರಾರ್ ಮೋರದಿ ?

ಎಲ್ಲರನ್ನೊಳಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ವೆರೆಯುವರು
 ದೂರವಿಲ್ಲ ಯಾರೂ !
 ಅವರ ವಿವಿಧ ಸ್ವರ ನವಿರುನೆತ್ತರಲಿ
 ಧ್ವನಿತವಾರುಪಾರು !

ರುದ್ರವೀಣೆಯೇ, ಮಿಡಿ ಮಿಡಿ ಮಿಡಿಯೈ
ಆದ್ರ್ವ ಹೈವಯದಲಿ ಪತಿತರ ಪಿಡಿಯೈ

ಅಗಲಿದವರಿಂದು ನಿಗಳಗಳ ಕಳಚಿ

ನೆರೆದು ಬರಲಿ ಇಲ್ಲಿ !

ಭಾರತನ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲನ

ಶರಣಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ !

ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಅಂದು ಬಿಡದೆ ಓಂ-

ಕಾರ ಮಹಾಧ್ವನಿಯೇ

ಚಿತ್ತತಂತ್ರಿಯಲಿ ಐಕ್ಯಮಂತ್ರನನು

ಮಿಡಿಯಿತ್ತಿಲ್ಲ : — ಎಣೆಯೇ ?

ತಕ್ಕ ತಪದಲಿಃ ಐಕ್ಯಾನಲದಲಿ

ಬಹು ಆಹುತಿ ದತ್ತ !

ನೀಗಿರೆ ಭೇದವು ಜಾಗೃತವಾಯಿತು

ಏಕ ನಿರಾಟಾ ಚಿತ್ತ !

ಆರಾಧನದಲಿ ಆ ಸಾಧನದಲಿ

ದ್ವಾರವು ತೆರೆದಿದೆ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲಿ

ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲೈ—

ಶಿಶು ಬಾಗಲಿ ಇಲ್ಲಿ !

ಭಾರತದ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲದ

ಶರಣಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ !

ಹೋಮಕುಂಡದಿ, ಓ ಮೈವೆತ್ತಿವೆ

ದುಃಖದ ರಕ್ತ ಶಿಖೆ !

ಮನದಿ ತಾಳುವುದು ! ಹಣೆಯ ಬರಹವಿದು

ಇಂತಿದೆ ಓದು ಸಖೇ !

ಸಹಿಸು ಚಿತ್ತವೇ, ಸುಹೃದ ಕೇಳುತಿರು
 ಏಕತ್ವದ ಕರೆಯಾ !
 ಒಳದ ಲಜ್ಜೆ ಭಯಗಳನು ಗೆದ್ದು ಕಳೆ
 ಅಪಮಾನದ ಹೊರೆಯಾ !

ತಾಳದ ವ್ಯಥೆ ಹೊಂದಲಿ ಅವಸಾನಾ
 ಬಾಳಿಗೆ ದೊರೆವುದು ನಿಶಾಲ ಪ್ರಾಣಾ ;
 ಕುಣಿವ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಜನನಿ ಜುಗೃತಳು
 ಹರಹು-ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ !
 ಭಾರತದ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲದ
 ಶರಧಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ !

ಬನ್ನಿ ಆರ್ಯರೇ, ಬನ್ನಿ ಅನಾರ್ಯರೇ,
 ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ! ಬನ್ನಿ !
 ಬನ್ನಿ ಆಂಗ್ಲರೇ, ಬನ್ನಿ ಕ್ರೈಸ್ತರೇ,
 ಇಂದು ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ !
 ಇಡಿರಿ ಪಾರ್ವರೇ, ಮಡಿಗೊಳಿಸುತ ಮನ,
 ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಕೈಯಾ
 ಮ್ಲಾನಮುಖರೆ ಅಪಮಾನ-ಭಾರವನು
 ಚೆಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಶಯ್ಯಾ !
 ತಾಯಭಿಷೇಕಕೆ ಇರಿ ನೀನೆಲ್ಲಾ !
 ಹಾಯ್ ! ಮಂಗಲಘಟವೇ ತುಂಬಿಲ್ಲಾ !
 ಸರುವ ಹಸ್ತಗಳ ಸ್ವರುಶ ಪವಿತ್ರತೆ
 ಬೆರೆವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ !
 ಭಾರತದ ಮಹೋದಾರ ಮನುಕುಲದ
 ಶರಧಿ-ತೀರದಲ್ಲಿ

೫೭

ನೀನೇಲ್ಲಿ ?

ಅಧಮರಲಿ ಅಧಮರಾದವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ
 ಕಳೆದು ಕಂಗೆಟ್ಟವರ ಕಟ್ಟಕಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಸಿನ್ನಡಿಯು ರಾಜಿಸುವುದು !

ಬಡವರಲಿ ಬಡವರಾದವರ ಬುಡದಲ್ಲಿ
 ದೀನರಲಿ ದೀನರಾದವರ ದಡದಲ್ಲಿ
 ಸಿನ್ನಡಿಯು ರಾಜಿಸುವುದು !

ಹಿಂದೆ-ಹಿಂದಕೆ ಉಳಿದವರ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೇ
ಕೆಳಗುಳಿದ ಜನರೊಳಗೆ ಕೆಳಕೆಳಗೆ ಇಂದೇ
ನಿನ್ನೆದೆಯು ರಾಜಿಸುವುದು !

ನನ್ನ ಮೊಜ್ಜಿನ ಬಿಂಕ ಬಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ !
ನನ್ನಡಿಯ ಅಂಕಿತವ ತಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ !
ನಿನ್ನಡಿಯು ನನಗೆ ಬಲು ದೂರ !

ನಡುವೆಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು ನನ್ನ ಈ ನಮನ
ಕಡು ನೊಂದ ಬಡ ರಂಕ-ರೈತ-ಜನ-ರಮಣ
ನಿನ್ನಡಿಯು ನನಗೆ ದೂರ !

ಅಸಮಾನಿತರ ಅಡಿಗೆ ನಿನ್ನಡಿಯು ಒಲಿಯೆ
ಜಪ ತಪ ನಮಸ್ಕಾರ ನನ್ನೆಡೆಯೊಳುಳಿಯೆ
ನಿನ್ನಡಿಯು ನನಗೆ ದೂರ !

ಸಂಗಹಿನರ ಸಂಗವೇ ನಿನಗೇ ಮೆಚ್ಚು
ಒಡವೆ ಹೀನರ ಗೊಡವೆಯೇ ನಿನಗೇ ಹೆಚ್ಚು
ನಿನ್ನಡಿಯು ನನಗೆ ದೂರ !

ಅಧಮರಲಿ ಅಧಮರಾದವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ
ಕಳೆದು ಕಂಗೆಟ್ಟವರ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನಡಿಯು ರಾಜಿಸುವುದು !

೩೮

ದಲಿತರ ಶಾಪ

ಎಲೆ ನನ್ನ ದುರ್ದೈವಿ ದೇಶವೇ, ಗೃಹಿರುವೆ ಯಾರಾರಿಗಪಮಾನವ
ತಳವೆಯೋ ಅನರೆಲ್ಲರಪಮಾನಶಾಪದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವ !

ನೀನಿಂತು ವಂಚನೆಯೊಳಡಿಯನಿಡುತ

ಮಾನವ್ಯದಧಿಕಾರ ತಡೆಹಿಡಿಯುತ

ಹಲವರನು ಎದುರಿನಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಹೆ ನೀಡದಲೆ ತೊಡೆಯೊಳರುಪಾ ಮಾನವ,
ತಳವೆಯೋ ಅನರೆಲ್ಲರಪಮಾನಶಾಪದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವೆ

ಮನುಕುಲದ ಮಕ್ಕಳಾ ಮೈಯನ್ನೆ ಮುಟ್ಟಿದಲೆ ಪ್ರತಿದಿನವು
ಜನದಂತರಂಗದಧಿದೇವತೆಯ ಅಪಮಾನ ಗೈದಿಹೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ !

ನಿರ್ಘೃಣ ವಿಧಾತನಾ ರುದ್ರರೋಷ—

ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ದ್ವಾರದಲಿ ಭಿಕ್ಷುವೇಷ—

ಎಲವೊ ನಿನಗಿವು ಶಾಪ ! — ಎಲ್ಲರೊಡನುಣ್ಣು ವೆಯೊ ಸಮ ಅನ್ನ
ಸಮಪಾನವೆ !
ತಳೆವೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರಪಮಾನಶಾಪದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವ !

ನಿನ್ನ ಆ ಉನ್ನತಾಸನದಿಂದ ದಲಿತರನು ತಳ್ಳಿರುವೆ ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ—
ಇನ್ನೇನು ನಿನ್ನಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯನೆ ಅರಿಯದಲೆ ಚೆಲ್ಲಿರುವೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ !

ಅವರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಡಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ

ಸವೆದು ಸಣ್ಣಾಗಿಹರು ಹುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ

ಕೆಳಗಿಳೆಯೊ ಅವರ ಬಳಿ, ನಿನ್ನ ವಿಧಿ ಅರಿಯದೈ ಬೇರಾವ ಪರಿತ್ರಾಣವ.
ತಳೆವೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರಪಮಾನಶಾಪದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವ !

ನೀನಿಂತು ಕೆಳಗೆ ನೂಕಿದ ಜನರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಕೆಳಗೆಳೆವರು
ನೀನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಾ ಜನರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಸೆಳೆವರು !

ಬಚ್ಚಿಡುತ ಜ್ಞಾನವನು ದೀರ್ಘಶ್ರಮದಿ

ಮುಚ್ಚಿರುವಿ ಯಾರನಜ್ಞಾನ-ತಮದಿ

‘ಅಳಿಗುಲ’ದ ಆ ಜನವೆ ಮಂಗಲವ ಮುಚ್ಚಿಹುದು ಮುತ್ತಿ
ನಿನ್ನಯ ಪ್ರಾಣವ
ತಳೆವೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರಪಮಾನ ಶಾಪದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವ !

ಎನಿತೋ ಶತಕಂಗಳು ನಿನ್ನ ಶಿರ ಹೊತ್ತಿಹುದು ಅಪಮಾನದೀಭಾರವ !
ಜನತಾ-ಜನಾರ್ದನಗೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆಯೋ ನೀನು ಇನ್ನೂ ನಮಸ್ಕಾರವ !

ಕಾಣಲೊಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣೆ ಭಗವಾನನು ?
ದೀನ ಸತಿತರ ಮೆಚ್ಚಿದಾ ಜಾಣನು

ಇಳಿದಿಹನು ಧೂಳಿಯಲಿ ಕಣ್ಣೆ ಳಿಸಿ ನೀ ನೋಡು ತೊರೆದು
ನಿನ್ನ ಭಿಮಾನವ
ತಳೆವೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರಪಮಾನ ಶಾಸದಲಿ ಅವರಂಥದೇ ಸ್ಥಾನವ !

ಕಣ್ಣೆ ನಿಡು, ದ್ವಾರದಲಿ ಯನುದೂತ ನಿಂತಿಹನು, ಪ್ರಾಣವನು
ಮುಕ್ಕುವವನು
ನಿನ್ನ ಜಾತಿಯ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅಭಿಶಾಸದಂಕಿತನನಿಕ್ಕುವವನು

ಎಲ್ಲರನು ನೀನಿಂದು ಕರೆಯದಿರಲು
ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೆ ನೀನು ಬೆರೆಯದಿರಲು

ಗರುವದಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೆ ನಾಲೆಸೆಗೆ ಬಿಗಿಯುತ್ತ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುವಿ
ಮೃತ್ಯುಮುಧ್ಯದಿ ಸಿಲುಕಿ ಚಿತೆಯ ಭಸ್ಮದಿ ಕೊನೆಗೆ
ಎಲ್ಲರೊಡನೊಂ ದಾಗುವಿ !

೫೯

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ

ಮುನ್ನ ಭಾವಿಸಿದೆ : ಒದಗುವುದೆಲ್ಲವು
ಒದಗಿದೆಯಂತೆಂದು
ನನ್ನಯ ಬಾಳುವೆ-ಪಯಣವು ಬೇಗನೆ
ಮುಂದುಡಲು ಬಂತೆಂದು—
ಮುಂದಿನ ಸಫವೇ ಮುಗಿಯಿತು ಮುಂದೆಯೆ
ಸಾಗುವುದೆಂತೆಂದು—
ತಂದಿಹ ಬುತ್ತಿಯು ಇಂದಿಗೆ ತೀರಿತು
ನೀಗುವುದೆಂತೆಂದು !

ತೀಳಿದೆನು : ' ತೆರಳುವುದಿಗಳೆ ನೀರವ
 ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ
 ಕೊಳೆದ ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಯೊಳು ಸೊರಗಿ ಕೊರೆ-
 ದಂಥ ಬಾಳನಲ್ಲಿ ? '—

ಇಂದೇನಿದು ಅಹ ಅನಂತರಂಗದಿ
 ಅನಂತ ಲೀಲೆಯಿದು !
 ಸ್ಪಂದಿಸಿ ನವ್ಯತೆ ಹರಿಯುತ ಬರುತಿಹ
 ಅನನ್ಯ ಶೀಲವಿದು !
 ಹಳೆಹಳೆ ನುಡಿಗಳು ಬಾಯೊಳು ತಾನೇ
 ನವೆಯುವ ಕಾಲದಲಿ
 ನಳನಳಿಸುವ ಹೊಸ ಹಾಡುಗಳೊಗೆವವು
 ನವನವ ತಾಲದಲಿ !
 ಅಂದಿನ ಆ ಹಳೆ ಹಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ
 ಕಳೆದು ಸಂದ ಸ್ಫಲದಿ
 ಇಂದಿನ ಈ ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳೆದ್ದವು
 ಬೆಳೆದು ಬಂದ ನೆಲದಿ !

೭೦

ಬೆಳಗು ಹರಿಯಿತು

ಇರುಳ ಕನಸು ಹರಿಯಿತೋ
ಹರಿಯಿತೋ !
ಕೊರೆವ ಬಂಧ ಮುರಿಯಿತೋ

ಪ್ರಾಣದೊಡುರ ತೆರೆಯು ಸರಿಯೆ
ನಾನು ಬಂದೆ ಜಗವು ಅರಿಯೆ
ಹಲವು ದಲದ ಹೈದಯ ಪದುಮು
ದಲದಿ ದಲದಿ ಬಿರಿಯಿತೋ
ಬಿರಿಯಿತೋ ||

ಕದವ ಮುರಿದು ಕೊನೆಗೆ ನೀನೆ
ಎದುರು ನಿಂತೆ ಏನು ತಾನೆ ?
ಸುರಿಸುತಶ್ರು ನನ್ನ ಹೈದಯ
ಹೊರಳ ಪದದಿ ಬೆರಿಯಿತೋ !

ಬಾಣಿನಿಂದ ಬೆಳಕು ಜಿಮ್ಮೆ
ನೀನೆ ಕೈಯ ಚಾಚಲೊಮ್ಮೆ
ಭಯದ ಸತೆಯ ದ್ವಾರ ತೆರೆದು
ಜಯದ ಧ್ವನಿಯು ಮೊರಿಯಿತೋ
ಮೊರಿಯಿತೋ ||

೬೧

ಅನಂತ ಶೋಧನೆ

ನಿನ್ನ ಶೋಧಿಸ ನನ್ನ ಸಾಹಸಕೆಲ್ಲ ಕೊನೆ ದೊರೆಯೋ
 ನನ್ನ ಜನುವು ಇದರೊಳಿ ಕೊನೆಗೊಂಡರೂ ಸರಿಯೋ !
 ಸಾಗುವೆನು ನವ-ಜೀವನದ ನವ-ಲೋಕಕ್ಕೆ
 ತಾಗುವವು ನವ ದೈಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿನ ತೂಕಕ್ಕೆ
 ಆಗಿ ನವನವ, ನವ ಪ್ರಕಾಶದ ಪಾಕಕ್ಕೆ—
 ಕೆನ್ನ ದಾರವು, ಚಿನ್ನ, ತವ ನವಮಿಲನಕೆದು ಮೆರೆಯೆ
 ನಿನ್ನ ಶೋಧಿಸ ನನ್ನ ಸಾಹಸಕೆಲ್ಲ ಕೊನೆ ದೊರೆಯೋ !

ಆಂತವಿಲ್ಲವು, ನಿನಗೆ ಆಂತವೆ ಇಲ್ಲವೋ ಇಲ್ಲಾ
 ಅಂತು ಇಂತೂ ನೂತ್ನ ಲೀಲೆಗೆ ನನೆ-ಕೊನೆಯೆ ಇಲ್ಲಾ !
 ಮತ್ತೆ ಯಾಯಾ ವೇಷದಲಿ ನೀ ತೋರುತೆ
 ಇತ್ತ ಪಥದಲಿ ನಿಲೈಯೋ ನಗೆಬೀರುತೆ !
 ಒತ್ತುವಿಯೊ ಕೈ ಮೆಲ್ಲನೆಲೆ ಬಳಿಸಾರುತೆ—
 ನೆನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ನೂತ್ನಭಾವದಿ ತನ್ನ ತಾ ಮರೆಯೆ
 ನಿನ್ನ ಶೋಧಿಸ ನನ್ನ ಸಾಹಸಕೆಲ್ಲ ಕೊನೆ ದೊರೆಯೋ !

ಗಾನ-ಧ್ಯಾನ

೬೨

ಹೇಳು, ಹಾಡುವೆ!

ಹೇಳು, ಹಾಡುವೆ! - ಆಳದೊಳಗಿಂದೂಟಿಯೇಳ್ವುದು ಗರುವವು!
 ಬಾಳು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ನಿನ್ನೊಳೆ ನೋಟ ನೆಡುವುದು ಸರುವವು!
 ಪ್ರಾಣದೊಳಗಿನ ಕಠಿಣ ಕಹಿತನ ಕರಗಿ ತವ ಸಂಮುಖದಲಿ
 ಗಾನದನ್ಮೃತವು ಬಾಳಿನೊಳದಲಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದೆ ತವ ಸುಖದಲಿ!
 ಬಾಳ ಸಾಧನೆ ಹಕ್ಕಿಯೊಲು ಮೇಲ್ ತೇಲುತ್ತಿದೆ—ಇದೊ ಸರ್ವವು!
 ಹೇಳು ಹಾಡುವೆ! ಆಳದೊಳಗಿಂದೇಳುತ್ತಿದೆ ಅದೊ ಗರ್ವವು!

ನಿನಗೆ ನನ್ನಯ ಗೀತ-ರಾಗದಿ ನಲುಮೆ ಇದೆ—ಇದ ತಿಳಿದಿಹೆ!
 ನನಗೆ ಹಾಡಿನ ಬಲವೆ ಬಲ; ಆ ಬಲದಿ ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿಹೆ!
 ಮನದ ನೆನಿಕೆಯು ನಿಲುಕಲಾರದು ಆಜಿ ನಿನ್ನಯ ಅಂಚನು!
 ಕ್ಷಣದಿ ಗಾನವು ನಿನ್ನ ಚರಣಕೆ ಚಾಚಿ ಚಿಮ್ಮಿದೆ ಚುಂಚನು!
 ತೇಲಿ ಗಾನದ ತಾನದಲಿ ನಾ ನನ್ನನೇ ಮರೆಮರೆವೆನು!
 ಬಾಳ ದೊರೆಯೇ, ಬುಧುವೆಂದೇ ನಿನ್ನನೇ ಕರೆಕರೆವೆನು!

೩೩

ಎಂತು ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ!

ಎಂತು ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ ಗುಣವಂತ ! ನನಗತಿ ವಿಸ್ಮಯಾ
ಇಂತು ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತಲಿ ಏಕಾಂತದಲಿ ಮತಿ ತನ್ನಯಾ !

ನಿನ್ನ ಇನಿದನಿ ತುಳುತುಳುಕುತಿದಿ ಬೆಳಕ ಭುವನದಿ ಚಿಲ್ಲುತ !
ಚೆನ್ನ ! ತವ ಸ್ವರ ಕುಸುರುತಿದಿ—ಆ ಪುಳಕ ಗಗನದಿ ಗೆಲ್ಲುತ !

ಸ್ವರದ ಶುಭಸ್ವರಾಗಂಗೆ ಹರಿವಳು ತರಹರಿಸಿ ಮುಂಜರಿವಳು !
ಭರದಿ ಬರುತಿಹೆ ಕುತ್ತ—ಕಲ್ಲುಗಳ ಕೊರೆಕೊರೆದು ಮುಂಬರಿವಳು !

ಇಂಥ ದನಿಯಲಿ ದನಿಯ ಬೆರಸಲು ಉಂಟು ಮನದಲಿ ಸಮ್ಮದ
ಕಂಠದಲಿ ಉತ್ಕಂಠೆ ತುಂಬಿದೆ ಗಂಟಲಲಿ ಗದ್ ಗದಗದ !

ಹಾಡಬೇಕೆಂದಾಡ ಬಯಸುವೆ; - ಮೂಡದೊಲು ಸುಡಿ-ನೆಳಲಿದೆ !
ಹಾಡುಗನೆ, ಈ ನೆನವು ನಾಲ್ವೆಸೆ ಹಾಡ ಬಲೆಯಲಿ ಬಳಲಿದೆ !

೬೪

ಒಂಟಿಗನ ಹಾಡು

ಇಗೋ ಇಗೋ ಒಂಟಿಗನು ನಿಂತಿಹೆ ಹಾಡುತ್ತಲಿ ತವ ಗಾನವೆ
ಜಗದ ಸಭೆಯಲಿ ಮೂಲೆಯಿದರಲಿ ಇತ್ತೆ ನನಗೀ ಸ್ಥಾನವೆ !
ನಾಥ ನನಗೀ ನಿನ್ನ ಭುವನದಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವು ಹೊಳೆಯೆಂದು
ಏತಕ್ಕೋ ಈ ಪ್ರಾಣ ಈ ತೆರ ಸ್ವರವೆ ತೆರೆವುದೊ ತಿಳಿಯದು !

ನಿಶೆಯ ನೀರವ ದೇಗುಲದಿ ಇದೆ ಈಗ ತವ ಆರಾಧನೆ
ಬೆಸನ ನೀಡೆಲೊ ನನಗೆ ಹಾಡಲು ಆಗ ಎಲೆ ಎಲೆ ರಾಜನೆ !
ಬಾರಿಸಲಿ ಬಂಗಾರ ಸ್ವರದಲಿ ಬೆಳಗ ಬೀಣೆ ನವೋ ನವ
ದೂರವಿರಿಸದೆ ಕರೆ ಸೀಮೀಪಕೆ, ನೀಡು ಈ ಸನ್ಮಾನವೆ !

೩೫

ಹಾಡಿನ ಸರಲ ಸೌಂದರ್ಯ

ನನ್ನಯ ಹಾಡಿದು ಬಿನ್ನನೆ ಕಳಚಿದೆ
 ತನ್ನಯ ಸಕಲ ಅಲಂಕಾರಾ !
 ನಿನ್ನಯ ಬಳಿಯಲಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೊ ಪ್ರಭೋ
 ಬಣ್ಣದ ಬೆಡಗಿನಹಂಕಾರಾ !

ತೊಡವು ತೊಡಪುಗಳು ಅಡೆ-ತಡೆ ಮಿಲನಕೆ,
 ಕೆಡುವುದು ಅಪ್ಪಿಗೆ, ಸವಿಗಾರಾ !
 ತಡೆವುದು ನಿನ್ನಯ ನುಡಿಯನು ಸಡಗರ-
 ದೊಡವೆಯ ಗಲಿಗಲಿ ಟುಂಕಾರಾ !

ಕವಿಯೆಂದೆನಿಸುವ ನವನವ ಗರ್ವದ
 ಕವಚವನೀಗಲೆ ಕಳೆದಿಹೆನ್ನೆ !
 ಕವಿಗಳ ಕವಿಯೇ, ತವ ಪದತಲದಲಿ
 ಅವಿಚಲ ಚಿತ್ತದಿ ಕುಳಿತಿಹೆನ್ನೆ !

ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳಲೊಲು ಬದುಕನು ಹಸನಿಸಿ
 ಹೆದಗೊಳಿಸುವೆನ್ನೆ ಸುಂದರಾ !
 ಮಧುರ ಸ್ವರದಲಿ ಇದರ ಛಿದ್ರಗಳ
 ಮುದದಲಿ ತುಂಚೈ ಬಂಧುರಾ !

೬೬

ಹಾಡದೆ ಉಳಿದಿದೆ!

ಓಹೋ!— ಹಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
ಹಾಡದೆ ಉಳಿದಿದೆ ಇಂದು
ಆಹಾ!— ಜೋಡಿಸಿ ಸ್ವರವನು ಇಂತು
ಹಾಡಲು ಬಯಸುವೆನಂತು
ಶ್ರುತಿ ಕೂಡದೆ ಇದೆ ತಾನೆ
ಜೊತೆ ಪದ ಪಡಕೂ ಕಾಣೆ!
ಗಾನವ ಗೈಯಲು ಅಂತು
ಪ್ರಾಣವು ವ್ಯಾಕುಲವಿಂತು!
ಅರಳಿಲ್ಲವೋ ಹೂ ಮಾತ್ರ
ಬರುತ್ತಿದೆ ಗಾಳಿ ಸುಸೂತ್ರ!

|| ಪಲ್ಲ ||

ಆತನ ಮೊಗ ಶೋಡಿಲ್ಲಾ
ಆತನ ಸ್ವರ ಕೇಳಿಲ್ಲಾ!
ಆತನ ಅಡಿಗಳ ಧ್ವನಿಯು
ಶ್ರೋತ್ರದೊಳಿದೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವು!
ಅವ ಬರಹೋಗುವ ಕುರಿತು
ಇವೆ ಬಾಗಿಲಿನಲಿ ಗುರುತು!

ಮಾಡಿದೆ ಹಾಸಿಗೆ ಅನಗೆ
ತೀಡುತ ಇಡಿದಿನ ಪ್ರಿಯಗೆ!
ದೀವಿಗೆ ಮನೆ ಬೆಳಗಿಲ್ಲಾ
ದೇವನ ಕರೆವುದು ಸಲ್ಲಾ!
ಪಡೆವ ಆಸೆ ತೀರಿಲ್ಲಾ
ಪಡೆವುದು ನೆರವೇರಿಲ್ಲಾ!

೩೩

ಗಾನಲೋಲನ ಅವತರಣ

ಕುಳಿತಹೆ ತನ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಲಿ
ಇಳಿದು ಬಂದೆ ಅಂತೇ !
ಯಾರಿಲ್ಲದ ಈ ಗುಡಿಸಲ ಬದಿಯಲಿ
ದ್ವಾರದ ಬಳಿ ನಿಂತೆ !
ಒಡೆಯಾ
ತೋರದೆ ಹೊರನಿಂತೆ !

ಒಬ್ಬನೆ ಕುಳಿತನು ಮನನಲಿ ಹಾಡಿದೆ
ಉಬ್ಬಿಲೆ ಎದೆ ತಟ್ಟಿ !
ನನ್ನಯ ಹಾಡಿನ ಈ ಸ್ವರ ಗೆದ್ದಿತು
ನಿನ್ನಯ ಕಿವಿ ಮುಟ್ಟಿ !
ಒಡೆಯಾ
ನಿನ್ನಯ ಎದೆ ಮುಟ್ಟಿ !

ನಿನ್ನಯ ಸಭೆಯಲಿ ಹಾಡುಗಳೆನಿತೋ
ಉನ್ನತ ಜನವೆನಿತು !
ಈ ಗುಣಹೀನನ ಗಾನಕೆ ನೀ ತಲೆ-
ದೂಗಿದೆ ಇಂದಿನಿತು !
ಒಡೆಯಾ
ತಾಗಿದೆ ಮನಕನಿತು !

ಈ ಕರುಣಸ್ವರ ವಿಶ್ವಗಾನದಲಿ
ತಾಕಿತೋ ನಿನ್ನೊಳಗೆ !
ವರದ ಮಾಲೆಯನು ಕರದಿ ಪಿಡಿಯುತ್ತಲಿ
ತ್ವರದಿ ಬಂದೆ ಕೆಳಗೆ !
ಒಡೆಯಾ
ಭರದಿ ನಿಂದೆ ಬಳಗೆ !

೭೮

ಕೊನೆಯ ಹಾಡಿನ ಆನಂದ

ಸಕಲ ರಾಗಿಣಿ ಕೊನೆಯ ಹಾಡೋಳು
 ಹೊಂದಿ, ಉಸುರುತ ಕುಸುರಲಿ !
 ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿ ನನ್ನ ಸಕಲಾ-
 ನಂದ ಆ ಸ್ವರದುಸಿರಲಿ !

ಯಾವ ಆನಂದದಲಿ ಸ್ಥಲ-ಜಲ-
 ತರು-ಲತಾ-ತೃಣ ನಲಿವುವೋ;
 ಈ ವಸುಧೆಯಲಿ ಹುಚ್ಚು ಜೀವನ—
 ಮರಣದವಳಿಗಳಲಿವುವೋ;—

ಆಹ ಆ ಆನಂದವಿಹುದಿಂ-

ಚರದ ಆ ಸಲ್-ಬಸಿರಲಿ !

ಓಹೊ ಆ ಸ್ವರ ಕೊನೆಯ ಹಾಡೊಳು

ಬೆರೆತು ಕೊನರುತ ಕುಸುಕಲಿ !

X X X X X

ಯಾವ ಆನಂದದಲಿ ಚೀಸಿದೆ

ಬಿಚ್ಚಿನಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯು;—

ಜೀವದೊಳಗಿವಿಯಲ್ಲಿ ಊದಿದೆ

ಎಚ್ಚರದ ಆ ಕಾಳಿಯು;—

ಅಸುಖ ವ್ಯಥೆಗಳ ರಕ್ತ ಶತದಲ-

ದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ ಕಂಬನಿ;—

ಕುಸಿದು ಕುಗ್ಗುತ ಹಮ್ಮು ಹುಡಿಯಲಿ

ಚಿಲ್ಲಿ ಹರಡಿದೆ ಹನಿಹನಿ;—

ಯಾವ ಆನಂದದಲಿ ವಚನದ

ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಯಿಲ್ಲವು;—

ಜೀವನದ ಆನಂದವದುವೇ!—

ಇನ್ನು ಗಾನವೊ ಎಲ್ಲಿವು !

೭೯

ಗಾನಯೋಗ

ಗಾನದಿಂದಲೆ ಒಳಗು ಹೊರಗೂ

ನಿನ್ನರಸುವೆ ಮನದಲಿ

ನನ್ನ ಇಡಿ ಜೀವನದಲಿ !

×   ×   ×   ×   ×

ನನ್ನ ಹಾಡಿವು ನನ್ನನೊಯ್ದಿವೆ

ದೂರ ದೂರಕೆ ದೂರಕೆ

ಚಾರು ಗೃಹಗಳ ದ್ವಾರಕೆ !

ಸುತ್ತ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ ಸಃಳಿಯುತ್ತ

ಅಲೆಯುತಿದೆ ಈ ಭುವನದಿ

ಬಲವು ಗಾನದಿ ಕವನದಿ !

×   ×   ×   ×   ×

ನನ್ನ ಹಾಡಿವು ನನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಯೊ-

ಳೆನ್ನೊ ಪಾಲವ ಕಲಿಸಿವೆ

ಗುಟ್ಟು-ದಾರಿಯೊಳಲಿಸಿವೆ!

ಹೃದಯ-ಗಗನದಿ ಹೊಳೆದು ಮೂಡಿವೆ

ಈಗ ತಾರಿಗಳಗಣಿತ ;

ರಾಗ ರಾಗಕೆ ಪರಿಚಿತ !

×   ×   ×   ×   ×

ಸೋಜಿಗದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಹಲ

ನಾಡಿನಲಿ ಓಡಾಡಿಸಿ

ಗೂಢ ಪಥದಲಿ ಓಡಿಸಿ !

ಗಾನ ಸಂಜೆಗೆ ತಂದಿತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ

ಎಂತೊ ಏನೋ ಈಗಲು

ಬಂತು ಅರಮನೆ-ಬಾಗಿಲು !

ಭಗವದನುಭವ

೬೦

ಯಾತ್ರಿಕ

ನಾನು ದಾರಿಗನೋ ಅರೇ !
 ಸುಟ್ಟ ನನ್ನನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲವರಿವರೇ ?
 ಸುಖದ ದುಃಖದ ಸಕಲ ಬಂಧನ ಸುಳ್ಳಿದು
 ಕಟ್ಟಿದೀ ಮನೆ ಎಷ್ಟೋ ದೂರವೆ ಉಳಿವುದು
 ವಿಷಯ ಪಾಶವು ಕಸುವಿನಿಂದಲಿ ಎಳೆವುದು
 ಅದರೂ ಇದು ಹೌದು ಹರಿವುದು ; ನಿಜವಿರೆ— !

ನಾನು ದಾರಿಗನೋ ಅರೇ !
 ದಾರಿಯಲಿ ಮನವಾರೆ ಹಾಡುವೆ ನಡೆದಿರೆ !
 ದೇಹದುರ್ಗದ ಕಾರ್ಯಭಾಗಿಲು ತೆರೆವವು
 ಗಾಸಿಗೊಳಿಸುವ ಆಶೆ-ಸಂಕೋಲೆ ಹರಿವವು
 ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿವವು
 ಲೋಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜೀಕಿ ಸಾಗುವೆ ಫಲವಿರೆ

ನಾನು ದಾರಿಗನೋ ಅರೇ ?
 ಭಾರವೆಲ್ಲವು ಜಾರಿ ಸರಿವುದು ಭಪ್ಪರೇ !
 ದೂರದಲಿ ಮುಗಿಲೋರೆಗೆಣ್ಣಲಿ ಕರೆವುದು
 ಎಂತು ತಿಳಿಯದ ಶಾಂತ ಗಾನದಿ ಒರೆವುದು;
 ಯಾರ ಮುರಲಿ ಗಭೀರ ಸ್ವರದಲಿ ಮೊರೆವುದು
 ಸೆಳೆದು ಪ್ರಾಣವ ಬೆಳಗೆ ಬೈಗೇ ಇರೆಯಿರೆ

ನಾನು ದಾರಿಗನೋ ಅರೇ !
 ಪಾವ ಬಿಟ್ಟೆನು ಯಾವ ಚುಮುಚುಮು ನಸುಕಿರೆ
 ಆಗ ಹಕ್ಕಿಯ ರಾಗವಿರಲಿ ಲೈಲಿಯೂ
 ಮಿಕ್ಕ ರಾತ್ರಿಯ ಲೆಕ್ಕ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲವೂ;—
 ಎವೆಯನಿಕ್ಕದೆ, ಕವಿದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ
 ಒಂದೆ ಕಣ್ಣೇ ಅಂದು ಜಾಗೃತವಿರೆಯಿರೆ— !

ನಾನು ದಾರಿಗನೋ ಅರೇ !
 ಯಾವ ಸಂಜೆಗೆ ಯಾವ ಮನೆಯೋ ಗುರಿಯಿರೆ !
 ತಾರೆ ಯಾವುದು ತೋರುವಲ್ಲಿಯೆ ದೀಪವ !
 ಸೂಸಿ ಗಾಳಿಯು ಮೂಸುತಿದೆಯಾ ಪುಷ್ಪವ !
 ಹೊದ್ದಿ ತಾನೇ ಸ್ವಿಗ್ಧನೇತ್ರದ ರೂಪವ
 ಪಾದಿಯನ್ನು ಅನಾದಿ ಕಾಲನು ಕಾದಿರೆ— !

೭೧

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ

ಬಳಿಯಲಿ ಬಂದನು ಕೆಲದಲಿ ಕುಳಿತನು
 ಅವನೇ ಆಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಾ !
 ಎಂಥಾ ನಿದ್ರೆಯು ಬಂತೋ ಕಣ್ಣಿಗೆ
 ಬರಿದು ಭಾಗ್ಯವೆಲ್ಲಾ !
 ನೀರವ ನಿಶೆಯಲಿ ತೋರಿದನಾತನು
 ಕನಸೋ ನನಗಂತೂ !
 ವಾಣಿಯೊಳಿಂಪಿನ ಬೀಣೆಯ ಬಾಜನೆ!—
 ಕನಸಿಗು ಸವಿಬಂತು !

ಈ ಕ್ಷಣಕೆಚ್ಚರ! ದಕ್ಷಿಣ ವಾಯುವು
 ಮರುಳುಗೊಂಡು ರೋಸಿ !
 ಪೂಸುತ ಗಂಧವ ಬೀಸುತಲಿರುವುದು
 ಇರುಳೊಳೆಲ್ಲ ಸೂಸಿ !
 ಇರುಳುಗಳನಿತೂ ಉರುಳಿದುವಲ್ಲಾ—
 ಬದಿಗೆ ಬಂದು ಬಾರ !
 ಮಾಲೆಯು ಸೋಂಕದೆ ತೇಲಿತು ಗಾಳಿಗೆ—
 ಎದುರು ನಿಂದು ತೋರ !

೩೩

ಭಗವದಾನಂದ

ನಿನ್ನಾನಂದವು ಮಹಾ ಸಂಗೀತದಿ
 ಈ ಜೀವನದಲಿ ಬಾಜಿಸಲಿ;
 ನನ್ನೀ ಬಯಕೆಯು ಫಲಿಸುವ ಬಗೆಯನು
 ರಾಜಾ! ತವ ಕೃಪೆ ಯೋಜಿಸಲಿ!

ನಿನ್ನಾಕಾಶವು, ನಿನ್ನ ಪ್ರಕಾಶವು
 ಸಂತತ ಧಾರೆಯ ತರುತಿರಲಿ!
 ನನ್ನೀ ಬಾಗಿಲು ಕಿರಿದೆನ್ನುತ್ತಲೆ
 ಹಿಂತಿರುಗದೆ ಮುಂಬರುತಿರಲಿ!

ಅಹ! ಋತು ಅರಿವು ನಿತ್ಯ ನವೋನವ
 ವೇಷದಿ ಬೆಳಗುತ ಗೆಲವಿನಲಿ !
 ಸಹಜ ನೃತ್ಯದಲಿ ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲಿ
 ಸೂಸುತ ಬರಲೈ ನಲವಿನಲಿ !

ನಿನ್ನಾನಂದವು ನನ್ನಂಗಾಗದಿ
 ನೆರೆಯುತ ಬೆರೆಯುತ ಈ ಮನದಿ !
 ಇನ್ನೆಂತಾದರು ಅಡೆತಡೆಯೆಂಬುದು
 ಬರದಿರಲೈ ಈ ಜೀವನದಿ !

ನಿನ್ನಾನಂದವು ನನ್ನೀ ಹೃದಯದ
 ಪರಮ ದುಃಖದಲಿ ಚಲಿಸುತಲಿ !
 ಪುಣ್ಯಪ್ರಕಾಶದ ತೆರದಲಿ ಚಿಗಿಯುತ
 ಮೆರೆಯುತಲಿರಲೈ ಜ್ವಲಿಸುತಲಿ !

ನಿನ್ನಾನಂದವು ನನ್ನೀ ದೈನ್ಯವನಿಂಗೆ
 ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡುತಲಿ !
 ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಾರ್ಯದೊಳರಳಲಿ
 ಗಂಧದ ಸಿರಿ ಮೈಗೂಡುತಲಿ !

೭೩

ಪ್ರೇಮಮಯ ಸೃಷ್ಟಿ

ಎಲೆ ಎಲೆ! ಮನವನೆ ಸೆಳೆದಿಹೆ ಚಿಲುವನೆ
 ಎಲೆಗಳ ಮೇಲ್ಬದಿ ಹಳದಿಯ ಬಣ್ಣದಿ
 ನಲಿವಂತಹ ಬೆಳಕು
 ನಿನ್ನಯ
 ಒಲವಿನ ತುಳುತುಳುಕು!

ಮೃದುಗತಿಗಿಂಬಿಹೆ ಮಧುರತೆ ತುಂಬಿಹೆ
 ನಗೆಯಲಿ ಏಳುವ ಮುಗಿಲಲಿ ತೇಲುವ
 ಶ್ಯಾಮಲನಹೆ ಮೇಘ
 ನಿನ್ನಯ
 ಪ್ರೇಮದ ಮಹೆ ಓಘೆ!

ಎಲರದು ಅಮೃತದ ಮಳೆಯನು ಕರೆವುದು
 ತನುವನು ತಣಿಸುವ ಮನವನು ಕುಣಿಸುವ
 ಆ ಮಳೆಯಾ ಸೆಳಕು
 ನಿನ್ನಯ
 ಪ್ರೇಮದ ಕೈ ಕುಲುಕು !

ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಕಿನ ಬಲುಹಿನ ಸೆಳವಿನ
 ಪುಣ್ಯದೊಳದ್ದಿವೆ ಕಣ್ಣು ಎದ್ದಿವೆ !
 ಪ್ರಾಣದ ಕಣಕಣದಿ
 ಇದೆ ತವ
 ವಾಣಿಯು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಿ !

ನಿನ್ನಯ ಮೊಗವದು ನನ್ನಲಿ ಒಲಿದಿದೆ
 ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯದು ನನ್ನಲಿ ನಲಿದಿದೆ
 ನನ್ನ ಹೃದಯ ಬಾಗಿ
 ಬಳುಕಿದೆ
 ನಿನ್ನ ಚರಣ ತಾಗಿ !

೭೪

ಆತನ ಸ್ವರ್ಗ

ನನ್ನಲಿ ಬೆರೆಯಲು ಎಂದಿನ ದಿನದಿಂ—
 ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಿ !
 ನಿನ್ನನು ತಡೆಯಲು ಯಾರಿಹರಾರ್ಪರು
 ಇಲ್ಲವೋ ಚಂದ್ರರವಿ !

ನಿನ್ನಯ ಚರಣಧ್ವನಿ ಬಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ
 ಬೆಳಗು ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ !
 ನನ್ನನು ಕರೆಯಲು ದೂತನು ಹೃದಯದಿ
 ಸುಳಿದಿಹನೋ ಇಲ್ಲಿ !

ಎಲೆ ಎಲೆ ಪಥಿಕನೆ ಇಂದೀ ಪ್ರಾಣದಿ
 ಎಲ್ಲಿಯದೀ ಸ್ವರ್ಗ !
 ನಲುಮೆಯ ಹೃದಯದಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತಲಿ
 ಫುಲ್ಲ ರೋಮಹರ್ಷ !

ಕರಗತ ಕಾರ್ಯವ ಮುಗಿಸಲು ಇಂದು
 ಸಂದಿಹುದೋ ಗಳಿಗೆ ?
 ಹಿಂದೊರೆ ! ಗಾಳಿಯು ನಿನ್ನಯ ಗಂಧವ
 ತಂದಿಹುದೋ ಬಳಿಗೆ !

೭೫

ಆತನ ಆಗಮನ

ನೀನೇ.... ಕೇಳಿರುತ್ತಿಹೆಯಾ ಕೇಳಿರುತ್ತಿಹೆಯಾ
ಆತನ ಅಡಿದನಿಯಾ ?

ಓಹೋ.... ಬರುತಿಹೆ ಬರುತಿಹೆ ಬರುತಿಹೆನು!
ಯುಗಯುಗದಲ್ಲೂ ಪಳಪಳದಲ್ಲೂ
ಪ್ರತಿದಿನ ರಜನಿಯೊಳು

ಅವನೇ.... ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹನು !

ಮನದೊಳಗಿನ ಒಳಲಹರಿಗಳೆನಿತೋ
ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ಹಾಡಿದ ಗಾನಗಳೆನಿತೋ
ಸಕಲ ಸ್ವರಗಳು ಕೂಗಿ ಹೇಳುವೆ
ಆತನ ಬರುವಿಕೆಯ !

ಅವನೇ.... ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹನು !

ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದಿ ಎನಿತೋ ಹಗಲಲಿ
ವನಗಳ ಆ ಪಥದಿ

ಅವನೇ.... ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹನು !

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಿ ಎನಿತೋ ಇರುಳಲಿ
ಮೇಘದ ಆ ರಥದಿ

ಅವನೇ.... ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹನು !

ವ್ಯಥೆಯೊಳು ತುಂಬಿವೆ ಗುರುತರ ವ್ಯಥೆಗಳು
ಜೊತೆಗಿವೆ ಆತನ ಅಡಿಗಳ ಕಥೆಗಳು
ಸುಖಗಳು ಅಂತೆಯೆ ಸ್ವರುತದ ಮಣಿಯನು
ಬೆಳಗಿಸಿ ತೊಳಗಿಸಿವೆ !

ಅವನೇ ... ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹ, ಬರುತಿಹನು !

ಜಯ ಗುರುದೇವ!

ಜಯ ಗುರುದೇವ, ಜಯ ಗುರುದೇವ
 ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಗುರುದೇವ !

|| ಪಲ್ಲ ೧ ||

×   ×   ×   ×
 ಎಳೆ ಚಿಗುರಿನ ಬಟು ಬಾಸಂತಾ
 ಚಳಿ ನಡುಕದ ಮುದಿ ಹೇಮಂತಾ
     ಭಾದ್ರ ಶ್ರಾವಣ ಅಷಾಢಾ
     ರುದ್ರ ರೂಪದ ಮಳೆ ಮೋಡ
             ಘೋರ ಗ್ರೀಷ್ಮದ ಮರುಪಥವು
             ಶಾರದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಶುಭ ಸ್ಮಿತವು

|| ೧ ||

ಸಸ್ಯ ಜೀವನ ಸಂಪ್ರೀತಿ
 ವಿಶ್ವ ರೂಪದ ವಿಖ್ಯಾತಿ
 ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಆನಂದಾ
 ಸಾವೊಳು ತೋರುವ ಬಿಸವಂದಾ

ಜೀವದ ನವನವ ಅನುಭಾವಾ
 ಯಾವಾಗಲು ಅದು ಚಿರಜೀವಾ

|| ೨ ||

×   ×   ×   ×
 ಅನಂತ ರೂಪದ ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಅನಂತ ಅನುಭವ ದಿನಚರ್ಮ
     ಅನಂತ ಕಾಲದ ಚಿರಶೋಧ
     ಅನಂತ ದೇಶದ ನವಬೋಧ
             ಜೀವನ ದೇವತೆಯಭಿಮಾನಾ
             ದೇವ-ಜೀವನ ಜಯಗಾನ

|| ೩ ||

ಜನಪದ-ಜೀವನ ಸಂತೋಷಾ

ಮನುಕುಲದೈಕ್ಯದ ಜಯಘೋಷಾ !

ನರನಾರಾಯಣನಲಿ ಭಕ್ತಿ !

ಸರುವರ ಜೊತೆಯಲಿ ನಿಜಮುಕ್ತಿ !

ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಯಗೀತ

ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕು ಅದು ಶುಭಗೀತ !

|| ೪ ||

×

×

×

×

ಹೃದಯಾಂತರೈದ ಚಿರವ್ಯಥೆಯು

ಮುದ-ಸಂಮೋದದ ಸಂಕಥೆಯು—

ಸುಖದಲ್ಲಿ ಸೂಸುವ ಆನಂದಾ

ದುಃಖದಿ ಸೋಸುವ ಆನಂದಾ

ಅಳುವೂ ನಗುವೂ ವರವೆಲ್ಲಾ

ಗೆಲವೂ ಸೋಲೂ ನಿರವೆಲ್ಲಾ

|| ೫ ||

×

×

×

×

ಗಾನದ ಇಂಪೂ ಭಗವಂತಾ

ಧ್ಯಾನಹ ಪೆಂಪೂ ಭಗವಂತಾ

ವರ್ಣದಿ ಗಂಧದಿ ಭಗವಂತಾ

ಕರ್ಣದಿ ಸ್ಪರ್ಶದಿ ಭಗವಂತಾ

ಜಲದಲಿ ಸ್ಥಲದಲಿ ಭಗವಂತಾ

ಫಲದಲಿ ಫಲದಲಿ ಭಗವಂತಾ !

|| ೬ ||

×

×

×

×

ಕರ್ಮದ ನಯವೇ ಭಗವಂತಾ

ಫರ್ಮದ ಜಯವೂ ಭಗವಂತಾ

ದೀನ. ದರಿದ್ರ ಕಟು ಶಾಪಾ

ಕಾಣದ ರುದ್ರನ ಅತಿ ಕೋಪಾ

ಎಲ್ಲವು ಭಗವಂತನ ವೇಷ !

ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಈಶಾವಾಸಾ ?

|| ೭ ||

× × × ×

ಜೀವನ ದೇವನ ಸಹಯೋಗ

ತೀವಿದ ತ್ಯಾಗದೊಳಿಹ ಭೋಗ

ಭಕ್ತನ ಪ್ರೇಮದ ಉಕ್ಕಂದಾ

ಮುಕ್ತನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸ್ವಾನಂದಾ

ಕುಣಿಯುತ ಬರುತಿಹ ಭಗವಂತಾ

ತಣಿಯುತ ಬಿರೆತಿಹ ಭಗವಂತಾ

|| ೮ ||

× × × ×

ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲಿ ಈ ಭಾವ

ಓತನೋತನು ಓ ಜೀವಾ !

× × × ×

ಜಯ ಗುರು ದೇವ ಜಯ ಗುರುದೇವ

ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಗುರುದೇವ !

—ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನರೇಗಲ್ಲ

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೬	೭-೮ ರ ನಡುವೆ		'ಭಗವದನುಭವ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬೇಕು.
೫೩	೮	ಚಾಚುವ ನಡೆಗೊಳಿಸಿ	ಚಾಚುವನಡೆಗೊಳಿಸಿ
೭೪	೧೫	ಸುಖ	ಸಖ ?
,,	೧೬	ಸಖ ?	ಸುಖ !
೭೬	೧೨	ಕುಳುತಿಹೆನಿಂದು	ಕುಳುತಿಹೆನಿಂದು
೭೭	೪	ಇದೀಗೋ	ಇದಿಗೋ
೭೮	೭	ಅರಿಯದ ಆರೋ	ಅರಿಯದನಾರೋ
೭೯	೧೫	ಇಂದು ... ಮುನಿದಿರೆ	ಇಂದು....ಮುಗಿದಿರೆ
೮೨	೯	ವಾಣಿಯು !	ವಾಣಿಯು !
೮೩	೧೨	.....ದಲೆ	.....ದತಿ
೮೮	೯	ಬಿನ್ನಪೆ	ಬಿನ್ನನೆ
೮೯	೨	ಚಿಗಿಸಿ	ಚಿಗಿಸಿ
,,	೩	ಮುಟ್ಟಿದೆ	ಮುಟ್ಟಿಹೆ
,,	೮	ಹುಟ್ಟಿವೆ	ಒಟ್ಟಿವೆ
,,	೯	ಹೊಚ್ಚಿ	ಹೊಚ್ಚು
೯೦	೯	ತಾ ಎಂದು	ತಾವಂದು
೯೨	೭	ತೆರೆ ಮರೆ	ತೆರೆಮರೆ
೯೬	೮ ಮತ್ತು ೧೪	ನೋಡಕೆ	ನೋಡಕೆ.
೯೭	೯	ಕುತ್ತವೇ—	ಕುತ್ತನೇ—
೧೦೨	೭	ಮುಸಕನು	ಮುಸುಕನು
,,	೧೩	ಬೀಣೆಯ	ಬೀಣೆಯ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೧೦೪	೪	ಕಣಿದಿದೆ	ಕುಣಿದಿದೆ
”	೧೭	ಎಲ್ಲೆಯ ತಾಯೆ- ಬಾಯಿ	ಲಲ್ಲೆಯ ತಾಯ್- ಬಾಯಿ!
”	೧೭	ಮನಸೂವಿ !	ಮನ ! ಸೂವಿ !
೧೦೬	೮	ಹೊಸೆಯನು	ಹೊಣೆಯನು
೧೦೭	೧೪	ಹೊಗುವುದೋ	ಹೊಗುವುದೋ
೧೦೯	೧೫	ಚಿಕ್ಕಂದದಿ	ಚಿಕ್ಕಂದದಿ
೧೧೩	೬	....ಯಿಲ್ಲವೋ ?	....ಯಿಲ್ಲವೋ !
೧೨೧	೧	ಪ್ರತಿದಿನವು	ಪ್ರತಿದಿನವು ದೂರಿಸುತ
”	೧೨	ಕೆಳಗಿಳಿಯೊ	ಕೆಳಗಿಳಿಯೊ
೧೨೨	೧	ಶತಕಂಗಳು	ಶತಕಂಗಳಲಿ
೧೨೯	೬	ಸ್ವರವೆ	ಸ್ವರವ
”	೭	ಈಗ	ಏಗ
೧೩೦	೧೬	ಸುಂದರಾ	ಸುಂದರಾ
೧೩೧	೧೬	ಶ್ರೋತ್ರ	ಶ್ರೋತ
೧೩೭	೩	ಕಾರ್ಯ ಬಾಗಿಲು	ಕಾಹುಬಾಗಿಲು
”	೪	ಆಶೆ- ಸಂಕೋಲೆ	ಆಸೆ- ಸಂಕಲೆ
”	೭	ಆರೇ?	ಆರೇ !
”	೧೫	.... ಲಿಲ್ಲಿಯೂ	ಲಿಲ್ಲಿಯೂ
”	೨೨	ಮೂಸುತಿದೆಯಾ	ಮೂಸುತಿದೆ ಯಾ
೧೪೭	೧೪	ಧ್ಯಾನಹ	ಧ್ಯಾನದ

ಈ ವರ್ಷ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಗೆ ಸಹಾಯಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಸಹಾಯನೀಡಿದ ಮಹನೀಯರು

(ಕೆಲವರು ಹಣವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ವಚನವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

ರೂ.

೧) ಶ್ರೀ. ಮಾಚಾನಿ ಗಂಗಪ್ಪನವರು	ಯಮ್ಮಿಗನೂರು	೨೫೦
೨) ಮಾನ್ಯ ಜಿ. ಎಸ್. ಮೇಲುಕೋಟೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು	ಹೈದರಾಬಾದ್	೨೫೦
೩) ಮಾನ್ಯ ಜಗನ್ನಾಥರಾವ ಚಂಡರಕಿ, ಕಾಯದೆಮಂತ್ರಿಗಳು	ಹೈದರಾಬಾದ್	೨೫೦
೪) ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ	ಹೈದರಾಬಾದ್	೨೫೦
೫) ,, ವಿಠಲರಾವ ಲಿಂಗಸುಗೂರು,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೬) ,, ಮಾನ್ವಿ ನರಸಿಂಗರಾವ್, ಎಂ. ಎ.	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೭) ,, ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ ಇಟಗಿ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೮) ,, ಜಯಾಚಾರ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ ವಕೀಲ,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೯) ,, ಜೆ. ಕೆ. ಪ್ರಾಣೇಶಾಚಾರ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೧೦) ಪ್ರೊ. ಸದ್ಮನಾಭ ಪುರಾಣಿಕ,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೧೧) ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ ಕಿನ್ನಾಳ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೧೨) ,, ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ ಉಸಾಧ್ಯ, M.Sc.	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೧೩) ,, ಅಹೋಬಲ ಭೀಮಾಚಾರ ಸ್ವೀಡರ್,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೧೦೦
೧೪) ,, ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ ಪುರೋಹಿತ,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೫೦
೧೫) ,, ಮಧ್ವರಾವ ಆನ್ವರಿ,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೫೦
೧೬) ,, ಗಡಚಿಂತಿ ರಾಮಾಚಾರ,	ಹೈದ್ರಾಬಾದ್	೫೦

೧೭) ಶ್ರೀ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ, ಬಿ. ಎ.	ಹೈದ್ರಾಬಾದ	೨೫
೧೮) ,, ಪ್ರಲ್ಹಾದಾಚಾರ್ಯ ಹೆರಕಲ್ ಎಂ. ಎ.	ಹೈದ್ರಾಬಾದ	೨೫
೧೯) ,, ನಿಜಯಾಚಾರ್ಯ ಆಶ್ರಿತ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ	೨೫
೨೦) ,, ಬಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ	೨೫
೨೧) ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ ಪಟವಾರಿ	ಹೈದ್ರಾಬಾದ	೨೫
೨೨) ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಅಶ್ವತ್ಥರಾವ ಸೆಶನ್ಸ್ ಜಜ್ಜ,	ಬೀದರ	೨೫೦
೨೩) ,, ಹಳ್ಳಿರಾವ, ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್	ಬೀದರ	೨೫
೨೪) ,, ರಘೋತ್ತಮರಾವ	ತಾಂಡೂರ	೨೫
೨೫) ,, ಎಂ. ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ,	ತಾಂಡೂರ	೨೫
೨೬) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ,	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೨೭) ಶ್ರೀ. ನರಸಿಂಗರಾವ ಚಿಂಚನಸೂರು, ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ.	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೨೮) ,, ಎಚ್. ಜಯರಾಮರಾಯರು	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೨೯) ಪೂಜ್ಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನ,	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೩೦) ಪ್ರೊ. ತನಗ ಭೀಮಸೇನರಾವ ಎಂ. ಎ.	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೩೧) ಡಾ. ಆರ್. ಬಿ. ಜಹಗೀರದಾರ	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೦೦
೩೨) ಶ್ರೀ. ಹನಮಂತರಾವ ಕಕ್ಕೇರಿ,	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೫೦
೩೩) ,, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಅಳವಂಡಿ,	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೫೦
೩೪) ,, ವಿಶಲಾಚಾರ್ಯ ಸಂಗನಾಳ	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೨೫
೩೫) ,, ಎಚ್. ಎಲ್. ಎನ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ	ಕಲಬುರ್ಗಿ	೨೫
೩೬) ,, ನಿರುಪಾಕ್ಷಪ್ಪ ನವರು,	ಯಾದಗಿರಿ	೫೦
೩೭) ,, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಕೌಲಾರ ಎಂ ಎಲ್. ಎ.	ಯಾದಗಿರಿ	೨೫
೩೮) ,, ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ ಹುಣಸಿಗಿ	ಅಹಮ್ಮದಪೂರ	೫೦
೩೯) ,, ರಂಗರಾವ ಪಟವಾರಿ	ಅರಿವಣಗಿ	೨೫
೪೦) ,, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ	ಶಹಾಬಾದ	೫೦
೪೧) ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್, ಎಂ. ಎಲ್. ಎ.	ರಾಯ್ಚೂರ	೫೦

೪೨) ಶ್ರೀ. ಕೆ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ.	ರಾಯ್ಕೂರ	೫೦
೪೩) ,, ಮೇಡಸೆಟ್ಟಿ ಶಿವರಾಮಯ್ಯನವರು	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೪) ,, ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ ಕುಲ್ಕರ್ಣಿ ತಹಸೀಲ್ದಾರ	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೫) ,, ತುಕಾರಾಮ ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಕಿಲಕಿಲೆ,	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೬) ,, ಶಿವರಾಜ ಶ್ರೀವಲ್ಲಭ ದಲಾಲ	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೭) ,, ರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಪಂಥರಪೂರ ವಕೀಲ	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೮) ಡಾ. ವಾಮನಾಚಾರ್ಯ ಹುಣಸಿಗಿ,	ರಾಯ್ಕೂರ	೨೫
೪೯) ಶ್ರೀ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸಂಗಸೆಟ್ಟಿ ಪಟೀಲ M L A.,	ಮಹಾಗಾಂವ	೨೫
೫೦) ,, ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ ತಹಸೀಲವಾರ	ಮಾನ್ವಿ	೨೫
೫೧) ,, ಭೀಮಸೇನರಾವ ಸ್ನೀಡರ,	,,	೨೫
೫೨) ,, ವಕೀಲ ಶಂಕರಪ್ಪನವರು	,,	೨೫
೫೩) ,, ಸಂಪ್ರತಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ವಕೀಲ	,,	೨೫

ಹೈದರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು
ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ—

ಕನ್ನಡ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ,

ಇಸಾಮಿಯಾ ಬರ್ನೂರ,

ಹೈದರಾಬಾದ

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ದೊರೆಯುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

		ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ	ಸಾದಾ ಪ್ರತಿ
೧	ಮಿಂಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು		೨-೦-೦
೨	ಜಾಗೃತ ಚೀನ		೨-೦-೦
೩	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು		೪-೦-೦
೪	ಕಂನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ		೨-೦-೦
೫	ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಾಜಕೀಯ ಪತ್ರಗಳು		೨-೦-೦
೬	ಮಹಾತ್ಮರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಭಟನೆ		೧-೪-೦
೭	ಬೆಳಕಿನ ಬಾಳು		೨-೦-೦
೮	ಬಂಡಾಯದ ಇತಿಹಾಸ (೧೯೫೭)		೫-೦-೦
೯	ಬುದ್ಧ ಜಾತಕಗಳು		೧-೦-೦
೧೦	ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವ		೧-೮-೦
೧೧	ಗಾಂಧೀ ಸೂತ್ರಗಳು		೨-೦-೦
೧೨	ಸಮಾಜ ದರ್ಶನ		೧-೮-೦
೧೩	ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದ		೨-೦-೦
೧೪	ಗಾಂಧಿಯವರ ದಕ್ಷಿಣಯಾತ್ರೆ		೨-೪-೦
೧೫	ಅಹಾರ ವಿಜ್ಞಾನಸಾರ		೧-೪-೦
೧೬	ಭಕ್ತಿ ಸುಮನಾಂಜಲಿ	೩-೦-೦	೨-೮-೦
೧೭	ಕಲ್ಪ	೧-೮-೦	೧-೦-೦
೧೮	ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ನಿಯಮ ಭಾಗ	೨-೮-೦	೨-೦-೦
೧೯	ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೈಪಿಡಿ	೨-೮-೦	೨-೦-೦
೨೦	ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ನಿಯಮ ಭಾಗ	೨-೦-೦	೧-೮-೦
೨೧	ಅದರ್ಶರಾಜ್ಯ	೨-೮-೦	೧-೮-೦
೨೨	ಶ್ರೀ ಸಾನೆಗುರೂಜಿಯವರ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು	೮-೦-೦	೬-೮-೦
೨೩	ಗೀತಾಂಜಲಿ	೨-೮-೦	೨-೦-೦
೨೪	ಸರಿಸಮನೆಯ ಶೂರ		೨-೮-೦
೨೫	ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳು)		೧-೮-೦
೨೬	ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳು	೨-೮-೦	೨-೦-೦
೨೭	ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿ (ಚರಿತ್ರೆ)		೦-೪-೦
೨೮	ಶ್ರೀ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ (ಚರಿತ್ರೆ)		೦-೮-೦
೨೯	ಆಪೂರ್ವ ತ್ಯಾಗ (ಕಥಾಸಂಕಲನ)		೦-೧೨-೦
೩೦	ಅಸ್ತಿತ್ವ (ಕಾದಂಬರಿ)		೩-೮-೦

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ

